

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/13-09/48

URBROJ: 65-13-02

Zagreb, 21. listopada 2013.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o radu Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava za razdoblje od 1. 1. 2012. - 31. 12. 2012. godine*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Štefica Stažnik, zastupnica Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava, aktom od 17. listopada 2013. godine.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

KLASA: 023-01/13-01/01
URBROJ: 50447-13-03
Zagreb, 17. listopada 2013.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 18-10-2013		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/13-09/48	65	
Državni broj:	Pril.	Vrij.
50447-13-01	1	-

HRVATSKI SABOR
N/p. g. Josip Leko, predsjednik

Predmet: Izvješće zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava za 2012.g.,
- dostavlja se,

Poštovani Predsjedniče,

Sukladno članku 4. stavku 2. Uredbe o Uredu zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava («Narodne novine», br. 18/12) u prilogu Vam dostavljam Izvješće zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava za 2012. g.

Ispričavam se zbog kašnjenja koje je uzrokovano pripremama Ureda za dva izuzetno važna ročišta u kojima je Republika Hrvatska bila tužena pred Velikim vijećem Europskog suda (predmet povrata stare devizne štednje iz Ljubljanske banke d.d, te predmet utvrđivanja opravdanosti primjene iznimke od principa *ne bis in idem* u suđenju za ratne zločine u Domovinskom ratu), te velikim povećanjem broja zahtjeva (tužbi) protiv Republike Hrvatske pred Europskim sudom (do 15. listopada 2013. zaprimljeno je 113 novih zahtjeva, a u cijeloj 2012. godini 60 novih zahtjeva) koje je Ured morao obraditi vezan prekluzivnim rokovima Suda u najvećoj mjeri do 15. listopada 2013.

S poštovanjem,

ZASTUPNICA RH:

Stefica Stažnik

Prilog: Izvješće

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, Dalmatinska 1**

IZVJEŠĆE O RADU

Ureda zastupnika Republike Hrvatske

pred

Europskim sudom za ljudska prava

za razdoblje od 1. 1.2012. – 31.12.2012.

Zagreb, rujan 2013.

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. ORGANIZACIJSKO - KADROVSKA STRUKTURA UREDA.....	6
a) <i>Izrada propisa o ustroju i organizaciji Ureda</i>	6
b) <i>Naglo povećanje radnog opterećenja Ureda</i>	7
c) <i>Unaprjeđivanje poslova i suradnje Ureda sa Europskim sudom i domaćim tijelima... 9</i>	
III. ZASTUPANJE REPUBLIKE HRVATSKE PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA I STRUKTURA PREDMETA.....	11
a) <i>Broj i struktura zahtjeva u radu Ureda</i>	13
b) <i>Presude i odluke Europskog suda za ljudska prava u odnosu na Republiku Hrvatsku 16</i>	
IV. IZVRŠENJE PRESUDA I ODLUKA EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA ..	21
a) <i>Obveze Republike Hrvatske u izvršenju presuda Europskog suda za ljudska prava ... 22</i>	
b) <i>Ured zastupnika Republike Hrvatske kao nacionalni koordinator postupka izvršenja 23</i>	
c) <i>Pregled izvršenja presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u 2012.g.</i>	24
d) <i>Predmeti pod pojačanim nadzorom Odbora ministara u 2012. g.....</i>	27
e) <i>Predmeti pod standardnim nadzorom Odbora ministara u 2012. g.</i>	28
f) <i>Stručni savjet za izvršenje presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava</i>	30
g) <i>Okončani postupci izvršenja u 2012.g.</i>	31
i) <i>Ostali aspekti izvršenja presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava</i>	34
V. PRAĆENJE PRAKSE EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA I IMPLEMENTACIJA KONVENCIJE NA NACIONALNOJ RAZINI.....	37
VI. ZAKLJUČCI I PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJA	38

Popis priloga

1. primjerak Izlaganja o činjenicama predmeta
2. primjerak dopisa Europskog suda za ljudska prava zastupnici o početku postupka pred Sudom
3. Pregled predmeta zaprimljenih u 2012. (osim WECL predmeta)
4. Pregled predmeta dobro utvrđene prakse Suda zaprimljenih u 2012. g.
5. Pregled novih predmeta zaprimljenih u 2012. klasificiranih po težini
6. primjerak očitovanja Republike Hrvatske
7. primjerak odgovora na očitovanje podnositelja

I. UVOD

U 2012. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je novu Uredbu o Uredu zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava („Narodne novine“, broj 18/2012), dalje u tekstu: Ured. Na temelju Uredbe Ured je izdvojen iz Ministarstva pravosuđa i postajo je ponovo dio stručnih službi Vlade¹.

Temeljem članka 4. Uredbe zastupnica Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava podnosi Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru godišnje izvješće. Ovo izvješće odnosi se na razdoblje od 1. siječnja – 31. prosinca 2012.

Izvješće prikazuje rad Ureda s posebnim osvrtom na stanje organizacijskog ustroja, strukturu predmeta protiv države pred Europskim sudom za ljudska prava (dalje u tekstu: Europski sud), strukturu presuda i odluka Europskog suda koje se nalaze u postupku nadzora izvršenja pred Odborom ministara Vijeća Europe, financijske implikacije povreda ljudskih prava zajamčenih Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe², te zaključke i prijedloge za poboljšanje rada Ureda.

Hrvatska tijela vlasti (zakonodavna, izvršna i sudbena vlast) trebaju omogućiti građanima ostvarivanje konvencijskih prava pravovremenim usklađivanjem propisa, sudske i upravne prakse i javnih politika s konvencijskim pravom. Ukoliko građanin ili grupa građana, a u određenim slučajevima i pravna osoba ne može ostvariti prava ili slobode koje joj država jamči u okviru hrvatskog pravnog poretka, može se obratiti Europskom sudu za ljudska prava. On je nadležan u zadnjoj instanci za povrede ljudskih prava i temeljnih sloboda sadržanih u Konvenciji. Podnošenjem individualnog zahtjeva (tužbe) protiv države Europskom sudu aktivira se konvencijski sustav zaštite ljudskih prava, a zahtjev protiv države Europski sud dostavlja zastupnici.

Zastupnici je kao čelnici Ureda povjereno zastupanje državnih interesa Republike Hrvatske u svim postupcima pred Europskim sudom i u drugim tijelima Vijeća Europe.

Ured je stručna služba Vlade Republike Hrvatske koja obavlja sve stručne i administrativne poslove u vezi sa zastupanjem Republike Hrvatske pred Europskim sudom. To je *de facto* specijaliziran odvjetnički ured države koji zastupa državu u svim predmetima u kojima je ona stranka pred Europskim sudom. U njemu se obavljaju poslovi zastupanja svih tijela vlasti Republike Hrvatske u svim predmetima u kojima je tužena pred Europskim sudom.

Ured koordinira izvršenje presuda i odluka Suda u Hrvatskoj s nadležnim tijelima i sudjeluje u nadzoru izvršenja presuda Europskog suda pred Odborom ministara vijeća Europe, a dio nadležnosti Ureda odnosi se i na davanje mišljenja o usklađenosti hrvatskih zakona s konvencijskim pravom, na objavu presuda i odluka Suda, te praćenje razvoja sudske

¹ Ured zastupnika bio je od osnivanja 1999.g. do 2004.g. stručna služba Vlade Republike Hrvatske.

² Potvrđivanjem Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda 05. studenoga 1997.g. Republika Hrvatska se obvezala da će omogućiti nesmetano ostvarivanje prava zajamčenih Europskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama svim osobama pod njezinom jurisdikcijom. U hijerarhiji pravnih propisa Konvencija je iznad domaćih zakona a ispod Ustava RH, što bi značilo da u dvojbi primjene Konvencije ili domaćeg zakona prednost treba dati Konvenciji.

prakse Europskog suda i drugih međ. tijela s područja ljudskih prava i upoznavanje tijela vlasti s istim.

U 2012. u Uredu je bilo zaposleno **svega 7 djelatnika** (6 pravnik + zastupnica) od predviđenih 12 djelatnika prema sistematizaciji radnih mjesta. Za taj broj zaposlenih bila su osigurana financijska sredstva u državnom proračunu. U Odjelu pripreme predmeta za Europski sud bile su zaposlene 3 (tri) pravnice, dva (2) pravnik do ožujka 2012. godine, u odjelu koji koordinira izvršenje presuda i odluka Europskog suda, te jedan (1) pravnik u Odjelu za usklađivanje zakona s Konvencijom i praćenje sudske prakse (*case-law*) Europskog suda i drugih sudova EU i međ. tijela na području ljudskih prava. Zapošljavanje novih djelatnika nije bilo moguće zbog zabrane zapošljavanja u državnoj službi koja je bila na snazi tijekom godine.

Navedeni djelatnici stvorili su i analizirali ukupno 3 344 akta. Od tog broja 1298 akta su stvorena u Uredu od kojih se najveći dio odnosio na očitovanja države u sudskim postupcima pred Europskim sudom i komunikaciju s hrvatskim tijelima u svrhu pripreme obrane pred Europskim sudom i izvršenja presuda i odluka Europskog suda. Najveći dio od 2046 zaprimljena akta činile su preslike cjelokupnih sudskih i upravnih spisa hrvatskih sudova svih razina, upravnih i drugih tijela koji su pregledani i analizirani u detalje za potrebe postupaka pred Europskim sudom. Ilustracije radi samo 6 najobimnijih predmeta pred Europskim sudom u 2012. g. sadržavalo je više od 40 000 stanica materijala iz domaćih postupaka svih razina (npr. predmeti *Marguš, Grubić, Y, Zahirović, Dvorski, i Dervishi*).

Godinu 2012. obilježio je porast opsega poslova u svim segmentima nadležnosti Ureda.

U odnosu na prethodna razdoblja došlo je do naglog povećanja poslova u okviru Odjela za pripremu predmeta pred Europskim sudom, pretežito zbog sve većeg broja kompleksnih prigovora koje su građani isticali protiv Republike Hrvatske u zahtjevima (tužbama) pred Europskim sudom³. Tijekom godine Ured je zaprimio **60 novih** zahtjeva (tužbi) s Europskog suda uz postojećih **56** predmeta iz ranijih godina koji su se nalazili u različitim fazama postupka pred Europskim sudom, što je ukupno činilo 116 aktivnih predmeta.

Po prvi puta zaprimljen je paket predmeta koji se tiču raznih aspekata navodnih nepravilnosti u provođenju odluke Ustavnog suda o tzv. povratu umirovljeničkog duga. Europski sud je nastavio komunicirati Uredu sve više predmeta koji se tiču neučinkovitih istraga, posebice u kontekstu procesuiranja zločina počinjenih tijekom Domovinskog rata. Ured je i dalje zaprimao veći broj predmeta koji se tiču prava na pošteno suđenje u kaznenim, upravnim i građanskim predmetima pred domaćim tijelima, kao i predmeta nerazumne duljine trajanja sudskih i upravnih postupaka.

U tom razdoblju Sud je donio 23 presude, 15 odluka o nedopuštenosti zahtjeva i 20 odluka o prijateljskom rješenju spora u odnosu na Republiku Hrvatsku. Presude Europskog suda donesene tijekom godine upućuju na probleme u domaćem pravnom poretku koji

³ Europski sud je zaprimio protiv Republike Hrvatske u **2012. – 1 912 zahtjeva predmeta**, 2011. – 1 192 zahtjeva, 2010. - 992 zahtjeva, 2009. – 755 zahtjeva. (Izvor Godišnje izvješće Europskog suda za ljudska prava za 2012. godinu). Prema broju stanovnika Republiku Hrvatsku dovelo na visoko 3 mjesto među državama čiji se građani najviše obraćaju Europskom sudu za ljudska prava.
http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=echrpublications&c=#newComponent_1345118680892_pointer

nadilaze individualne podnositelje. Prije svega tu se ističu problemi nepostojanja učinkovitog pravnog sredstva za individualne podnositelje, žrtve kaznenih djela (oštećenike i njihove bliske srodnike) kojim bi oni mogli tražiti preispitivanje učinkovitosti postupanja kaznenopravnog aparata (MUP, DORH, sudovi) vezanih za utvrđivanje svih relevantnih okolnosti počinjenja kaznenih djela, kao i za prekomjerne duljine trajanja svih vrsta postupaka pred sudovima i posebice Ustavnim sudom RH.

Nedostatak kadrova za obavljanje poslova pripreme zastupanja u predmetima pred Europskim sudom u Odjelu za pripremu predmeta nadomještan je stalnim prekovremenim radom Ureda⁴ i davanjem manje složenih i jednostavnih predmeta (repetitivnih predmeta koji se odnose na suđenje u razumnom roku) u rad djelatnicima drugih ustrojstvenih jedinica Ureda uz nadzor zastupnice.

Počeli su biti vidljivi prvi rezultati formiranja i zapošljavanja djelatnika u Odjel za izvršenje presuda i odluka Suda, koji se bavi isključivo koordinacijom izvršenja presuda i odluka Europskog suda.

Naime, tijekom 2012. izvršen je najveći broj presuda i odluka Europskog suda koje su upućivale na individualne povrede. Odbor ministara Vijeća Europe zatvorio je nadzor izvršenja nad 19 presuda i odluka Europskog suda protiv Hrvatske donošenjem završnih rezolucija čime je potvrđeno da je RH u potpunosti izvršila navedene presude i odluke Europskog suda. Započeta je intenzivna komunikacija sa državnim tijelima radi upoznavanja s potrebom izvršavanja presuda iz područja njihove nadležnosti, a potom i utvrđivanje modela institucionalne suradnje, te ustroj Stručnog savjeta za izvršenje presuda i odluka Europskog suda.

Na dan 31. prosinca 2012. u radu Odjela nalazila su se **122** predmeta u postupcima koordiniranja izvršenja presuda i odluka Europskog suda (tzv. predmeti izvršenja).

U okviru trećeg odjela (1 djelatnik) započet je rad na stvaranju modela sistematizacije sudske prakse Europskog suda, suda EU i drugih međunarodnih tijela, te na organizaciji stalnog praćenja razvoja te prakse, kao preduvjeta za davanje mišljenja o usklađenosti nacрте prijedloga zakona s konvencijskim pravom o ljudskim pravima.

⁴ Ukupno 805 sati, što predstavlja nešto više od 100 dodatnih radnih dana.

II. ORGANIZACIJSKO - KADROVSKA STRUKTURA UREDA

U 2012. došlo je do bitnih organizacijsko-kadrovskih promjena vezanih za funkcioniranje Ureda. Ured je vraćen u organizacijsku strukturu Vlade, kao jedna od stručnih službi Vlade. Tijekom godine Ured je prilagođavao svoj način rada u tehničkom smislu uzusima u okviru Vlade.

Proračun od 3.700.000,00 HRK koji je dodijeljen Uredu nakon pripajanja Vladi pokrio je troškove rada Ureda. Najveći dio proračunskih sredstva (66%) Ured je utrošio na isplate naknada dosuđenih u postupcima pred Europskim sudom zbog povreda Konvencije od strane raznih hrvatskih državnih tijela, u najvećem broju od strane redovnih sudova svih razina, Ustavnog suda, raznih razina državnog odvjetništva i policije.

Ured je i nadalje bio smješten na dvije lokacije, točnije u dva stana od cca 80 m² od kojih je jedan vlasništvo Republike Hrvatske, a drugi se iznajmljuje u istom stambenom kompleksu. Iako prostor nije funkcionalan za potrebe Ureda (nema dovoljno prostorija za urede, nema sigurnosne uvjete za čuvanje klasificiranih podataka itd.), lokacija Ureda omogućavala je brzu i jednostavnu dostavu sudskih spisa i drugih materijala potrebnih za rad na predmetima od strane državnih tijela, posebice sudova, što je izuzetno važno s obzirom na stalan rad pod prijetnjom rokova.

Sljedeće aktivnosti i novine u radu obilježile su ovo izvještajno razdoblje:

a) Izrada propisa o ustroju i organizaciji Ureda

Vlada je donijela novu Uredbu o Uredu zastupnika RH pred ESLJP (NN 18/12). Uredbom je proširen opseg nadležnosti Ureda. Aceptirane su promjene Konvencije i Poslovnika Europskog suda za ljudska prava, te Preporuke i rezolucije Odbora ministara VE vezane za razvoj načina komunikacije država s Europskim sudom i Odborom ministara, kao i rastuća potreba jačanja svijesti domaćih tijela o nužnosti poznavanja i primjene konvencijskog prava u domaćem pravnom poretku.

Ured je prema Uredbi i Pravilniku o unutarnjem redu Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom organiziran u tri organizacijske jedinice, odjela, na čelu sa zastupnikom koji ima zamjenika. Rad odjela usklađuju pomoćnici zastupnika. Svi stručni kadrovi u Uredu su pravници i imaju stručne uvjete i iskustvo koje odgovara odvjetničkoj ili sudskoj profesiji u Hrvatskoj. Uz to imaju i dodatna znanja i vještine. Posebice se ističe imperativ izvrsnog znanja engleskog (podredno francuskog) jezika koji su službeni jezici Europskog suda i Vijeća Europe, te stoga i radni jezici komunikacije država s tim institucijama. Nadalje, tu je i izvrsno snalaženje u e - datotekama i pretraživačima međunarodnih sudova i parasudbenih tijela (Europskog suda, tijela Vijeća Europe, Suda EU, UN Odbora) jer sudska praksa tih tijela predstavlja dnevnu stručnu literaturu koja se koristi u svim segmentima poslova u Uredu.

Tijekom godine Uredbom o izmjeni i dopuni Uredbe o klasifikaciji radnih mjesta sistematizirani su uvjeti za radna mjesta i koeficijenti državnih službenika zaposlenih u Uredu. Uredba je konačno prepoznala pravosudnu prirodu ovih poslova u odnosu na potrebnu stručnu spremu. Međutim, unatoč očitoj pravosudnoj prirodi poslova koje pravници obavljaju u ovom Uredu isti za taj rad ne ostvaruju pravosudni staž.

Što se tiče plaća, koeficijenti za radna mjesta službenika Ureda dovedeni su na razinu savjetnika na Ustavnom sudu RH što predstavlja određeno poboljšanje u odnosu na prethodno razdoblje. Ovom mjerom usporen je dotadašnji trend velikog odljeva kadrova u razdoblju 1-2 godine nakon zapošljavanja u Uredu (točnije, nakon intenzivnog ulaganja u njih i stjecanja specifičnih stručnih znanja i vještina oni odlaze na bolje plaćene, a manje zahtjevne poslove).

b) Naglo povećanje radnog opterećenja Ureda

Ured je imao sistematizirano ukupno 12 djelatnika visoke stručne spreme pravne struke uključujući zastupnicu, te jednu djelatnicu srednje stručne spreme (administrativna tajnica Ureda). S obzirom na postavljene limite proračuna u Uredu je stalno bilo zaposleno 7 djelatnika (6 pravnik i administrativna tajnica Ureda), te 1 osoba na temelju ugovora o djelu.

Radno opterećenje Ureda znatno je poraslo u odnosu na prethodnu godinu pa je broj zaposlenih službenika bio nedostatan za redovno obavljanje svih poslova iz nadležnosti Ureda. To se posebno odnosi na tekuće poslove zastupanja koji su vezani prekurzivnim rokovima u kojima država kao tužena stanka u postupku mora poduzimati određene radnje prema Sudu.

S obzirom da je od sistematiziranog i potrebnog broja zaposlenika bilo popunjeno svega 50 % radnih mjesta u skladu sa zadanim financijskim okvirima državnog proračuna, u stvarnim okolnostima porasta poslova Ureda ova situacija izrazito je opteretila funkcioniranje Ureda i onemogućila obavljanje određenih poslova Ureda. Naime, samo 3 pravnik zadužena za pripremu očitovanja države za Sud i zastupnica, nisu mogli obraditi 116 aktivnih predmeta u Uredu.

Iako se ovaj broj predmeta naizgled ne čini velikim, treba istaknuti da se iza svakog predmeta Europskog suda krije više postupaka u Hrvatskoj i najmanje 3-4 puta više predmeta raznih hrvatskih tijela (sudova, državnog odvjetništva, centara za socijalnu skrb, policije, ministarstava, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, itd.) koji na temelju zahtjeva (tužbi) dolaze u fokus razmatranja Europskog suda. Sve te predmete službenici u Uredu moraju detaljno proučiti i razumjeti kako bi mogli braniti postupanja domaćih tijela. Upravo objašnjavanje načina postupanja hrvatskih tijela (svakog i svih) u svim razinama odlučivanja u više postupaka koji u pravilu čine jedan problem pred Europskim sudom i objašnjavanje primjene domaćih propisa i sudske prakse sukladno konvencijskom pravu čini srž svake komunikacije i očitovanja države, odnosno Ureda Sudu.

Postupak pred Europskim sudom odvija se u strogo propisanim rokovima koje Sud dodjeljuje državama. Sud smatra da države mogu optimalno u roku 16 tjedana kvalitetno odgovoriti na jedan zahtjev (tužbu) podnositelja, te da se u roku 3 tjedna mogu očitovati na dodatne navode podnositelja u tom predmetu, dakle ukupno državama se daje rok od 19 tjedana za sav rad na jednom predmetu.

Ovaj segment rada Ureda dodatno je bio otežan zbog načina na koji je Europski sud počeo određivati rokove za dostavu očitovanja i drugih podnesaka državama. Naime, Sud je dostavljao Uredu više novih zahtjeva i drugih podnesaka istovremeno, točnije isti dan i posljedično određivao rokove za veliki broj očitovanja također u isti dan.

To je dodano negativno utjecalo na proces pripreme očitovanja i podnesaka Sudu, odnosno na poslove zastupanja jer je premaleni broj pravnik radeći u naprijed navedenim

otežavajućim okolnostima bio suočen i s dovršetkom više očitovanja koja se odnose na razne grane domaćeg prava i konvencije u jednom danu.

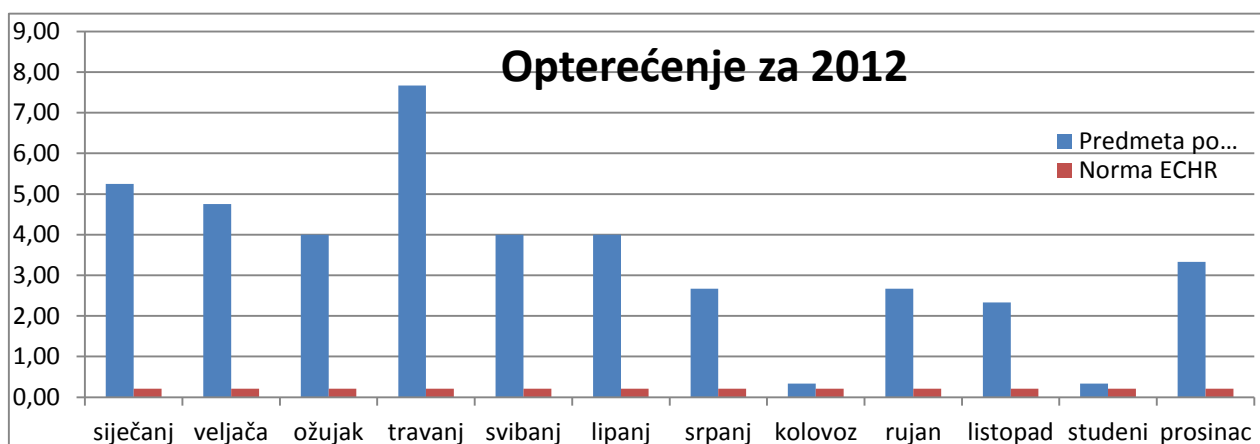
Primjenjujući kriterije Europskog suda evidentno je do koje mjere je Ured bio potkapacitiran stručnim kadrom na poslovima zastupanja.

Tablica 1. Očitovanja države u predmetima pred Europskim sudom za ljudska prava u 2012. g.

TABLICA OČITOVANJA DRŽAVE U PREDMETIMA PRED SUDOM				
2012.	Broj ljudi	Broj očitovanja u mjesecu	Prosječno očitovanja po zaposleniku	Broj tjedana u godini/19 tjedana ⁵
siječanj	4	21	5,25	0,21
veljača	4	19	4,75	0,21
ožujak	3	12	4,00	0,21
travanj	3	23	7,67	0,21
svibanj	3	12	4,00	0,21
lipanj	3	12	4,00	0,21
srpanj	3	8	2,67	0,21
kolovoz*	3	1	0,33	0,21
rujan	3	8	2,67	0,21
listopad	3	7	2,33	0,21
studeni	3	1	0,33	0,21
prosinac	3	10	3,33	0,21

* Sud radi smanjenim kapacitetima radi godišnjih odmora.

Grafikon radnog opterećenja u poslovima zastupanja:

⁵ Naime, 19 tjedana čini 0.21 dio godine.

Radi premošćivanja ove situacije zastupnica i dvoje djelatnika iz drugih organizacijskih jedinica najveći dio godine obavljali su poslove zastupanja kao prioritete, te poslove u okviru nadležnosti druga dva odjela kada i koliko je to bilo moguće. Ujedno, svi djelatnici Ureda tijekom cijele godine radili su prekovremeno, a često i vikendima i praznicima⁶. Zbog takve situacije rad drugih organizacijskih jedinica Ureda nije u potpunosti realiziran.

Uz sve navedeno Ured je usmeno ili pismeno odgovorio na više od 1000 upita građana (dnevno 3-4). U najvećem broju upiti su se odnosili na traženje pravne pomoći i savjeta kako podnijeti zahtjev protiv države pred Europskim sudom ili traženje objašnjenja pisama koje Europski sud dostavlja strankama kad odbacuje njihove zahtjeve. Na upite je odgovoreno sukladno nadležnosti Ureda, a u slučaju traženja obrazaca za podnošenje zahtjeva Sudu, isti su upućivani na web stranice s kojih se isti mogu preuzeti.

Ured je odgovorio i na 19 upita zastupnika drugih država pred Europskim sudom o propisima te sudskoj i upravnoj praksi RH vezanoj za određena pitanja tekućih predmeta pred Europskim sudom, na 6 molbi raznih državnih tijela tražeći očitovanja zastupnice.

Ujedno, Ured je organizirao i zajednički dvodnevni sastanak zastupnika država stanaka pred Europskim sudom u Dubrovniku na kojem su dogovorene teme za godišnji zajednički sastanak svih zastupnika sa Tajništvom Europskog suda.

Ured je organizirao i bilateralni posjet predstavnika Tajništva Vijeća Europe koji obavljaju stručne poslove vezane za nadzor nad izvršenjem presuda protiv Republike Hrvatske.

c) Unaprjeđivanje poslova i suradnje Ureda sa Europskim sudom i domaćim tijelima

Od rujna 2012. Ured je prešao na isključivo elektronsku komunikaciju sa Europskim sudom. To konkretno znači da se svi dokumenti Europskog suda skeniraju i dostavljaju Uredu putem sigurnog elektronskog pretinca, te u taj pretinac Ured također šalje sudu sve dokumente koje prethodno skenira. Na taj način ušteđena su sredstva državnog proračuna koja su do tada bila trošena za dostavu očitovanja, podneska i cijelih preslika domaćih spisa Sudu putem DHL-a⁷.

S obzirom da su se po prvi puta su u fokusu razmatranja Europskog suda u većem broju predmeta našla postupanja ili propuštanja tijela izvršne vlasti, najčešće ministarstava, Ured je zatražio od ministarstva da imenuju osobe koje će biti kontakt osobe s Uredom u pripremi predmeta za Sud.

U svibnju 2012. godine 13 ministarstava je imenovalo ukupno četrnaest kontakt osoba s Uredom (tzv. *focal point-i*). Navedeni državni dužnosnici ili rukovodeći državni službenici brinu o tome da upiti i zahtjevi Ureda u kratkom roku dođu u rad nadležnim službama u njihovom ministarstvu, te po potrebi koordiniraju objedinjavanje očitovanja više organizacijskih jedinica ministarstva, i time pridonose točnosti, detaljnosti i brzini

⁶ Vidi fusnotu 4.

⁷ U 2011. g. troškovi otpreme očitovanja i podneska Sudu s priložima (često preslikama spisa domaćih tijela svih razina) iznosili su 58. 500 HRK , dok su u 2102. ta sredstva ušteđena državnim proračunu.

razmjenjuje informacija i dokumentacije između Ureda i njihovih tijela, a time podredno i na samu kvalitetu pripreme obrane države.

Ured pak kontinuirano obavještava kontakt osobe o novo-zaprimljenim predmetima i novim odlukama/presudama suda, te surađuje s njima i kroz neposredne sastanke koji se sazivaju za pojedine, kompleksne predmete gdje je presudna međuresorna suradnja tijela u pripremi obrane države pred Europskim sudom.

Iako u pojedinim slučajevima, Ured nije (ili nije pravovremeno) dobio kompletnu traženu dokumentaciju i očitovanja, što je odraz još uvijek nedovoljnog razumijevanja zadaće i uloge Ureda, smatra se da je ovakva početna institucionalizacija suradnje Ureda i ministarstava dobra, te obostrano korisna. Stoga se planira uspostava sličnih vidova suradnje i s tijelima drugih grana vlasti, prije svega pravosudnim tijelima (Vrhovnim sudom RH, Državnim odvjetništvom RH, pa i Ustavnim sudom RH).

Radi lakšeg shvaćanja i bržeg upoznavanja ministarstava i drugih tijela s pojedinim utuženim člancima konvencije Ured je uveo i novu praksu pisane komunikacije s istima. Započeo je prevoditi i Izlaganje o činjenicama predmeta⁸ Europskog suda na hrvatski jezik ili ih detaljno objašnjavati domaćim tijelima. Ured je također uveo praksu objašnjavanja ministarstvima koncepta pojedinih prava, upućivati ih na relevantnu sudsku praksu Europskog suda, te tražiti od ministarstava očitovanja o svim elementima važnim za utvrđivanje je li došlo do povrede određenog članka Konvencije u određenim predmetima iz njihove nadležnosti. U istom cilju Ured je započeo ministarstvima i drugim tijelima slati završne nacрте očitovanja u predmetima koji se njih tiču.

Slijedeći primjer drugih europskih država u kojima nadležna tijela i iz drugih grana vlasti (a ne samo izvršne) aktivno sudjeluju u pripremi očitovanja kad se zahtjevi (tužbe) protiv države odnose na njihova postupanja Ured je započeo i hrvatskim sudovima te državnom odvjetništvu dostavljati materijale vezane za zahtjeve, objašnjavati sudsku praksu Europskog suda i postavljati niz pitanja vezanih za predmet spora i primjenu konvencijskog prava. Sve to u svrhu upoznavanja tih tijela s konvencijskim pravom.

Takav pristup dodatno je povećao rad Ureda, ali smatramo da je istovremeno pomogao ministarstvima i drugim tijelima u približavanju konvencijskog prava i razumijevanju istog u konkretnim okolnostima određenog predmeta pred Europskim sudom koji se odnosio na njihova područja nadležnosti. Ujedno, takva komunikacija pridonijela je i boljem razumijevanju rada Ureda od strane tih tijela.

Međutim, za kvalitetnu suradnju Ureda i državnih tijela iz drugih grana vlasti potrebno je da poslovi zastupanja budu uređeni propisom na razini zakona, a ne uredbom kako je to sada uređeno, budući da se uredbom ne mogu propisivati obveze prema drugim tijelima izvan kruga izvršne vlasti.

⁸ Prilog br. 1: primjerak Izlaganja o činjenicama predmeta

III. ZASTUPANJE REPUBLIKE HRVATSKE PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA I STRUKTURA PREDMETA

U Uredu se pripremaju obrane onih hrvatskih vlasti na koje se odnosi svaki pojedini zahtjev pred Europskim sudom. Obrana se sastoji u objašnjavanju i opravdavanju odluka i postupanja/propuštanja domaćih tijela u kontekstu Konvencije, odnosno podvođenje domaćeg prava i postupanja domaćih tijela u okolnostima konkretnog predmeta pod konvencijsko pravo.

Zahtjevi pred Europskim sudom uvijek se odnose na sve razine domaćeg odlučivanja, jer je Sud supsidijaran vid zaštite. To uključuje tijela svih razina sudbene vlasti uključujući i postupanja i odluke Vrhovnog i Ustavnog suda RH; svih razina državnog odvjetništva; tijela izvršne vlasti uključujući Vladu⁹, a u određenim predmetima i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave¹⁰, tijela koja za državu obavljaju određene javne poslove (npr. Državno odvjetničko vijeće koje predlaže imenovanje zamjenika državnih odvjetnika, Hrvatska odvjetnička komora¹¹ koja odlučuje o stjecanju i gubitku prava obavljanja odvjetništva u RH), a i Hrvatskog sabora¹².

S obzirom na katalog ljudskih prava koja jamči Konvencija skoro svako tijelo koje u okviru svoje nadležnosti obavlja poslove koji se odnose na pojedince i/ili grupe građana, provodi određene postupke koji se tiču fizičkih a u određenim slučajevima i pravnih osoba može se naći u situaciji u kojoj treba tumačiti domaće pravo u skladu s konvencijskim pravom ili primijeniti konvencijsko pravo umjesto domaćeg prava, što je rjeđi slučaj.

Zastupanje države pred Europskim sudom za ljudska prava odvija se isključivo u pismenoj formi. Usmena ročišta pred Europskim sudom su izuzetak i njih Sud određuje samo u izuzetno važnim predmetima i pred Velikim vijećem Europskog suda. Službeni jezik na kojem se odvija komunikacija Ureda sa Europskim sudom je engleski jezik.

Po dodjeli zahtjeva određenoj sudskoj formaciji u Europskom sudu, Sud dostavlja zastupniku države¹³ zahtjev podnositelja (tužba) protiv države, materijale koji podupiru zahtjev i Izlaganje o činjenicama (*Statement of Facts*)¹⁴. U Izlaganju Sud sažima najvažnije činjenice prema navodima i dokumentaciji primljenoj od podnositelja i postavlja pitanja državi o povredama Konvencije koje smatra relevantnim. Na pitanja Europskog suda zastupnik države dužan je odgovoriti u prekluzivnom roku koji odredi Sud (do 16 tjedana od dostave gornjih materijala). U pravilu u istom roku država treba izvijestiti Sud o eventualnoj namjeri prijateljskog rješenja spora s podnositeljem.

Odgovor države je pravna studija koja sadržava očitovanje države o točnim i potpunim činjenicama, o mjerodavnom domaćem pravu i sudskoj i upravnoj praksi, o dopuštenosti, te o osnovanosti zahtjeva. U svrhu izrade očitovanja koja u cijelosti izrađuje Ured, isti treba imati na raspolaganju preslike svih spisa tijela svih razina koja su bila uključena u problematiku koja je upitna pred Europskim sudom. Postupanja i odluke hrvatskih vlasti zastupnik predstavlja i objašnjava Europskom sudu u kontekstu konvencijskog prava sadržanog u

⁹ npr. predmet Hrdalo v RH

¹⁰ npr. predmeti Gurdulić i dr. v RH

¹¹ npr. predmet Majski v RH, Majski 3 v RH

¹² npr. predmet Juričić v RH

¹³ Prilog br. 2: primjerak dopisa Europskog suda zastupnici RH o početku postupka pred Sudom

¹⁴ vidi sadržaj Izlaganja o činjenicama u prilogu br. 1

presudama Europskog suda protiv 47 država tijekom proteklih 50 godina, točnije primjenom precedentnog prava (*case-law*) Europskog suda koje se stalno razvija i mijenja.

Očitovanje države Sud dostavlja podnositelju, koji se može očitovati o navodima države i postaviti zahtjev za pravičnom naknadom i troškovima postupka. Očitovanje podnositelja Sud dostavlja zastupniku koji se treba očitovati na isto (u daljem roku od 3 tjedna). Time je u pravilu završena razmjena očitovanja među strankama i predmet je na dispoziciji Europskog suda spreman za odlučivanje. Sud može odlučiti o predmetu donošenjem odluke o nedopuštenosti predmeta, presude ili odluke o brisanju predmeta s liste predmeta Europskog suda. Tijekom sudskog postupka stranke, podnositelj i država, mogu i prijateljski riješiti spor postizanjem nagodbe (tzv. *friendly settlement*), a država može i jednostrano priznati utužene povrede ljudskih prava i temeljnih sloboda (tzv. *unilateral declaration*).

U slučaju opcije prijateljskog rješenja spora (podredno priznanja povrede) zastupnica Republike Hrvatske nakon analize predmeta i utvrđenja da se radi o repetitivnom predmetu ili očiglednoj povredi Konvencije traži od Vlade Republike Hrvatske suglasnost za postizanje prijateljskog rješenja spora, a podredno za priznanje povreda. Nakon obavljenih konzultacija s tijelima u čiju nadležnost ulazi problematika koja je predmet spora pred Europskim sudom Vlada daje suglasnost zastupniku za dalje postupanje, te zastupnik obavještava Sud o načinu i uvjetima mirnog rješenja spora. Sud prijedlog zastupnika dostavlja podnositelju i ukoliko se isti složi s prijedlogom, Sud donosi odluku o brisanju predmeta s liste predmeta Europskog suda. Cijeli postupak pregovaranja je povjerljive naravi¹⁵, sve dok sud ne odluči o predmetu. Ukoliko je dogovor postignut odluka o prijateljskom rješenju se objavljuje. Ukoliko se stanka ne složi s prijedlogom Sud će nastaviti sudski postupak.

U okviru poslova zastupanja države u Uredu svaki službenik u svakom pojedinom predmetu za koji je zadužen obavlja sljedeće poslove:

- Prikuplja preslike spisa nadležnih tijela radi utvrđivanja točnih i potpunih činjenica relevantnih za spor, te nakon toga utvrđuje relevantno domaće, konvencijsko i međunarodno prava, te sudsku i upravnu praksu koja je primjenjiva u određenoj problematici koja je predmet spora
- Kompletno priprema sva očitovanja i podneske u predmetu
- Izrađuje očitovanja države o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva, mjerodavnom pravu i sudskoj i upravnoj praksi koja se odnosi na predmet spora, a koja u pravilu sadrže i izmjenu i/ili dopunu činjenica (jer podnositelji često iznose Sudu nepotpune činjenice a ponekad i netočne).
- U slučaju da Sud odredi održavanje usmene rasprave u predmetu, zastupanje obuhvaća i obranu interesa RH na usmenom ročištu Europskog suda te dodatnu detaljnu pripremu jer se radi o najtežim predmetima protiv države.
- Priprema prijedlog za mirno rješavanje spora i/ili prijedloga za jednostrano priznanje povrede ljudskih prava ili temeljnih sloboda.
- Priprema očitovanja u predmetima u kojima se RH miješa u predmete protiv drugih država pred Europskim sudom.
- Postupa po zahtjevima na temelju Pravila 39 Europskog suda (zahtjeva za izdavanje privremene mjere).

¹⁵ Vidi Pravilo 62. st.2. Poslovnika Europskog suda za ljudska prava

Nakon dovršetka sudskog postupka u Uredu se analizira svaka presuda ili odluka Europskog suda o dopuštenosti, prevode se i kontroliraju prijevodi presuda i odluka Europskog suda, dostavljaju analize i prijevodi presuda i odluka Europskog suda svim tijelima koja su sudjelovala u domaćim postupcima, te Vrhovnom i Ustavnom sudu RH i DORH-u i traži se od njih da sa konvencijskim pravom upoznaju sve suce i sudske savjetnike, odnosno državne odvjetnike i drž. odvjetničke savjetnike.

Ovaj dodatni napor Ured također čini s ciljem da se hrvatski pravni poredak, posebice najviši sudovi i državno odvjetništvo upoznaju s konvencijskim pravom, uvide greške koje su počinjene u njihovom radu ili radu nižih razina, te počnu primjenjivati hrvatske propise u skladu s konvencijskim standardima.

Ujedno, analize presuda i odluke Europskog suda Ured dostavlja s istim ciljem i nadležnim ministarstvima, te im ukazuje na probleme uočene u presudama i traži od njih informacije o načinu na koji se uočeni problemi mogu riješiti.

a) Broj i struktura zahtjeva u radu Ureda

U odnosu na prethodnu 2012. godinu sudsko vijeće koje odlučuje o hrvatskim predmetima (Prva sekcija) zaprimilo je nakon trijaže u rad neznatno manje zahtjeva protiv Republike Hrvatske nego prethodne godine¹⁶.

Tablica 2. novi zahtjevi (tužbe) protiv Republike Hrvatske dane u rad sudskom vijeću

NOVI ZAHTJEVI (TUŽBE) DANE U RAD SUDSKOM VIJEĆU					
2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
558	608	755	992	1752	1232

Posljedično, broj predmeta koje je sudsko vijeće komuniciralo Uredu tijekom 2012. nije se povećala u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 3. novi zahtjevi (tužbe) protiv Republike Hrvatske koje je Sud komunicirao Uredu zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava

NOVI ZAHTJEVI KOJE JE SUD KOMUNICIRANAO UREDU ZASTUPNIKA RH			
2009.	2010.	2011.	2012.
52	55	65	60

Od zaprimljenih novih zahtjeva u 2012. kvantitativno se najveći broj odnosio na razne aspekte prava na pošteno suđenje (čl.6. Konvencije) i to kako u građanskim postupcima (6 zahtjeva), a posebice u kaznenom postupcima (7 zahtjeva), kao i na nerazumnu duljinu trajanja postupaka pred upravnim tijelima i sudovima (25 zahtjeva).

Međutim, kvalitativno je došlo do značajnog povećanja poslova zastupanja, i to zbog prirode povreda istaknutih u novim zahtjevima (tužbama) Sudu. Uz već postojeći veliki broj složenih tekućih predmeta iz prošlih godina Ured je zaprimio i veći broj novih složenih

¹⁶ Ne treba zaboraviti veliki porast ukupnog broja predmeta koji je Sud zaprimio do kraja 2012.g. i nije ih još stigao dati u rad sudskom vijeću (vidi podatke u fus noti 2.). Oni će biti komunicirani Uredu tijekom 2013. g.

predmeta, što nije bilo moguće odgovarajuće pratiti rastom stručnih kapaciteta Ureda potrebnih za procesuiranje ove vrste i količine predmeta.

Struktura predmeta iz prethodnog razdoblja

Iz prethodnog razdoblja u radu Ureda ostalo je **56** sudskih predmeta u različitim fazama postupka pred Europskim sudom. U najvećoj mjeri bili su najkompleksniji i složeni predmeti koji su se odnosili su se na zahtjeve u kojima je bilo utuženo više raznih konvencijskih prava samostalno i u kombinaciji s drugim pravima, na povrede temeljnih prava, te na povrede raznih aspekata prava na pošteno suđenje u predmetima pred domaćim tijelima, i na predmete u kojima je Sud tražio uz redovna i dodatna očitovanja države.

Posebice se tu ističu kao najsloženiji predmet *Ališić i dr.* u kojem su sve države sljednice bivše SFRJ tužene pred Europskim sudom (pitanje prava štediša na povrat stare devizne štednja u Ljubljanskoj banci i osiguravanja učinkovitog pravog sredstva da naplate svoja potraživanja, diskriminacija); predmet *Zagrebačka banka* koji se odnosi na pitanje poštenog postupanja domaćih sudova u više domaćih postupaka vezanih za ovrhu protiv ZABE od strane TEXTIL import-export d.d. i tih trajanja postupaka i njihovih ishoda na pravo mirnog uživanja vlasništva; predmet *V.K.* u kojoj je Sud po prvi puta razmatrao pitanje povrede prava na brak zbog nerazumno dugog trajanja postupka razvoda braka; predmet *Toth* - povreda *ne bis in idem* principa; *Gudelj* - zakonitost pritvora; *Grubić* - pitanje zakonitosti lišenja slobode; *Dorđević* - pitanje pozitivne obveze države da osigura pravo na život i zabranu zlostavljanja i zabrana diskriminacije.

Struktura novih predmeta

Za razliku od dosadašnjih godina u kojima je postupno rastao broj zahtjeva protiv države, a udio najkompleksnijih i teških povreda u zahtjevima činio manji dio ukupnog broja zahtjeva, u 2012. g. po prvi puta se dogodio preokret. Većina novih predmeta odnosila se upravo na te povrede ljudskih prava i temeljnih sloboda¹⁷. Uz slične predmete naslijeđene iz prethodnog razdoblja, upravo najkompleksnije i teške povrede činile su najveći udio u aktivnim predmetima zastupanja pred Europskim sudom. Za dobru pripremu navedenih predmeta trebalo je uložiti puno više vremena na traženje relevantne dokumentacije i materijala od raznih tijela, na analizu samih predmeta, te istražiti puno više prakse Europskog suda i drugih međ. tijela.

Povrede istaknute u novim zahtjevima u radu Ureda:

- Zahtjevi koji prema prioritetoj politici Europskog suda traže urgentno postupanje. Oni se odnose na situacije koje prijete životu ili zdravlju podnositelja¹⁸, na okolnosti vezane za osobni život i obiteljsku situaciju podnositelja¹⁹, posebice gdje je u pitanju dobrobit djeteta²⁰), komuniciranje zahtjeva prema Pravilu 39 Poslovnika Europskog suda²¹ (privremena mjera). Sud ove predmete prioriteto komunicira državi kako bi on mogao promptno utvrditi radi li se u takvim situacijama o teškim povredama ljudskih prava.

¹⁷ Prilog br. 3: Pregled predmeta zaprimljenih u 2012. (osim WECL predmeta)

¹⁸ vidi npr. predmet *Y v RH*

¹⁹ vidi npr. predmet *Ribić v RH*,

²⁰ vidi npr. predmet *Kudra v RH*

²¹ Predmeti *Bušić, I. i J., Buanghog Estur v RH*

- Veći priljev zahtjeva koji se odnose na povrede „temeljnih prava“. Oni se odnose na povrede prava na život (čl.2.) i zabranu mučenja (čl.3.), posebice u predmetima koji se odnose učinkovitost istrage ratnih zločina, te pravo na osobnu slobodu u kontekstu pritvora (čl.5.).

- Priljev zahtjeva koji se odnose na povrede konvencijskih prava koje Sud do tada nije uopće razmatrao u odnosu na Hrvatsku ili ih nije razmatrao u kontekstu određene problematike. To se odnosi na čl. 11. Konvencije koji jamči slobodu okupljanja i udruživanja a vezano za štrajk Hrvatskih liječničkih sindikata; čl. 4. Protokola br.7. uz Konvenciju koji jamči pravo da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen u istoj stvari (*princip ne bis in idem*) i to u njegova oba aspekta, zabranu (u kontekstu disciplinskog postupka u zatvorima) i iznimku od zabrane (dvostruko suđenje za ratni zločin), čl. 5. pravo na osobnu slobodu u kontekstu pritvora na temelju Europskog uhiđenog naloga, čl. 6.1. pravo na pristup sudu radi utvrđenja obeštećenja za tzv. „umirovljenički dug“, prisilni psihijatrijski smještaj itd.

- Veći priljev zahtjeva koji se odnose na povrede više različitih prava u jednom predmetu samostalno i u kombinaciji s drugim pravima i temeljnim slobodama. To konkretno znači da su u istom predmetu državi komunicirani zahtjevi koji se odnose na zabranu mučenja, povredu prava na osobnu slobodu i sigurnost, te povredu prava na privatni život- npr. predmet Y).

U predmetima u kojima je Sud po prvi puta komunicirao povredu određenog prava i u predmetima više različitih povreda samostalno il//ili zajedno puno više vremena utrošeno je na utvrđivanje konvencijskog prava primjenjivog na individualne predmete i pripremu pisanih očitovanja i drugih podnesaka Europskom sudu zbog velike različitosti predmeta. Nadalje, povećana je i proširena korespondencija s tijelima vlasti koja su vodila postupke u Hrvatskoj koji su doveli do podnošenja zahtjeva Europskom sudu.

- Veći broj zahtjeva vezanih za povrede prava na suđenje u razumnom roku (komunicarnih kao dobro utvrđena praksu Europskog suda (*well established case-law*), tzv. WECL predmeti²². Sud je komunicirao 24 nova predmeta koja su se odnosila na nerazumno dugo trajanja postupaka pred hrvatskim redovnim sudovima i Ustavnim sudom RH.

Za potrebe utvrđenja težine predmeta koji su bili u radu Ureda u 2012. godine predmeti su klasificirani u četiri klase prema slijedećim kriterijima: sistematizacija predmeta od strane Europskog suda, vrijeme potrebno za obradu predmeta i izradu očitovanja, težina povrede ljudskih prava te broj pitanja Europskog suda koje treba obraditi, broj uključenih tijela na domaćoj razini čije postupanje treba analizirati i objasniti u konvencijskim standardima, te obim materijala domaćih tijela koje treba proučiti.

Klasu I i II čine najkompleksniji i složeni predmeti koji se zbog svoje težine, kompleksnosti i vremena potrebnog da se predmet prouči te napišu očitovanja Sudu dodjeljuju u rad pomoćnici zastupnice za pripremu predmeta, višim savjetnicima zastupnice i savjetnicima na poslovima zastupanja. U 2012. godini 45% novih predmeta činili su upravo predmeti iz klase I i II, a samo jedna pomoćnica i jedna viša savjetnica bile su zaposlene i mogle su obavljati te poslove.

Klasu III čine redovni predmeti koje prema sistematizaciji radnih mjesta obavljaju niži savjetnici i savjetnici ovisno o opterećenosti. U toj klasi zaprimljeno je 24% novih predmeta koji se morali biti raspoređeni na već ionako preopterećene djelatnike zadužene za rješavanje

²² Prilog br. 4: Pregled predmeta dobro utvrđene prakse Suda zaprimljenih u 2012. g.

predmeta iz klase I i II (pomoćnica i viša savjetnica), s obzirom da Ured nije imao zaposlenog niti jednog nižeg savjetnika.

Klasu IV čine jednostavni predmeti koji su se dodjeljivali u rad drugim djelatnicima Ureda koji prema sistematizaciji radnih mjesta ne obavljaju poslove zastupanja jer 31 % tih predmeta nije mogla obraditi 1 osoba.

Grafikon: struktura predmeta zaprimljenih u 2012. g.²³:

U Uredu je tijekom godine sačinjeno 120 očitovanja i podnesaka Sudu. Od toga se dvije trećine odnose na odgovore države na zahtjeve (tužbe podnositelja)²⁴ i odgovore države na komentare podnositelja i njihove zahtjeve za pravičnom naknadom²⁵.

Ujedno, Ured je nakon analize 24 predmeta koja su se odnosila na suđenje u razumnom roku u 20 predmeta obavijestio nadležna državna tijela o mogućnosti prijateljskog rješenja spora, te je Vladi RH uputio zahtjeve za postizanjem mirnog rješenja spora, s kojima se Vlada suglasila. U svim tim predmetima i Sud je predložio takvo rješenje spora a stranke su ga prihvatile. U 4 predmeta Ured je nastavio redovni sudski postupak jer je smatrao da u konkretnim okolnostima tih predmeta nije došlo do povrede Konvencije.

b) Presude i odluke Europskog suda za ljudska prava u odnosu na Republiku Hrvatsku

U istom vremenskom razdoblju Europski sud za ljudska prava odlučio je u 60 predmeta protiv Republike Hrvatske. Sud je donio presude u 23 predmeta u odnosu na RH.

Od navedene 23 presude u 5 presuda utvrđeno je da Hrvatska nije povrijedila konvencijska prava podnositelja zahtjeva. Osim presudama Europski sud odlučio je u 15 predmeta donošenjem odluke o nedopuštenosti zahtjeva. Doneseno je 20 odluka o

²³ Prilog br. 5: Tablica novih predmeta zaprimljenih u 2012. klasificiranih po težini

²⁴ Prilog br. 6: primjerak očitovanja RH

²⁵ Prilog br. 7: primjerak odgovora na očitovanje podnositelja

prijateljskom rješenju spora, 7 odluka o brisanju zahtjeva sa liste predmeta Europskog suda zbog odustanka ili nejavljanja podnositelja, te dvije odluke o neizricanju privremene mjere Europskog suda Republici Hrvatskoj (na temelju Pravila 39 Poslovnika Europskog suda).

Sud je donio prvu presudu u vezi problematike nepovrata stare devizne štednje štedišama iz podružnica Ljubljanska banke izvan Republike Slovenije u predmetu *Ališić i dr.* (tzv. *neprenesena stara devizna štednja*).

Ured je izrađivao analizu svake presude Europskog suda i dostavljao je svim tijelima koja su bila uključena u domaće postupke koji su doveli do povreda ljudskih prava, kao i Vrhovnom i Ustavnom sudu, te Državnom odvjetništvu. U svrhu promicanja znanja o konvencijskom pravu zastupnica i djelatnici Ureda na poziv održavaju edukacijske aktivnosti za državne i pravosudne službenike i dužnosnike, kao i za studente pravnih fakulteta u RH.

Presude u kojima Sud nije utvrdio povrede ljudskih prava od strane tijela Republike Hrvatske

- Problematika neprenesene stare devizne štednje hrvatskih građana u Ljubljanskoj banci d.d. Ljubljana koja se odnosi i na 130 000 hrvatskih građana.

U predmetu *Ališić i dr.* Sud je utvrdio da je Republika Slovenija povrijedila pravo na mirno uživanje vlasništva i pravo na učinkovito pravno sredstvo štedišama Ljubljanske banke koji do danas ne mogu podići svoju staru deviznu štednju niti svoja potraživanja s tog naslova mogu utužiti pred sudovima. Sud je ujedno izričito utvrdio da navedena ljudska prava štedišama nisu povrijedile niti Republika Hrvatska, niti sve države sljednice bivše SFRJ. **Ova presuda je tzv. pilot presuda koja se odnosi i na sve druge štediše u istoj pravnoj situaciji kao i podnositelji, što znači da se odnosi i na cca 130 000 hrvatskih građana štediša Ljubljanske banke.**

- Problematika dvojbenog izričaja članka 109. Zakona o kaznenom postupku i posljedično trajanja pritvora, te postojanja odgovarajućih razloga za određivanje i produljivanje istog.

U predmetima *Krasniqi* i *Grubić* Sud je utvrdio da je izričaj čl. 109. ZKP glede izračuna najduljeg dopuštenog razdoblja pritvora kad je donesena presuda po žalbi, dvojben. Međutim, nedostatak jasnoće čl.109. ZKP-a ispravio je Kazneni odjel Vrhovnog suda RH detaljnim smjernicama koje su bile objavljene, dakle dostupne svima, te stoga nije bilo povrijeđeno pravo podnositelja na osobnu slobodu i sigurnost zbog duljine trajanja pritvora. Glede zakonitosti pritvora Sud je također utvrdio nepostojanje povrede jer su domaći sudovi isti određivali i produljivali u skladu s hrvatskim materijalnim i postupovnim pravom.

- Problematika iznimke od primjene pravila zabrane suđenja i kažnjavanja dva puta za isto djelo (*ne bis in idem princip*).

S obzirom da u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu nije predviđena iznimka od primjene *ne bis in idem* načela, Europski sud je u predmetu *Marguš* utvrđivao predstavlja li dvosturuko suđenje iznimku od povreda načelna *ne bis in idem*, kao i je li došlo do povrede prava na pošteno suđenje u postupcima koje su vodili hrvatski sudovi za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u kontekstu primjene Zakona o općem oprost.

- Problematika poštenog suđenja u kaznenom postupku zbog postojanja pravnih praznina.

U predmetu *Tarbuk* Sud je utvrdio da nije došlo do povrede prava na pošteno suđenje u kaznenom postupku zbog toga što je Vrhovni sud svojim tumačenjem odredbe Zakona o kaznenom postupku iz 1997. godine popunio pravnu prazninu, što je ta praksa Vrhovnog suda bila poznata, ujednačena i podnositelju predvidljiva, te stoga nije unijela nikakvu neizvjesnost ili nesigurnost za podnositelja u kaznenom postupku.

Presude *Ališić i dr* i *Marguš* još uvijek nisu konačne. Navedeni se predmeti nalaze na preispitivanju pred Velikim vijećem Europskog suda.

Presude u kojima su utvrđene povrede ljudskih prava od strane tijela Republike Hrvatske

Neučinkovite istrage

Sud je donio ukupno 5 presuda u kojima je utvrdio da je došlo do povrede proceduralne obveze države da provede učinkovitu istragu o uzrocima smrti i/ili zlostavljanju pojedinaca. Od navedenih presuda ističu se presude u predmetima *Bajić* i *Kudra* u kojima je Sud utvrdio strukturni problem neučinkovite istrage vezane uz navode pacijenata da je smrt skrivljena liječničkom pogreškom. Naime, Sud je utvrdio da Republika Hrvatska nema izgrađen sustav koji bi nezadovoljnim pacijentima ili članovima njihove uže obitelji omogućio da se njihovi navodi o skrivenoj liječničkoj pogrešci brzo i pouzdano ispituju te da se provede promptna, neovisna i učinkovita istraga tih navoda.

Kod ove problematike također ističemo i predmet *D.J.* u kojem je prvi puta utvrđeno da Hrvatska nije provela učinkovitu istragu navoda o kaznenom djelu silovanja.

Pošteno suđenje

Sud je donio 3 presude u kojima je utvrdio da je podnositeljima povrijeđeno pravo na pošteno suđenje. Od toga su se dva predmeta odnosila na građanski postupak, a jedan predmet na kazneni postupak.

Pravo na dom

U 2012. godini sud je donio jednu presudu (*Bjedov*) u kojoj je utvrđena povreda prava na dom zbog toga što je osoba na temelju sudske odluke iseljena iz stana kojeg je prema svim konvencijskim kriterijima mogla smatrati domom (povezanost osobe sa stanom, percepcija stana kao doma, kontinuitet u korištenju stana kao doma itd.) stoga što domaći sudovi nisu prilikom donošenja odluke o iseljenju proveli test razmjernosti, točnije utvrđivali u konkretnim okolnostima predmeta je li postignuta ravnoteža između prava iseljene osobe da živi u domu i prava vlasnika, iako se osoba koju se iseljava pozivala na kršenje njezinog prava na dom.

Pritvori / uvjeti boravka u zatvoru

Sud je donio ukupno 4 odluke u kojima je odlučivao o pravu na osobnu slobodu i sigurnost. Od toga je u dvije (*Krasniqi* i *Grubić*), kako je već gore navedeno, odlučio da nije

došlo do povrede ljudskih prava podnositelja, a u dvije presude da je došlo do povrede. Povrede su utvrđene zbog prekomjerne duljine trajanja pritvora i nedovoljno obrazloženih razloga njegova određivanja. U jednoj presudi Sud je utvrdio povredu ljudskih prava zbog uvjeta boravaka na izvršavanju kazne zatvora u Zatvoru u Zagrebu (Remetinec).

Duljina trajanja postupka

Sud je u 5 predmeta presudio da je došlo do povrede ljudskih prava zbog prekomjerne duljine trajanja postupaka. Od toga 4 navedene presude predstavljaju već dobro utvrđenu praksu Europskog suda (*well established case law*). Broj presuda o ovoj tematici se smanjio s obzirom da se u najvećem broju predmeta s podnositeljima postiže prijateljsko rješenje spora.

Iako strogo formalno nije ušla u domašaj članka 6. Konvencije koji kao jednu od garancija poštenog suđenja jamči suđenje u razumnom roku, posebice se ističe presuda u predmetu *V.K.* Tom presudom Sud je po prvi puta u svojoj „redovnoj“ sudskoj praksi razvio utvrđenje da je zbog prekomjerne duljine trajanja postupka razvoda (7 godina pred hrvatskim sudovima) povrijeđeno podnositeljevo pravo na brak (podnositelj je htio stupiti u novu bračnu zajednicu no to nije mogao učiniti budući da u sedam godina razvod njegovog prvog braka nije bio konačan).

Odluke o nedopuštenosti zahtjeva

Od 15 odluka o nedopuštenosti zahtjeva koje je Sud donio u 2012. godini zbog važnosti se izdvajaju sljedeće odluke:

U predmetu *Rujak* Sud je prvi puta u svojoj sudskoj praksi definirao kako se vrijeđanje drugih (u ovom slučaju države i njenih građana prema etničkoj pripadnosti) ne može smatrati slobodom govora te stoga nije pravo koje je zaštićeno na temelju čl. 10 Konvencije (pravo na slobodu izražavanja).

U premetu *Kontić-Draščić* Sud je utvrdio da je zahtjev podnositelja nedopušten zbog toga što je u hrvatskom pravnom sustavu postojala jasna i dosljedna praksa hrvatskih sudova koji su utvrdili da RH nije odgovorna za štetu koja je nastala izvan njezinog teritorija (u ovom slučaju smrt mornara na otvorenom moru), te da su podnositelji zastupani po odvjetniku znali ili morali znati. Dakle, Sud je naglasio značaj jasne i dosljedne sudske prakse koju odvjetnici moraju poznavati.

U predmetu *Mrđenović* Sud je utvrdio da predmet ne ulazi u vremensku nadležnost Europskog suda (*ratione temporis*) zbog toga što se događaj dogodio prije stupanja na snagu Konvencije u odnosu na RH (smrt supruga podnositeljice) te je istraga o tome pokrenuta neposredno nakon tog događaja te su sve činjenice bitne za istragu i otkrivanje počinitelja poduzete prije stupanja na snagu Konvencije. Sud je dakle utvrdio da niti materijalni aspekt prava na život (činjenica smrti) niti proceduralni aspekt prava na život (istraga uzroka smrti i otkrivanje počinitelja) ne ulaze, u ovom predmetu, u vremensku nadležnost Europskog suda.

Odluke Europskog suda u predmetima komuniciranim sukladno Pravilu 39 Poslovnika Suda

U tri predmeta koji su u 2012. godini komunicirani RH kao privremene mjere Europskog suda (Pravilo 39 Poslovnika Europskog suda) Sud je donio odluke da **(a)** neće izreći privremenu mjeru i **(b)** proglašava zahtjeve nedopuštenim nakon razmatranja predmeta. Od toga dva su se predmeta odnosila na navodno zlostavljanje djece u primarnim obiteljima, međutim su se prvotno iznesene činjenice pokazale netočnima i/ili su brzom intervencijom nadležnog tijela i suradnjom s Uredom otklonjeni razlozi zbog koji bi Sud dalje razmatrao predmet.

Zaključno, smatramo da je unatoč svim navedenim otežavajućim okolnostima (velik broj predmeta, nedostatan broj pravnik) Ured uspio ispoštivati sve rokove Europskog suda i kvalitetno obavljati poslove zastupanja. To je vidljivo u dosada najvećem broju presuda Europskog suda u kojima je utvrđeno da nije došlo do povrede Konvencije od strane Republike Hrvatske u jednoj godini (5 presuda Europskog suda u kojima je utvrđeno da nema povreda Konvencije, 15 odluka Europskog suda o nedopuštenosti zahtjeva, te 3 odluke Europskog suda o neizricanju privremene mjere Republici Hrvatskoj).

IV. IZVRŠENJE PRESUDA I ODLUKA EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

Obveza izvršenja konačnih presuda Europskog suda propisana je čl. 46. st. 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a obveza izvršenja uvjeta odluka o prijateljskim rješenjima čl. 39. st. 4. Konvencije. Ove konvencijske odredbe nisu razrađene u domaćem zakonodavstvu, osim u Uredbi o Uredu zastupnika RH koja se odnosi isključivo na nadležnosti Ureda, a ne tijela koja bi trebala izvršavati presude i odluke Europskog suda.

Sve države potpisnice imaju pravnu obvezu podvrći se presudama i odlukama Europskog suda i poduzeti mjere kojima će popraviti povrede Konvencije koje je utvrdio Europski sud. Postupak izvršenja uređen je Pravilima Odbora ministara Vijeća Europe za nadzor izvršenja presuda i uvjeta prijateljskih rješenja²⁶.

Posljedice neizvršenja ove međunarodne obveze su pravno-političke naravi. Ministarski zamjenici na svojim sastancima donose odluke kojima izražavaju nezadovoljstvo zbog pasivnosti neke države u izvršenju presude Europskog suda, požuruju postupanje i inzistiraju na potrebi žurnog poduzimanja prikladnih mjera. U slučaju da država uporno odbija izvršiti neku konkretnu presudu, može doći do novog postupka pred Europskim sudom u kojem Odbor ministara traži da Sud utvrdi da je država povrijedila čl. 46. st. 1. Konvencije. Sve se ovo negativno odražava na međunarodni ugled države u pogledu stupnja poštivanja ljudskih prava.

Pristupanjem Konvenciji 1997. Republika Hrvatska preuzela je obvezu izvršenja svih presuda i odluka Europskog suda koje se na nju odnose. Obveza izvršenja presuda i odluka Europskog suda zapravo je obveza svih domaćih državnih tijela i tijela s javnim ovlastima, a po potrebi i pravnih osoba u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske. Ta su tijela/pravne osobe dužne poduzeti radnje kojima će popraviti negativne posljedice utvrđenih povreda Konvencije.

Osnovna svrha izvršenja presuda Europskog suda jest ispravljanje povreda ljudskih prava u odnosu na konkretnu osobu podnositelja zahtjeva (individualne mjere izvršenja), te sprječavanje sličnih povreda u budućnosti (opće mjere izvršenja). Pri tom je primarni cilj postupka izvršenja prekinuti povredu Konvencije za konkretnu osobu na koju se presuda Europskog suda odnosi, te u najvećoj mogućoj mjeri otkloniti negativne posljedice koje ta osoba trpi zbog povrede njenih konvencijskih prava.

S druge strane, postupak izvršenja odluka o prijateljskom rješenju sastoji jedino i isključivo od ispunjenja onih uvjeta na koje je sama država pristala prilikom sklapanja nagodbe, a koji su uvjeti uneseni u tekst odluke Europskog suda. U pravilu se obveza koju država na sebe preuzima sklapanjem prijateljskog rješenja odnosi na isplatu pravične naknade podnositelju u iznosu koji je naveden u odluci. Međutim, smatra se da sklapanjem prijateljskog rješenja država ujedno postaje svjesna problema koji je uzrokovao povredu Konvencije, te je za očekivati da će poduzeti mjere radi izbjegavanja istih postupaka pred Europskim sudom u budućnosti, iako joj Konvencija izravno ne nameće takvu obvezu.

²⁶ 964. DH OMVE, 10. svibnja 2006.g.

a) Obveze Republike Hrvatske u izvršenju presuda Europskog suda za ljudska prava

Percepcija javnosti, uključujući i same podnositelje zahtjeva, ali i zaposlene u državnim tijelima, jest da se presude Europskog suda izvršavaju pukom isplatom dosuđenih iznosa. Takva je slika pogrešna i neutemeljena. Upravo protivno uvriježenom mišljenju, **isplata novčane naknade** podnositelju samo je jedan od elemenata izvršenja presuda Europskog suda. Iako isplata dosuđenih iznosa predstavlja najopipljiviju posljedicu presude za samu državu, jer znači izdvajanje iz državnog proračuna, u stvarnosti je to najmanji i najlakše provediv element ovog složenog postupka.

Kada Europski sud podnositelju dosudi pravičnu naknadu zbog povrede njegovih prava, država je dužna dosuđeni iznos pravovremeno isplatiti (u slučaju zakašnjenja država je dužna platiti i kamatu). Međutim, najčešće novčana kompenzacija nije dostatna za otklanjanje posljedica povrede ljudskih prava, već Odbor ministara Vijeća Europe od države traži da ona definira i poduzme druge mjere koje su, s obzirom na sadržaj presude, moguće i prikladne za popravljivanje negativnih posljedica koje su za podnositelja nastupile konkretnom povredom. Primjeri **individualnih mjera** su: ponavljanje postupka pred domaćim sudskim ili upravnim tijelima, opoziv naloga za protjerivanje stranaca, uspostavljanje kontakta između roditelja i djece i sl.).

Izvršenje presuda Europskog suda u pravilu zahtjeva i poduzimanje mjera opće naravi kojima će se spriječiti da druge osobe u istim ili sličnim situacijama budu izložene istovjetnom postupanju nadležnih domaćih tijela koje znače i istovjetne povrede Konvencije. Najčešće se kao **opće mjere** izvršenja pojavljuju izmjene propisa ili sudske ili upravne prakse, osiguranje učinkovitosti domaćih pravnih sredstava koje je država uspostavila za zaštitu prava građana, te javna objava presude i njena dostava svim nadležnim domaćim tijelima kako bi ta tijela u budućim sličnim slučajevima primijenila načela koja je Europski sud izrazio u konkretnoj presudi (posebice u pravnim sustavima kao što je hrvatski, u kojem međunarodni ugovori koji su ratificirani i objavljeni postaju dio unutarnjeg pravnog poretka i nadležna ih tijela trebaju neposredno primjenjivati).

Kako su izreke presuda Europskog suda u pravilu²⁷ ograničene na utvrđenje povrede konkretne odredbe Konvencije (deklaratorne presude), najvažniji dio postupka izvršenja presude na domaćoj razini jest identifikacija „slabih točaka“ koje su temeljni uzrok povrede. Može biti riječ o različitim čimbenicima kojima je konkretna povreda uzrokovana: neusklađenost domaćeg zakonodavstva s Konvencijom, neusklađenost domaće sudske i upravne prakse s Konvencijom, nepostojanje ili nedosljedno provođenje javnih politika i sl. Na ovakve je situacije, kada su jednom identificirane presudom Europskog suda (a poglavito kada postoji više istovjetnih presuda) država dužna odgovoriti provedbom općih mjera s preventivnim učinkom na ponavljanje povrede. Prema tome, izbor mjera izvršenja svake presude u pravilu je na državi. Državna tijela dužna su, na temelju zaključaka Europskog suda, prepoznati uzroke povreda Konvencije, te identificirati i provesti mjere koje su prikladne za njihovo uklanjanje.

²⁷ Iznimka od tog pravila jesu presude u kojima su navedene hitne individualne mjere (kada Sud konkretno definira način na koji je država dužna za podnositelja ostvariti *restitutio in integrum*), pilot presude (presude u kojima je sud identificirao strukturne probleme koji su uzrokovali velik broj ponavljajućih istovjetnih zahtjeva pred Sudom, kakvih protiv Hrvatske za sada još nema) i presude u međudržavnim sporovima

U pojedinim slučajevima povreda Konvencije može biti i rezultat propusta individualne naravi (ekscesi u postupanju određenih državnih tijela prema konkretnom podnositelju koji nisu u skladu sa domaćim propisima niti ustanovljenom praksom). U takvim slučajevima ne postoji potreba za sveobuhvatnom analizom i poduzimanjem dalekosežnih mjera. U postupku izvršenja u pravilu je dovoljna obavijest nadležnim domaćim tijelima o presudi i zaključcima Europskog suda, uz eventualnu mogućnost ponavljanja domaćeg postupka za podnositelja zahtjeva.

Međutim, u najvećem broju tekućih predmeta izvršenja potrebno je provesti sveobuhvatnu analizu presude i mogućnosti koje nudi domaći sustav kako bi se utvrdio najprikladniji način za učinkovito izvršenje presude i sprječavanje budućih povreda Konvencije. Ovaj se cilj može postići samo aktivnim uključivanjem nadležnih domaćih tijela u čiju nadležnost ulazi problematika identificirana presudom. Kada je u izvršenje presude uključen veći broj domaćih tijela, nužno je da njihov rad na izvršenju bude koordiniran. To podrazumijeva postojanje središnjeg domaćeg koordinativnog mehanizma²⁸ čije poznavanje konvencijskog prava i prakse Odbora ministara omogućuje brzo i kvalitetno izvršenje presuda Europskog suda.

b) Ured zastupnika Republike Hrvatske kao nacionalni koordinator postupka izvršenja

U Republici Hrvatskoj provedbu postupka izvršenja presuda koordinira Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava²⁹, putem svog Odjela za izvršenje presuda i odluka Europskog suda. Dužnosti i nadležnosti Ureda zastupnika u procesu izvršenja presuda obuhvaćaju obvezu prijevoda svih presuda i odluka Europskog suda protiv Republike Hrvatske na hrvatski jezik, njihovo javno objavljivanje (za sada samo na web stranici Ureda), dostavu tih odluka i presuda svim domaćim tijelima/pravnim osobama na čiji se rad one odnose, ili u čiju nadležnost ulazi bilo koje od pitanja koje je Europski sud istaknuo kao sporno u konkretnoj presudi, te pružanje stručne pomoći nadležnim tijelima u utvrđivanju prikladnih mjera izvršenja, prikupljanju podataka o njihovoj provedbi, te sastavljanju izvješća (akcijskih planova ili akcijskih izvješća) Odboru ministara o provedbi planiranih mjera izvršenja.

Prema tome, Ured zastupnika Republike Hrvatske nije tijelo nadležno za izvršenje presuda Europskog suda. Prema jasnoj konvencijskoj definiciji obveza izvršenja presuda i odluka Europskog suda jest zadaća svih domaćih tijela, što je jedino moguće i logično s obzirom na narav presuda Europskog suda i onoga što je predmet spora pred Sudom.

Ured jest poveznica između Europskog suda, domaćeg sustava i Odbora ministara Vijeća Europe. Ured raspolaže informacijama i znanjem konvencijskog prava i prakse Odbora ministara Vijeća Europe, on je središnja točka komunikacije i suradnje domaćih tijela u izvršenju presuda Europskog suda, te je nadležan za zastupanje državnih interesa Republike Hrvatske pred Odborom ministara Vijeća Europe u izvršenju presuda Europskog suda koje se odnose na Republiku Hrvatsku. Svoje nadležnosti Ured može u postupnosti realizirati samo

²⁸Preporuka OM VE br. (2008)2 o učinkovitom domaćem kapacitetu za brzo izvršenje presuda ESLJP, od 06. veljače 2008.g.

²⁹čl. 3. i 5. Uredbe o Uredu zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava, „Narodne novine“, br. 18/2012

pod uvjetom pune suradnje domaćih tijela i otvorenog pristupa u izvršenju međunarodne obveze Republike Hrvatske iz čl. 46. st. 1. Konvencije.

Prije detaljne analize rada na postupcima izvršenja presuda i odluka Europskog suda protiv Republike Hrvatske u 2012. godini, smatramo izuzetno bitnim ukazati na činjenicu da je od ožujka 2012. godine na poslovima izvršenja presuda i odluka bila zaposlena samo jedna djelatnica. Ova je okolnost izuzetno bitna pri sagledavanju učinkovitosti rada Odjela za izvršenje presuda i odluka Europskog suda u 2012. godini, budući da je nedostatnost ljudskih resursa na području izvršenja bila od bitnog utjecaja na obavljanje poslova koordinacije izvršenja presuda i odluka Europskog suda i ostvarene rezultate.

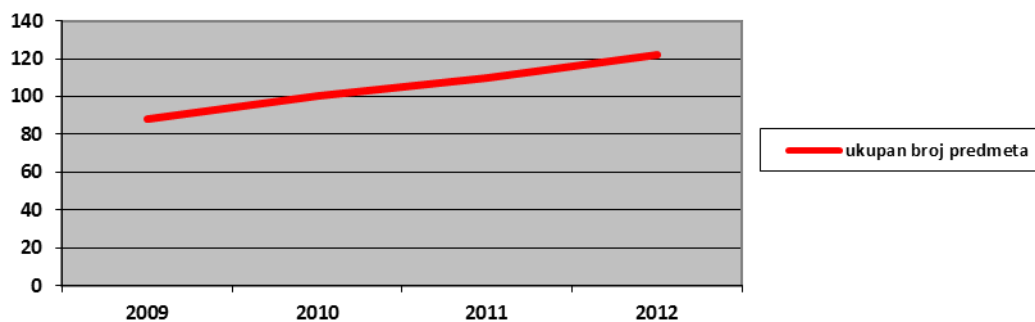
c) Pregled izvršenja presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u 2012.g.

Tijekom 2012.g. konačno je postalo ukupno 10 presuda Europskog suda protiv Republike Hrvatske u kojima je utvrđena povreda nekog konvencijskog prava. Konačnošću tih presuda započeo je postupak izvršenja pred Odborom ministara Vijeća Europe. Uz spomenute presude, i sve su odluke o prijateljskim rješenjima koje je Sud donio tijekom 2012.g. bile upućene Odboru ministara radi nadzora nad izvršenjem uvjeta koji su u njima sadržani.

Na dan 31. prosinca 2012.g. pred Odborom ministara VE u tijeku je bio postupak izvršenja ukupno 122 presude/odluke Europskog suda u odnosu na Republiku Hrvatsku. S obzirom na ukupan broj predmeta izvršenja protiv Republike Hrvatske u prethodnim godinama, može se primijetiti da nema značajnijeg pada niti porasta broja predmeta izvršenja.

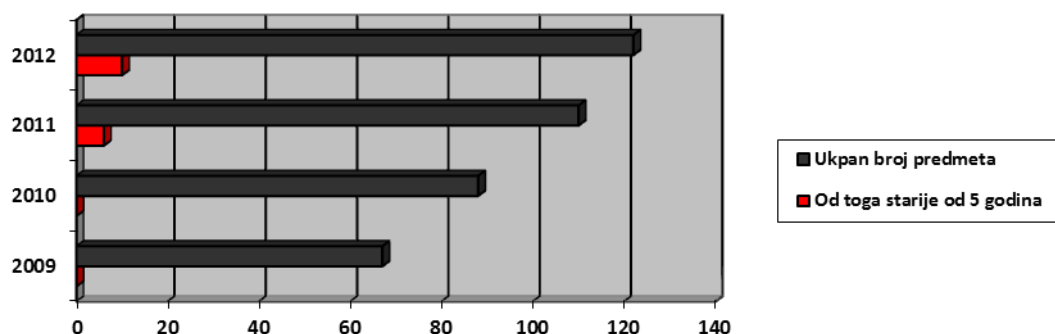
Ukupan broj predmeta izvršenja u odnosu na Republiku Hrvatsku u zadnje tri godine ne bilježi značajnija smanjenja niti povećanja ponajprije zbog toga što izvršene presude i odluke Europskog suda nadomještava stalni podjednaki priljev novih presuda i odluka Europskog suda.

Grafikon: porast broja predmeta izvršenja u odnosu na Republiku Hrvatsku u razdoblju 2009-2012.g

Međutim, u porastu je broj „starih“ predmeta izvršenja (koji traju dulje od 5 godina). Trend porasta „starih“ predmeta sada već pokazuje znakove konstante.

Grafikon: porast broja „starih“ predmeta izvršenja u odnosu na Republiku Hrvatsku u razdoblju 2009-2012.g

Razloge ovakvih kretanja treba prije svega tražiti u kompleksnosti pojedinih predmeta ili grupa predmeta, čije bi izvršenje zahtijevalo poduzimanje opsežnih mjera na više različitih područja, ili veća izdvajanja iz državnog proračuna.

Ovu pojavu najjednostavnije je pojasniti na primjerima „starih“ grupa³⁰ predmeta izvršenja.

Primjerice, protiv Republike Hrvatske i dalje je u tijeku izvršenje više grupa presuda koje se odnose na pravo na suđenje u razumnom roku i učinkovito pravno sredstvo s tim u svezi, te na loše uvjete u hrvatskim zatvorima i kaznionicama.

1. **Horvat grupa** odnosi se na duljinu trajanja građanskih sudskih postupaka. U okviru ove grupe ističe se podgrupa presuda u kojima je pored povrede prava na suđenje u razumnom roku Europski sud utvrdio i povredu prava na učinkovito pravno sredstvo i to bilo zbog toga što pravična naknada koju su dosudili domaći sudovi zbog povrede ovog prava nije bila u skladu s Konvencijskim standardima (bila je preniska) ili zbog toga što niži sudovi nisu poštivali rokove za dovršetak postupka koje su im viši sudovi odredili rješenjima kojima je prihvaćen zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

Osim *Horvat grupe*, ovdje valja istaknuti i grupu koja se odnosi na duljinu upravnih postupaka i upravnih sporova (*Počuča grupa presuda*), te na duljinu ovršnih postupaka (*Kvartuč grupa presuda* sa podgrupom *Cvijetić-Radanović* koja se odnosi na problematiku predugog trajanja postupaka za iseljenje privremenih korisnika kojima su nekretnine u vlasništvu podnositelja bile dodijeljene temeljem Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom.

Unatoč tome što je Ured u svim gore spomenutim grupama predmeta redovito obavješćivao Odbor ministara o novim zakonskim i praktičnim rješenjima u domaćem pravnom sustavu, konstantan priljev novih presuda koje se odnose na istu

³⁰ Pojedine presude u grupe svrstava Odbor ministara Vijeća Europe kada utvrdi da se veći broj presuda odnosi na istu ili bitno sličnu problematiku (primjerice: suđenje u razumnom roku i učinkovito pravno sredstvo za ostvarenje tog prava, uvjeti u zatvorima, neučinkovite istrage i slično. Svi predmeti koji čine grupu razmatraju je zajednički u pogledu općih mjera izvršenja, uz uvažavanje posebnosti svakog pojedinog predmeta u pogledu individualnih mjera za konkretnog podnositelja zahtjeva.

problematiku opravdava zaključak Odbora ministara da Republika Hrvatska još uvijek nije našla prikladno i učinkovito rješenje za ovaj problem.

2. **Cenbauer grupa** odnosi se na uvjete u hrvatskim zatvorima, poglavito na prekapacitiranost smještajnih kapaciteta, te nepostojanje prikladne medicinske skrbi u pojedinim zatvorima i kaznionicama.

Iako je priljev novih predmeta ove problematike postao praktički zanemariv, te unatoč činjenici da Ured konstantno obavješćuje Odbor ministara o svim relevantnim okolnostima stanja u zatvorskom sustavu koji pokazuje bitna poboljšanja u odnosu na period na koji se presude ove grupe odnose, zatvaranje ove grupe predmeta izvršenja nije moguće iz više razloga.

Prije svega, Odbor ministara Vijeća Europe u svojoj se procijeni učinkovitosti mjera izvršenja ove grupe presuda bitno oslanja na izvješća Odbora za sprječavanje mučenja i nečovječnog postupanja (CPT). Pri tom ovdje smatramo bitnim ukazati i na činjenicu da je CPT posjetio Republiku Hrvatsku u rujnu 2012.g. Izvješće CPT-a o tom posjetu još uvijek nije javno objavljeno, pa za sada nije moguće predvidjeti kakvi će biti učinci ovog posjeta CPT-a na izvršenje ove grupe presuda.

Kada je riječ o predmetima starijim od 5 godina, valja ukazati na okolnost da postoje i određeni individualni predmeti u kojima Odbor ministara do danas nije zauzeo stav da su mjere koje je država poduzela dovoljne da na učinkovit način spriječe buduće istovjetne povrede Konvencije.

Ovdje svakako treba istaknuti predmet **Šečić protiv Hrvatske**, u kojem izvršenje traje od 31. kolovoza 2007. godine, i koji se nalazi pod pojačanim nadzorom Odbora ministara Vijeća Europe. U toj je presudi Europski sud utvrdio povredu prava podnositelja zahtjeva na zaštitu od mučenja i nečovječnog postupanja, zajedno s povredom zabrane diskriminacije. Naime, podnositelj zahtjeva, inače pripadnik romske nacionalne manjine bio je žrtva rasno motiviranog napada od strane nepoznatih osoba, a prema ocijeni Europskog suda, domaća tijela nisu provela učinkovitu istragu tog događaja. U konačnici je nastupila zastara kaznenog progona, te već u trenutku donošenja presude Europskog suda u domaćem pravnom sustavu nije postojala mogućnost poduzimanja bilo kakvih mjera restitucije u odnosu na podnositelja zahtjeva. Međutim, u kontekstu svoje prakse prema drugim državama³¹ Odbor ministara ovu okolnost ne smatra opravdanjem za nepoduzimanje radnji radi utvrđivanja napadača na podnositelja, iako on sam nije nakon presude pristupio domaćim tijelima sa ikakvim daljnjim zahtjevima ili novim informacijama.

Konačno, na napredak postupka izvršenja ove presude bitno utječe okolnost da je Odbor ministara Vijeća Europe u posljednje dvije godine (2010. i 2011.g.) u dvije odluke o provedbi Okvirne konvencije VE o zaštiti nacionalnih manjina³² izrazio jasan stav da je „etnički motivirano nasilje protiv pripadnika nacionalnih manjina, poglavito srpske i romske manjine, i dalje predstavlja ozbiljan problem u Hrvatskoj, a mnogi slučajevi napada ostaju neprijavljeni uglavnom zbog manjka povjerenja u pravosudni sustav. Razni se izvori slažu da odgovor policije na etnički motivirano nasilje nije prikladan.“³³

³¹ poglavito velik broj sličnih predmeta protiv Rusije

³² CM/ResCMN(2010)4 od 21.04.2010. i CM/ResCMN(2011)12 od 06.07.2011.g.

³³ CM/ResCMN(2011)12 od 06.07.2011.g.

d) Predmeti pod pojačanim nadzorom Odbora ministara u 2012. g.

Prema Pravilima Odbora ministara VE, predmeti izvršenja koji se uvrštavaju pod pojačani nadzor su:

- i) međudržavni predmeti,
- ii) pilot presude;
- iii) predmeti u kojima je Sud odredio poduzimanje hitnih individualnih mjera;
- iv) predmeti u kojima presuda ukazuje na postojanje strukturnih problema koji zahtijevaju poduzimanje opsežnih općih mjera radi izbjegavanja budućih istovjetnih povreda Konvencije (sustavni problem).

Stavljanje predmeta pod pojačani nadzor Odbora ministara daje jasnu poruku da u tom predmetu Odbor očekuje brzu reakciju domaćih vlasti, popraćenu dostavom redovitih detaljnih informacija o napretku postupka izvršenja na domaćoj razini. Pojačani nadzor Odbora ministara otvara mogućnost javnog raspravljanja o stanju predmeta na bilo kojem od sastanaka ministarskih zamjenika posvećenom izvršenju presuda Europskog suda (DH sastanci koji se održavaju četiri puta godišnje, odnosno svaka 3 mjeseca).

Republika Hrvatska je pred Odborom ministara u 2012.g. imala ukupno 4 predmeta (odnosno 5 presuda Europskog suda) pod pojačanim nadzorom:

1. već spomenuta presuda *Šečić protiv Hrvatske* (presuda iz 2005.g., neučinkovitost istrage rasno motiviranog nasilja prema pripadniku Romske nacionalne manjine u Zagrebu);
2. grupa *Skendžić i Krznarić protiv RH* i *Jularić protiv RH* (neučinkovitost istraga ratnih zločina, pod pojačanim nadzorom zbog toga što je Odbor ministara zaključio da je riječ o kompleksnom problemu strukturne naravi),
3. *Gluhaković protiv RH* (propust domaćih vlasti u omogućavanju susreta i druženja oca i djeteta s kojim ne živi, a koje se sastoje u žurnom omogućavanju susreta i druženja podnositelja i njegove kćeri),
4. *Ajdarić protiv RH* (povreda prava na pošteno suđenje u kaznenom postupku zbog arbitrarnosti domaće sudske odluke, koja je pod pojačanim nadzorom zbog hitnih individualnih mjera koje je odredio Sud, a koja se odnosi na omogućavanje ponavljanja postupka pred domaćim sudom).

U svim navedenim predmetima Ured zastupnika u više navrata dostavljao je Odboru ministara informacije o napretku postupka izvršenja na domaćoj razini.

U predmetima *Gluhaković* i *Ajdarić* Ured je detaljno informirao domaća tijela o potrebi poduzimanja hitnih individualnih mjera u rokovima koje je odredio Sud, te o njihovom sadržaju. Te su mjere pravovremeno provedene, a o njihovoj je provedbi Ured odmah obavijestio Odbor ministara. U oba su ova predmeta Odboru ministara dostavljene i sve dostupne informacije o poduzetim i planiranim općim mjerama izvršenja, kako su iste prezentirane Uredu od strane nadležnih domaćih tijela. Tek nakon što Odbor ministara izvrši procjenu učinaka ovih mjera biti će moguće odlučiti o smjeru u kojem će se nastaviti rad na ovom predmetu. Međutim, konstantan priljev novih tekućih predmeta pred Europskim sudom koji se odnose na isti prigovor za sada ne daje puno razloga za optimizam u postupku izvršenja.

Također, u predmetima *Skendžić i Krznarić protiv Hrvatske* i *Jularić protiv Hrvatske*, Ured zastupnika dostavio je Odboru ministara dva akcijska plana izvršenja u kojima su

detaljno predstavljene individualne mjere koje se i dalje poduzimaju u oba predmeta, te opće mjere kojima se nastoji poboljšati učinkovitost istraga ratnih zločina počinjenih tijekom Domovinskog rata (izmjene Zakona o kaznenom postupku, institucionalizacija suradnje DORH-a i policije u istraživanju ratnih zločina). Tek nakon što Odbor ministara izvrši procjenu prikladnosti i učinkovitosti ovih mjera, biti će moguće odrediti daljnji tijek postupka izvršenja. Međutim, treba istaknuti da stalni priljev novih zahtjeva (tužbi) pred Europskim sudom koje se odnose na istu problematiku neće omogućiti zatvaranje postupka izvršenja ovih presuda.

e) Predmeti pod standardnim nadzorom Odbora ministara u 2012. g.

Svi drugi predmeti izvršenja koji nisu stavljeni pod pojačani nadzor Odbora ministara nalaze se pod njegovim standardnim nadzorom. U ovu su skupinu svrstani predmeti koji se odnose na povrede Konvencije koje su **individualne naravi** (pojedinačni propusti domaćih tijela u odnosu na jednog podnositelja koji nemaju jasnog uzroka u domaćem zakonodavstvu ili uspostavljenoj praksi domaćih tijela, već predstavljaju odstupanje od iste), kao i one **repetitivne predmete** koji se odnose na istovjetne povrede, ali ne ispunjavaju kriterije za uključivanje u pojačani nadzor (v. gore).

Hrvatske predmete izvršenja obilježava vrlo visok udio repetitivnih predmeta. Ova okolnost u pravilu ukazuje na postojanje određenih nedostataka u sadržaju domaćeg zakonodavstva ili načina postupanja domaćih tijela prema građanima, odnosno sustavnu neprimjenu Konvencije od strane nadležnih tijela. Kada utvrdi postojanje većeg broja presuda Europskog suda koje se odnose na isti ili bitno sličan problem, Odbor ministara sve te predmete svrstava u grupe, te za svaku grupu određuje tzv. **vodeći predmet** (LEAD).

Tijekom 2012. godine ukupno 46 hrvatskih predmeta u postupku izvršenja označeno je „vodećim predmetima“ (*leading cases*)³⁴.

Među vodećim hrvatskim predmetima u 2012. godini treba istaknuti:

- već spomenute grupe koje se odnose na povredu prava na suđenje u razumnom roku u raznim vrstama domaćih postupaka i neučinkovitost domaćeg pravnog sredstva za zaštitu toga prava (*Horvat/Jakupović* grupe, *Kvartuč/Cvijetić* grupe i *Počuča* grupa presuda);
- neučinkovitost istraga (pored već spomenute grupe neučinkovitih istraga ratnih zločina– *Skendžić i Krznarić* i *Jularić*, valja istaknuti grupe presuda koje se odnose na neučinkovite istrage navodnog nasilja policijskih službenika – grupe *Mader/Đurđević*, odnosno nasilja zatvorskih čuvara – *Dolenec* grupa, ali i nasilja privatnih pojedinaca u kojem se ne može izdvojiti poseban motiv kao zajednički nazivnik – *Sandra Janković, Beganović*);
- već spomenuta grupa presuda o zatvorskim uvjetima– *Cenbauer* grupa;
- presude koje se odnose na različite aspekte povrede prava na pošteno suđenje (povreda načela jednakosti stranaka u postupku - *Juričić*, povreda prava na pristup sudu - *Bulfracht*, povreda prava na obranu - *Šebalj*),
- povreda pravila *ne bis in idem*– *Maresti* grupa,
- povreda prava na poštivanje osobnog i obiteljskog života u različitim aspektima:

³⁴Za razliku od tzv. „izoliranih predmeta“ (*isolated cases*), vodeći predmeti su oni koji su, bilo od strane Suda u presudi ili od strane Odbora ministara u postupku izvršenja, identificirani kao „...predmeti koji otkrivaju novi strukturni ili opći problem u tuženoj državi i koji, stoga, zahtijevaju poduzimanje novih općih mjera izvršenja“

- dugotrajna izloženost prekomjernoj buci iz ugostiteljskog objekta – *Oluić*, pokretanje postupka za lišenje poslovne sposobnosti bez opravdane osnove – *X. i Y. itd.*),
- diskriminacija vjerske zajednice u ostvarivanju prava na slobodu vjeroispovijedi – *Savez crkava „Riječ života“ i dr.*);
- diskriminacija romskih učenika u osnovnoškolskom obrazovanju – *Oršuš i dr. protiv Hrvatske*
- povreda prava na dom koja proizlazi iz činjenice da domaći sudovi pri odlučivanju o iseljenju korisnika nekretnina ne primjenjuju test razmjernosti kako to zahtjeva Konvencija - *Bjedov* (presuda čije je izvršenje započelo 2012.g. i koja pokazuje kako mjere koje je Republika Hrvatska prezentirala Odboru ministara i na temelju kojih je zatvoren nadzor nad izvršenjem ranije *Ćosić* grupe predmeta nisu dovoljno učinkovite da bi spriječile daljnje istovjetne povrede Konvencije. Ta bi okolnost potencijalno mogla dovesti do ponovnog preotvaranja nadzora izvršenja nad *Ćosić* grupom).

Ovdje istaknuti predmeti predstavljaju najzastupljenije probleme povreda konvencijskih prava u odnosu na Republiku Hrvatsku.

Vodeći predmeti pokazuju da se velik broj povreda Konvencije događa u postupcima pred domaćim pravosudnim tijelima. Broj predmeta koji se odnose na razne aspekte prava na pošteno suđenje (u građanskim, kaznenim, upravnim, te čak i ustavnosudskim postupcima) raste. S druge strane, kvalitetno izvršenje ovih presuda Europskog suda u velikoj mjeri ograničava široko tumačenje pojma neovisnosti pravosuđa.

Smisao presuda Europskog suda nije utjecati na sadržaj odluka domaćih pravosudnih tijela (jer je neovisnost pravosuđa upravo jedan od elemenata konvencijskog prava na pošteno suđenje), već osigurati da se iste odluke donose uz poštivanje svih procesnih jamstava koje država pruža strankama u postupku. Presude koje se odnose na povredu bilo kojeg aspekta prava na pošteno suđenje ne mogu se izvršiti izmjenama zakona (ili drugih propisa), već primarno edukacijom sudaca i državnih odvjetnika (odnosno budućih sudaca i državnih odvjetnika), te osiguranjem neposredne primjene Konvencije u njihovom svakodnevnom radu.

Za provođenje ovakvih mjera Ured, na žalost, nema mogućnosti – njegov položaj u domaćem sustavu ne omogućuje mu utjecaj na sadržaj i provedbu edukacije pravosudnih djelatnika, a njegovi vlastiti resursi i logistika ne omogućuju mu niti samostalno organiziranje edukacije manjih skupina zainteresiranih sudaca i državnih odvjetnika.

Zbog toga se mjere izvršenja ove vrste presuda još uvijek praktički svedene na javnu objavu prijevoda presuda i njihovu dostavu Ministarstvu pravosuđa (kao tijelu nadležnom za edukaciju sudaca), Ustavnom sudu (koji je u poziciji ispraviti te povrede prije obraćanja Europskom sudu³⁵), Vrhovnom sudu koji je nadležan za ujednačavanje sudske prakse u Hrvatskoj, Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske kao hijerarhijski najvišim državnim odvjetništvu koje ujednačava praksu postupanja svih nižih odvjetništava, te onim prvostupanjskim i drugostupanjskim sudovima koji su svojim neposrednim radom na konkretnom predmetu uzrokovali povredu Konvencije ili doprinijeli njenom nastanku. Sukladno tome, i akcijski planovi odnosno akcijska izvješća o izvršenju ove vrste presuda koje Ured dostavlja Odboru ministara imaju vrlo ograničeni doseg.

³⁵ U hrvatskom pravnom poretku ustavna tužba Ustavnom sudu RH je opće pravno sredstvo za povrede ljudskih prava, a sam Ustav sadrži pravo na pošteno suđenje (čl.29 Ustava)

Drugi problem s kojim se Ured često susreće pri radu na koordinaciji postupka izvršenja presuda Europskog suda na domaćoj razini jest problem nemogućnosti dobivanja relevantnih informacija o napretku postupka izvršenja. Kada domaća tijela ne reagiraju na traženje Ureda za dostavom informacija, ona znatno otežavaju sastavljanje akcijskih planova odnosno akcijskih izvješća o izvršenju presuda za Odbor ministara.

Stoga Ured konstantno istražuje nove mogućnosti poboljšanja suradnje s domaćim tijelima u postupku izvršenja presuda i odluka Europskog suda, te širenja svijesti o tome da obveza izvršenja presuda i odluka Europskog suda izravno obuhvaća sva domaća tijela kojih se na bilo koji način tiče.

U tom kontekstu Ured je u radu na izvršenju određenih presuda Europskog suda u koja ukazuju na sustavni problem ostvario vrlo dobru suradnju sa nadležnim domaćim tijelima. Primjer toga jest izvršenje presude Velikog vijeća Suda *Oršuš i dr. protiv RH* (diskriminacija Roma u osnovnoškolskom obrazovanju). Identifikacijom i implementacijom mjera izvršenja od strane Ustavnog suda Republike Hrvatske i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u periodu od donošenja presude do kraja 2012.g. ostvareni su izvrsni rezultati. Zalaganjem i aktivnom uključenosti spomenutih tijela, Republika Hrvatska uspjela je Odbor ministara uvjeriti u to da su problemi predugog trajanja postupaka pred Ustavnim sudom, te određena pitanja koja se tiču tzv. romskih razreda i načina podučavanja hrvatskog jezika za djecu Rome u Međimurju riješena ili na dobrom putu da budu riješena.

Upravo zahvaljujući uspješnoj suradnji domaćih tijela u postupku izvršenja, predmet *Oršuš i dr.*, koji je od 2010.g. bio pod pojačanim nadzorom Odbora ministara, u 2012.g. je prebačen u standardni nadzor³⁶. Ovakva odluka pokazuje da je Odbor ministara načelno zadovoljan smjerom u kojem je krenuo postupak izvršenja ove presude. Međutim, od ključnog je značaja da ovakav razvoj događaja bude i dalje popraćen aktivnim pristupom svih nadležnih domaćih tijela uključenih u postupak izvršenja.

Ujedno, ovaj je predmet očiti pokazatelj nužnosti sustavnog pristupa i aktivne uključenosti svih nadležnih tijela, u suradnji sa i pod koordinacijom Ureda, u postupak izvršenja presuda Europskog suda. Taj bi se model rada na izvršenju trebao u potpunosti realizirati kroz institucionaliziranu suradnju domaćih tijela u vidu Stručnog savjeta za izvršenje presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava.

f) Stručni savjet za izvršenje presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava

Radi poboljšanja učinkovitosti postupaka izvršenja presuda i odluka Europskog suda na domaćoj razini, a na osnovi dobre prakse drugih država članica Vijeća Europe, Uredbom o Uredu zastupnika pred Europskim sudom za ljudska prava osnovan je **Stručni savjet za izvršenje presuda i odluka Europskog suda**.

Prema čl. 12. Uredbe, ovo međuresorno i međuinstitucionalno stručno tijelo sastavljeno je od stručnjaka imenovanih iz svih ministarstava i drugih tijela državne uprave, državnih agencija i ureda, te predstavnika najviših pravosudnih tijela (sudaca Ustavnog i Vrhovnog suda i zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske). Ono je osnovano sa zadaćom utvrđivanja (definiranja) konkretnih mjera izvršenja i praćenja njihove provedbe. Model institucionalizacije postupka izvršenja na domaćoj razini kroz međuresorno

³⁶1136. DH sastanak Odbora ministara Vijeća Europe; 6-8 ožujka 2012

stručno tijelo prihvaćen je na temelju izvrsnih pokazatelja uspješnosti istovjetnih tijela u drugim državama članicama Vijeća Europe.

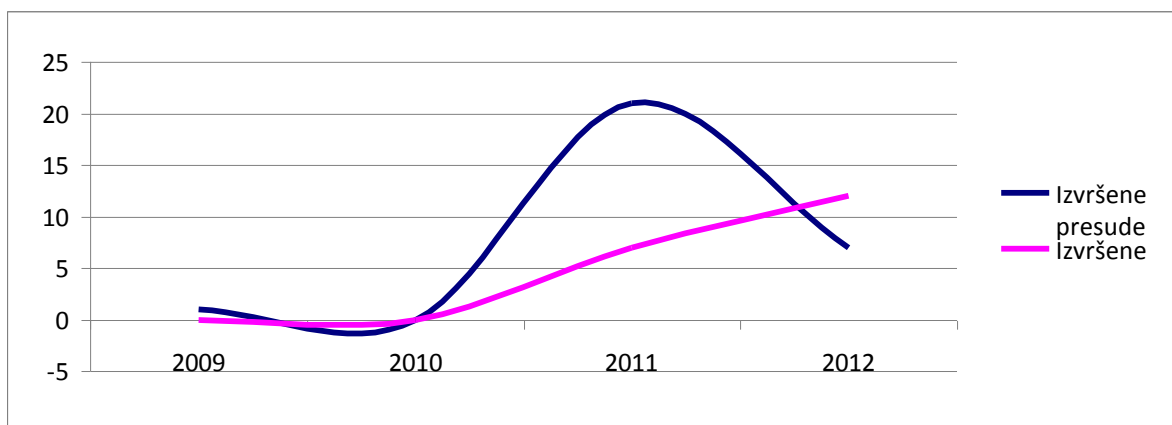
Međutim, iako formalno prihvaćen, ovakav model do danas nije zaživio u Republici Hrvatskoj. Naime, sam proces imenovanja predstavnika u Stručni savjet dugo je trajao, a neka tijela nisu imenovala svog predstavnika budući da smatraju da nema potrebe za njihovim uključivanjem u rad Stručnog savjeta, držeći da je izvršenje presuda Europskog suda isključiva zadaća Ureda (što nije u skladu sa čl. 46. st. 1. Konvencije, a niti sa Uredbom o Uredu zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava).

U svezi s time može se sa žaljenjem konstatirati da je takav pristup još jedan pokazatelj nerazumijevanja karaktera, prirode i značaja međunarodne obveze Republike Hrvatske da izvrši svaku presudu i odluku Europskog suda koja se odnosi na nju.

g) Okončani postupci izvršenja u 2012.g.

U 2012. godini došlo je do znatnog smanjenja broja završnih rezolucija kojima je Odbor ministara okončao postupak nadzora nad izvršenjem presuda i odluka Europskog suda protiv Republike Hrvatske, u odnosu na njihov broj u 2011. godini.

Grafikon: broj završnih rezolucija Odbora ministara u odnosu na Republiku Hrvatsku u razdoblju od 2009-2012.g.

Tijekom 2012.g. Odbor ministara VE donio je završne rezolucije kojima je zatvorio postupak nadzora izvršenja u ukupno 19 predmeta, koji su u nastavku prikazani po glavnim tematskim odrednicama:

1. **Barišić i 11 drugih predmeta** – izvršenje odluka o prijateljskim rješenjima, u kojima je Republika Hrvatska uredno ispunila obveze preuzete nagodbom s podnositeljima zahtjeva;
2. **Majski (2)** – poduzete mjere izmjena propisa i sudske prakse Upravnog suda radi sprječavanja povrede prava na pristup sudu;
3. **Orlić** – povreda prava na dom; predmet identičan predmetima *Ćosić* i *Paulić* u kojima su završne rezolucije donesene tijekom 2011.g. i to na temelju promijenjene prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske;
4. **Ismeta Bačić** – povreda prava na mirno uživanje vlasništva zbog nemogućnosti bivše radnice da naplati svoje potraživanje prema poslodavcu jer je tijekom parničnog

postupka koji je vodila otvoren i zaključen stečajni postupak protiv bivšeg poslodavca, a da parnični sud o tome nije imao saznanja. Republika Hrvatska poduzela je mjere usmjerene na umrežavanje trgovačkog registra i ICMS (e-spis) sustava kako bi parnični sud bio redovito informiran o otvaranju stečajnih postupaka nad nekom od stranaka u postupku

5. **Bistrović** – povreda prava na mirno uživanje vlasništva jer u postupku izvlaštenja domaća tijela nisu ocijenila sve relevantne čimbenike pri odlučivanju o visini naknade. Kako je povreda bila individualne naravi (jer nema drugih istovjetnih presuda protiv Republike Hrvatske), mjere izvršenja sastojale su se u ispravljanju pogrešaka u ponovljenom postupku utvrđivanja naknade za izvlaštene nekretnine, te upoznavanju svih domaćih tijela sa sadržajem presude Europskog suda.
6. **Bernobić** – propust Ustavnog suda da (dovoljno brzo) odluči o zakonitosti pritvora podnositelja. Kako je presuda bila identična predmetima *Getoš-Magdić* i *Hađi*, čije je razmatranje Odbor ministara zatvorio 2011.g., nije bilo potrebe za poduzimanje daljnjih mjera izvršenja.
7. **Lesjak** – povreda prava na pristup sudu zbog nerješavanja negativnog sukoba nadležnosti parničnog i upravnog suda. Na razini individualnih mjera, ponovljen je parnični postupak podnositelja, dok su opće mjere obuhvaćale upoznavanje nadležnih domaćih tijela sa sadržajem presude Europskog suda.
8. **Trgo** – povreda prava na mirno uživanje vlasništva kao posljedica primjene zakona koji je naknadno proglašen neustavnim. Također je riječ o povredi individualne naravi, pa se postupak izvršenja ograničio na upoznavanje domaćih tijela sa sadržajem presude.

Razlozi smanjenja broja okončanih predmeta izvršenja pred Odborom ministara Vijeća Europe su dvojaki, i samo se dijelom odnose na organizaciju i način rada na izvršenju presuda u Republici Hrvatskoj.

Naime, ukupni broj predmeta izvršenja presuda (protiv svih država stranaka pred Europskim sudom) pred Odborom ministara Vijeća Europe u zadnjih nekoliko godina bilježi stalni rast. Osobito se povećava broj predmeta u pojačanoj proceduri nadzora koja zahtjeva veći angažman Tajništva Vijeća Europe i samog Odbora ministara. Stoga Odbor ministara prioritet daje onim predmetima u kojima se postavljaju najvažnija pitanja zaštite ljudskih prava u Europi (primjerice, predmet *Cipar protiv Turske* i čitav niz s njime povezanih predmeta bili su u središtu interesa Odbora ministara).

S druge strane, Odjel za izvršenje presuda pri Uredu je od veljače 2012.g. pa do kraja godine imao zaposlenu samo jednu (1) djelatnicu koja je zbog povećanog opsega poslova Ureda obavljala i druge poslove izvan nadležnosti samog Odjela. Suradnja s domaćim tijelima nadležnim za identifikaciju i provedbu mjera izvršenja nije uvijek donijela željene rezultate koji bi omogućili sastav kvalitetnih akcijskih planova i akcijskih izvješća o izvršenju za Odbor ministara. U većem broju predmeta niti jedno domaće tijelo nije prihvatilo svoju nadležnost u postupku izvršenja, te je Ured pod pritiscima rokova sastavljao akcijske planove odnosno akcijska izvješća o izvršenju koristeći u pravilu informacije dostupne javnosti o izmjeni domaćih propisa i prakse koje je logički bilo moguće povezati sa obvezom Republike Hrvatske iz čl. 46. st. 1. Konvencije.

Zatvaranjem 19 predmeta izvršenja nije došlo do značajnije promjene u ukupnom broju predmeta u odnosu na Republiku Hrvatsku, s obzirom na stalni novi priljev konačnih presuda i odluka o prijateljskim rješenjima.

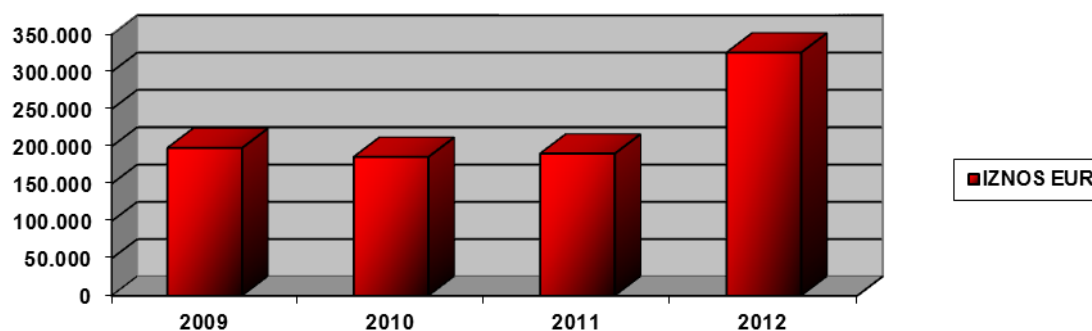
Kako presude protiv Republike Hrvatske postaju sve složenije za izvršavanje (jer se sve više odnose na kompleksne probleme koji traže intenzivnu suradnju više tijela u okviru jedne ili više grana vlasti), bez ostvarenja pune suradnje i sinergije djelovanja svih nadležnih domaćih tijela neće biti moguće ostvariti značajnije pozitivne pomake. Tek ukoliko domaći sustav nauči iz ranijih pogrešaka (koje su bile podloga za donošenje presude Europskog suda), moguće je očekivati smanjenje broja novih predmeta protiv Republike Hrvatske pred Europskim sudom, smanjenje broja presuda u kojima su utvrđene povrede Konvencije (a samim time i smanjenje opterećenja državnog proračuna izdvajanjima za isplate pravičnih naknada dosuđenih od strane Europskog suda, o kojem se problemu govori u nastavku).

h) Isplate pravične naknade kao dio postupka izvršenja – stanje i izazovi

Radi izvršenja presuda Europskog suda i odluka o prijateljskim rješenjima u kojima je isplata dosuđene pravične naknade dospjela u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2012.g., Republika Hrvatska je isplatila ukupno:

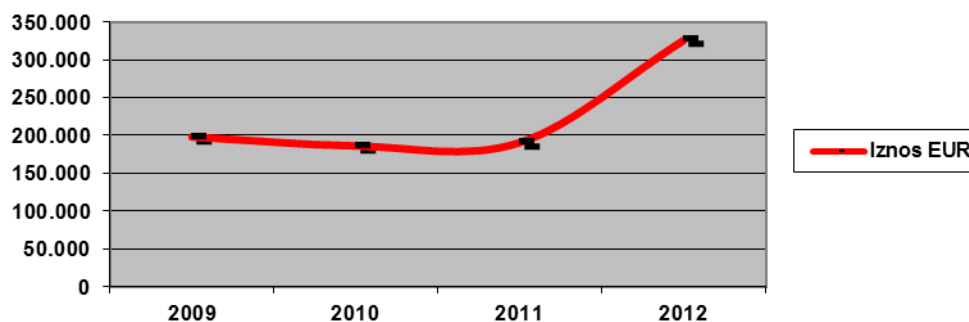
- 325.950,00 EUR za 24 predmeta (što predstavlja apsolutni porast od 70 % u odnosu 2011.g. kada je za 30 presuda/odluka isplaćen iznos od 190.543,00 EUR).

Grafikon: financijski izdaci Republike Hrvatske po presudama i odlukama Europskog suda za ljudska prava u razdoblju od 2009-2012.g.

Krivulja kretanja financijskih obveza Republike Hrvatske temeljem presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava u posljednje četiri godine najzornije prikazuje konstantnu porasta izdvajanja iz državnog proračuna koja je posljedica neprimjene Konvencije od strane domaćih tijela:

Grafikon: kretanje financijskih obveza Republike Hrvatske po presudama i odlukama Europskog suda za ljudska prava u razdoblju od 2009-2012.g.

Budući da se recentne presude Europskog suda protiv RH sve više odnose na najteža kršenja ljudskih prava na koja domaći sustav u cjelini nije odgovorio, porast prosječnog iznosa naknade je zbog toga logično porastao.

Sukladno tome, smanjenje opterećenja na državni proračun zbog isplata pravičnih naknada za kršenja ljudskih prava može se ostvariti jedino podizanjem standarda zaštite tih prava na domaćoj razini učinkovitim sprječavanjem povreda Konvencije.

Iznosi dosuđenih pravičnih naknada pred Europskim sudom isplaćuju se sa proračunskih stavki samog Ureda. Sukladno tome, samo Ured ima predodžbu o visini financijskog opterećenja koje pojedine radnje ili propusti domaćih tijela uzrokuju za državni proračun, te koliko koja grana vlasti doprinosi opterećenju državnog proračuna po ovoj osnovi. S druge strane, ona tijela koja su svojim djelovanjem ili propuštanjem izravno uzrokovala povredu Konvencije ne trpe nikakve financijske posljedice temeljem presuda odnosno odluka Europskog suda, pa se ne smatraju niti odgovornima za njihovo izvršenje.

Sve veći broj država članica Vijeća Europe prepoznao je mogućnost da pitanje financijske odgovornosti iskoristi kao izrazito učinkovito sredstvo za stvaranje predodžbe kod nadležnih tijela o posljedicama koje njihovo postupanje protivno Konvenciji uzrokuje za čitavu državu.

Sukladno tome, države su uspostavile izravnu financijsku odgovornost tijela koje je uzrokovalo povredu Konvencije za isplate iznosa pravične naknade temeljem presuda i odluka Europskog suda. Takvi primjeri nisu ograničeni samo na države sa federalnim državnim uređenjem u kojima je ovakva izravna financijska odgovornost lako provediva (npr. Njemačka i Austrija), već ih se može susresti i u Danskoj gdje isplatu uvijek izvršava isključivo ono tijelo koje je odgovorno za povredu, i Finskoj gdje se isplata uvijek izvršava sa stavke resornog ministarstva u čiju nadležnost ulazi konkretan predmet.

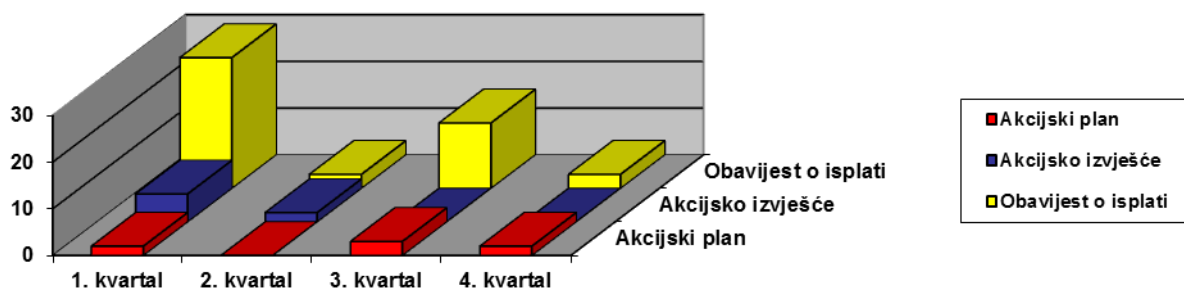
S obzirom na stalni porast iznosa dosuđenih pravičnih naknada koje je Republika Hrvatska obvezna platiti podnositeljima temeljem presuda i odluka Europskog suda, ali i ranije opisane izazove u postizanju pune suradnje i razumijevanja nadležnih tijela u postupku izvršenja presuda, te pozitivnih preventivnih učinaka koje bi podizanje svijesti nadležnih tijela moglo imati, smatramo da bi bilo oportuno uvesti sličan model izravne financijske odgovornosti za povrede Konvencije kod domaćih tijela.

i) Ostali aspekti izvršenja presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava

Tijekom 2012.g. Ured je u ime Republike Hrvatske dostavio Odboru ministara Vijeća Europe ukupno 7 akcijskih planova i 8 akcijskih izvješća za izvršenje presuda Europskog suda za ljudska prava, jedan odgovor na podnesak podnositelja zahtjeva Odboru ministara, te 48 popunjenih obrazaca o izvršenoj isplati dosuđenih iznosa.

Prikaz izrade navedenih dokumenata po kvartalima prikazan je u donjem grafikonu.

Grafikon: kvartalni prikaz aktivnosti Odjela za izvršenje presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava po vrstama izrađenih dokumenata u 2012.g.

U istom je razdoblju Ured nadležnim domaćim tijelima uputio više stotina raznih dopisa (pravne analize presuda, zahtjeve za dostavu informacija o mjerama izvršenja i njihovoj provedbi, požurnice i sl.), te je održano desetak sastanaka s predstavnicima raznih domaćih tijela radi razgovora o potrebi poduzimanja mjera izvršenja, odnosno intenziviranja rada na pojedinim predmetima.

Pored izvršenja redovnih radnih zadataka, dio vremena Odjel je posvetio i intenziviranju suradnje sa Upravom za ljudska prava i vladavinu prava pri Tajništvu Vijeća Europe. Naime, ova je Uprava nadležna za pripremanje sve dokumentacije za sastanke Odbora ministara o izvršenju presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava. U okviru navedene Uprave djeluje i posebna sekcija koja se bavi isključivo hrvatskim predmetima, što znači da je praćenje napretka koji Republika Hrvatska ostvaruje u postupku izvršenja njihova stalna zadaća. S ciljem daljnjeg razvoja suradnje sa stručnim djelatnicima Vijeća Europe koji se bave hrvatskim predmetima Ured organizirao bilateralnu misiju dvaju predstavnika Uprave ljudska prava i vladavinu prava pri Tajništvu Vijeća Europe. U prosincu 2012. godine Republiku Hrvatsku posjetili su g. Özgür Derman, načelnik Odjela za nadzor izvršenja presuda Europskog suda za ljudska prava i gđa Katarina Nedeljković, pravnica u istom Odjelu. Cilj ovog posjeta bio je razgovor o otvorenim pitanjima izvršenja u najtežim predmetima protiv Republike Hrvatske. Bilateralni posjet predstavnika Vijeća Europe ujedno je omogućio da se predstavnici nadležnih domaćih tijela bolje upoznaju sa samim postupkom izvršenja i dužnostima koje za njih iz tog postupka proizlaze.

Ured je tijekom navedenog posjeta organizirao niz sastanaka sa predstavnicima domaćih tijela. Na tim se sastancima razmatrala su se otvorena pitanja u izvršenju presuda Europskog suda koje su od posebnog interesa za Odbor ministara. Riječ je o predmetima u kojima postupak izvršenja traje dulje od 5 godina (*Horvat* grupa sa ranije predstavljenim podgrupama i predmet *Šečić* protiv Hrvatske), predmetima pod pojačanim nadzorom Odbora ministara (*Skendžić* i *Krznarić* protiv Hrvatske, *Jularić* protiv Hrvatske), te predmeti u kojima narav utvrđenih povreda Konvencije dovodi do pojačanog interesa Odbora ministara (*Oršuš* i *dr. protiv Hrvatske* i *Savez crkava „Riječ života“* i *dr. protiv Hrvatske*). Predstavnici Vijeća Europe tijekom svog posjeta posebno su ukazali na činjenicu da specifičnost hrvatskih predmeta izvršenja proizlazi iz činjenice da se presude Europskog suda protiv Hrvatske odnose na izuzetno širok spektar konvencijskih prava. Stoga uspješnost postupka izvršenja u velikoj mjeri ovisi o postizanju pune koordinacije i dobre suradnje domaćih tijela međusobno i s Uredom.

Odjel za izvršenje presuda Europskog suda je u 2012. godini znatan broj radnih sati i napora uložio u komunikaciju sa raznim domaćim tijelima. Razlog tome jest činjenica da domaća tijela koja sudjeluju u postupku izvršenja do danas još u velikoj većini nisu razvila svijest o svojim dužnostima u ispunjenju obveze izvršenja presuda Europskog suda, uloži Ureda zastupnika, te potrebi redovitog i detaljnog obavješćivanja Ureda o mjerama koje poduzimaju u svrhu izvršenja neke presude Europskog suda za ljudska prava.

Domaća tijela često se oglašuju na dopise Ureda kojima se traži dostava relevantnih informacija u određenom roku, a nerijetko i informacije koje budu dostavljene ne predstavljaju kvalitetnu osnovu za izradu akcijskih planova odnosno izvješća kojima Republika Hrvatska treba uvjeriti Odbor ministara da poduzima ili je već poduzela mjere koje će spriječiti buduće povrede Konvencije.

Nadalje, argumenti koje domaća tijela nerijetko dostavljaju Uredu u procesu izvršenja presuda Europskog suda ukazuju na dublje nerazumijevanje konvencijskih mehanizama i postupaka koji se provode na temelju Konvencije. Primjerice, sadržaj domaćih propisa može biti argument u postupku pred Europskim sudom, međutim ako je Europski sud i unatoč tom argumentu utvrdio povredu Konvencije, tada sadržaj domaćih propisa ne može uvjeriti Odbor ministara da se ista povreda neće ponoviti. Unatoč tome, kao i činjenici da Ured od domaćih tijela ne traži dostavu informacija o sadržaju domaćih propisa, često se odgovori koje Ured prima od domaćih tijela u postupku izvršenja svode upravo na takve sadržaje.

Konačno, ono što u najvećoj mjeri ograničava mogućnost učestalije komunikacije Ureda zastupnika sa Odborom ministara Vijeća Europe jest činjenica da informacije koje Ured zastupnika prima od nadležnih tijela vrlo često imaju formu odgovora na predstavke i upite građana. Odgovori su šturi i nejasni i ne mogu poslužiti kao kvalitetna podloga za komunikaciju sa Odborom ministara Vijeća Europe. Stječe se dojam da je Ured shvaćen kao „protivnik“ tih tijela koji „prigovara“ njihovom radu, a ne kao njihov odvjetnik.

Unatoč svim ovim okolnostima Ured je u svim predmetima izvršenja u 2012. g. uredno u prekluzivnim rokovima dostavljao Odboru ministara informacije o postupcima izvršenja. Kada bi se poboljšala kvaliteta informacija koje Ured prima od nadležnih domaćih tijela, tada bi se nesumnjivo mogla intenzivirati komunikacija Ureda zastupnika sa Odborom ministara, što bi nesumnjivo utjecalo na uspješnost Republike Hrvatske u ispunjenju njene međunarodne obveze iz čl. 46. st. 1. Konvencije. Rad na postizanju ovog cilja predstavlja jednu od najvažnijih misija Ureda u izvršenju presuda Europskog suda u budućnosti.

Zaključno, što se prije u Republici Hrvatskoj i unutar njenih tijela razvije svijest o postojanju međunarodne obveze izvršenja presuda (i odluka) Europskog suda i intenzivira međuinstitucionalna suradnja na tom području, presude Europskog suda će se brže i uspješnije izvršavati. Istovremeno, ostvarenjem osnovnih ciljeva izvršenja presuda Europskog suda trebalo bi doći i do povećanja standarda poštivanja ljudskih prava, a time i smanjenja broja tužbi, te konačno i do smanjenja financijske odgovornosti Republike Hrvatske po toj osnovi. Ured i njegov Odjel za izvršenje nastavit će ulagati sve raspoložive resurse u ostvarenje tog cilja, pri čemu očekuje potporu i aktivno uključivanje najviših nositelja državne vlasti.

V. PRAĆENJE PRAKSE EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA I IMPLEMENTACIJA KONVENCIJE NA NACIONALNOJ RAZINI

Odjel koji se trebao baviti praćenjem prakse Europskog suda i drugih sudova i parasudbenih tijela s područja ljudskih prava (npr. UN Odbori, Odbor za socijalna prava VE) i implementacijom imao je zaposlenog 1 djelatnika.

Početakom 2012. Ured je izradio izvješće o provedbi Deklaracije iz Interlakena o budućnosti Europskog suda za ljudska prava, koji je nakon suglasnosti Vlade RH dostavljen Vijeću Europe.

Na području daljeg razvoja konvencijskog prava, završnom deklaracijom s Konferencije o budućnosti Europskog suda za ljudska prava u Brightonu Republika Hrvatska se kao i druge države članice Konvencije ponovo obvezala da „*će ispuniti svoju primarnu obvezu i implementirati Konvenciju na nacionalnoj razini*“. Stoga je s radom nastavila Radna skupina za izradu prijedloga mjera za izvršenje Plana djelovanja za provedbu Konvencije na nacionalnoj razini.

Ured je preveo dio najvažnijih presuda i odluka Suda ili njihove ključne dijelove u odnosu na druge države na hrvatski jezik (8 presuda, 22 izvataka iz presuda te 58 sažetaka presuda). Ujedno je ostvarena suradnja s Tajništvom Europskog suda kako bi navedeni prijevodi postali dostupni stavljanjem na HUDOC (osnovni pretraživač prakse Europskog suda).

Izrađena je web stranica Ureda u okviru web stanice Vlade Republike Hrvatske s osnovnom tražilicom presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske, te je u okviru rada ovog Odjela stranica povremeno ažurirana.

VI. ZAKLJUČCI I PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJA

1. Ured zastupnika Republike Hrvatske je unatoč izrazito otežavajućim okolnostima rada u 2012. g. uspio u rokovima izvršiti sve obveze države u predmetima protiv Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Također su pravovremeno izvršene i sve obveze prema Odboru ministara Vijeća Europe, u mjeri u kojoj su službenici Ureda mogli svojim znanjima i stručnošću nadomjestiti nesnalaženje i neaktivnost nadležnih domaćih tijela.

To je bilo moguće samo uz enormno zalaganje svih zaposlenika Ureda, koje je redovito nadilazilo okvire službeničke profesije (čest rad vikendima, državnim blagdanima i praznicima, rad kod kuće, rad unatoč liječničkoj preporuci o potrebi bolovanja, neiskorišteni godišnji odmori). Unatoč opisanoj opterećenosti zadržana je kvaliteta rada u svakom segmentu djelovanja Ureda.

2. Zbog opisanog angažmana i zadržavanja kvalitete rada, Ured nije uspio iskoristiti unutarnje rezerve za svoj daljnji razvoj (npr. razviti protokole za postupanje s predmetima koji bi olakšali rad s predmetima Ureda (*tzv. case-flow*), za postupanje s klasificiranim dokumentima, unaprijediti postupak arhiviranja predmeta, razviti sistem vođenja potrebnih statistika, te razviti vizualni identitet Ureda).

3. U svrhu omogućavanja redovnog rada Ureda i ispunjavanju njegovih zadaća nužno je osigurati sredstva u Državnom proračunu za zapošljavanje preostalih stručnih kadrova na upražnjena sistematizirana radna mjesta. Radi kontinuiranog povećanja opsega poslova potrebno je i povećati broj radnih mjesta u Uredu i to prioritarno na poslovima zastupanja, te uvrstiti nova radna mjesta u sistematizaciju Ureda (prevoditelj, administrativni referent)³⁷.

4. Ujedno potrebno je osigurati financijska i materijalna sredstva za rad, točnije osigurati odgovarajući radni prostor za Ured i osigurati sredstva za uvođenje IT tehnologija koja će pratiti radne procese u okviru Ureda.

5. U odnosu na propise koji definiraju nadležnost i djelovanje Ureda, predlažemo modalitete suradnje Ureda sa domaćim tijelima vlasti urediti zakonom.

Naime zakonom se mogu na učinkovit način regulirati odnosi svih tijela državnih vlasti koje zastupnik zastupa pred Europskim sudom i Ureda, te točno definirati oblici suradnje između Ureda, „odvjetnika“ državnih tijela pred Europskim sudom i tijela koja su najčešće „stranke“ pred Sudom izvan izvršne vlasti u okviru koje djeluje Ured (pravosudna tijela, Ustavni sud, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave). Takvim propisom moguće je definirati i privremeni prelazak sudaca i zamjenika državnih odvjetnika u Ured i obrnuto, što bi bilo od koristi cijelom sustavu.

Zakonom se mogu financijske posljedice povreda Konvencije vezati uz tijela koja su uzrokovala povrede, te i na taj način brže podići svijest o konvencijskom pravu kod državnih tijela svih grana vlasti. Ovo rješenje pozitivno bi djelovalo i na sprječavanje ponavljanja istih

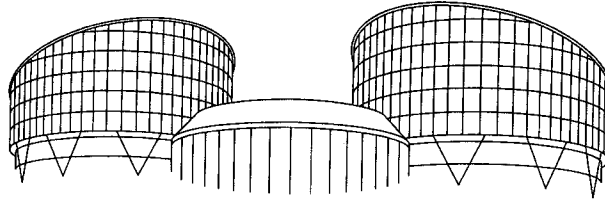
³⁷ Ured ima zaposlenu svega 1 osobu (tajnicu) koja osim tajničkih poslova obavlja i poslove urudžbiranja, administriranja te otpreme akta, poslove skeniranja, poslove vođenja statistika i poslove ažuriranja web stranice Ureda.

povreda konvencijskog prava. Ujedno, zakonom bi se omogućilo objavljivanje prijevoda najvažnijih presuda i odluka o nedopuštenosti Europskog suda protiv Republike Hrvatske u Narodnim novinama, te bi one konačno postale dostupne stručnoj i široj javnosti, a što je praksa najvećeg broja država stranaka pred Europskim sudom.

Smatramo da bi prihvaćanje navedenih prijedloga dugoročno pozitivno utjecalo na primjenu konvencijskog prava u Republici Hrvatskoj, a time i na smanjenje broja predmeta protiv Republike Hrvatske pred ovim međunarodnim sudom, i konačno bi doprinijelo smanjenju stalno rastućeg opterećenja Državnog proračuna.

ZASTUPNICA RH:

Štefica Stažnik

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

FIRST SECTION

Application no. 41108/10
by Pero BAJIĆ
against Croatia
lodged on 2 July 2010

STATEMENT OF FACTS

THE FACTS

The applicant, Mr Pero Bajić, is a Dutch national who was born in 1950 and lives in Garevac. He is represented before the Court by Ms R. Plenar, a lawyer practising in Zagreb.

The facts of the case, as submitted by the applicant, may be summarised as follows.

The applicant's sister, F.Č., was admitted to the Rebro Hospital in Zagreb on 23 August 1994 as an emergency case. Her condition required immediate surgery for an abdominal tumour. Doctor B. assumed charge of her treatment. Despite the need for urgent surgery, doctor B. delayed it until the applicant paid him 5,000 German marks (DEM). On 30 August 1994 doctor B. operated on the applicant's sister. A day after surgery the patient was transferred from the intensive-care unit to a regular medical unit. In the early morning of 1 September 1994 she died.

Doctor B. established massive pulmonary embolism as the cause of death.

On 17 October 2004 the applicant and two other relatives of the deceased lodged a criminal complaint against doctor B. with the State Attorney's Office of the Zagreb Municipality for the criminal offences of accepting bribes and medical malpractice. On 19 December 2007 the Zagreb Municipal Court acquitted doctor B. The acquittal was to a decisive degree based on a report by a medical expert. The applicant claimed that the experts consulted had not been impartial because they were friends and colleagues of the accused. He sought that an impartial examination of the medical documentation concerning the death of his sister be carried out by an expert from abroad. The applicant offered to pay the expenses of such an expert. This request was denied and the acquittal was upheld by the Zagreb County Court on 24 February 2009.

The applicant's subsequent constitutional complaint was declared inadmissible on 26 November 2009 on the ground that the applicant had no right to lodge a constitutional complaint in connection with criminal proceedings in which he had not been the accused. That decision was served on the applicant on 4 January 2010.

The applicant also lodged a complaint with the Rebro Hospital Disciplinary Commission. On an unspecified date it was established that doctor B. had received bribes from the applicant and the doctor was dismissed from his post.

The applicant also brought a civil action in the Zagreb Municipal Court against doctor B. seeking repayment of the DEM 5,000. On 10 September 2009 that claim was granted.

COMPLAINTS

The applicant complains that in the criminal proceedings against doctor B. all the relevant facts concerning the death of his sister were not established.

The applicant complains under Article 6 of the Convention that the proceedings were unfair.

He also complains under Article 13 that he had no effective remedy for his Convention complaints.

QUESTIONS TO THE PARTIES

1. Having regard to the procedural protection of the right to life (see paragraph 104 of *Salman v. Turkey* [GC], no. 21986/93, ECHR 2000-VII), was the investigation by the domestic authorities in the present case in breach of Article 2 of the Convention?

2. Did the applicant have at his disposal an effective domestic remedy for his complaint under Article 2, as required by Article 13 of the Convention?

The Government are invited to submit all relevant court files in two copies.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

17-06-2011	
004-01/11-01/92	10
831-11-01	-/-

Prilog br. 2

Mrs Štefica STAŽNIK
Agent of the Government
of the Republic of Croatia before the ECHR
Assistant to the Minister of Justice
Dalmatinska ul. 1
HR - 10 000 Zagreb
CROATIA

FIRST SECTION

ECHR-LE4.1aG
ELG/dp

15 June 2011

Application no. 41108/10
Bajić v. Croatia

Dear Madam,

I write to inform you that the above application is pending before the European Court of Human Rights.

Following a preliminary examination of the admissibility of the application on 8 June 2011, the Vice-President of the Section to which the case has been allocated decided, under Rule 54 § 2 (b) of the Rules of Court, that notice of the application should be given to the Government of Croatia and that the Government should be invited to submit written observations on the admissibility and merits of the complaint concerning the procedural aspect of Article 2 and the complaint under Article 13 of the Convention.

Your Government are requested to submit **three** copies of their observations (together with two copies of the enclosures, if any) by **5 October 2011** and, if possible, one copy by fax. Under Rule 34 § 4 (a), the Vice-President of the Section has authorised your Government to submit their observations in Croatian if they so prefer. In that event, the observations in English or French should reach the Court no later than **2 November 2011**.

The observations should deal with the questions set out in the document appended to this letter (Statement of the facts of the application and Questions to the parties).

- 2 -

No observations are required on the other complaints made by the applicant.

Within the **same time-limit**, you should also inform me of your Government's position regarding a friendly settlement of this case and any proposals they may wish to make. If the parties are interested in reaching a settlement, I would be prepared to make a suggestion for an appropriate arrangement. Having regard to the requirement of strict confidentiality under Rule 62 § 2, any submissions made in this respect should be set out in a **separate document**, the contents of which **must not** be referred to in any submissions made in the context of the contentious proceedings.

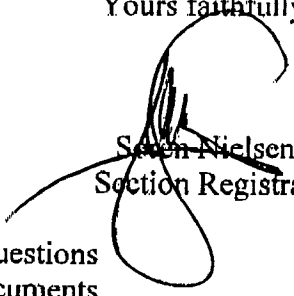
I enclose a copy of the following documents:

- (a) a statement of facts prepared by the Registry and the questions to the parties;
- (b) the application form submitted by the applicant;
- (c) documents submitted by the applicant in support of the application.

I would further inform you that in view of the applicant's nationality, the Government of the Netherlands have been invited to state whether they wish to submit written comments on the case (see Article 36 § 1 of the Convention and Rule 44). You will be informed of that Government's response in due course.

In order to process the application more efficiently, please find enclosed a set of 10 barcode labels for your use exclusively in this case. If you send the Registry a letter or any other correspondence, please stick one of the barcode labels on the top right-hand corner of the **first** page of the correspondence.

Yours faithfully,

Søren Nielsen
Section Registrar

Encs: Statement of facts and Questions
Application form and documents
Barcode labels

cc: Permanent Representative

PREGLED PREDMETA

ZAPRIMLJENIH U 2012. GODINI (OSIM WECL PREDMETA)

PREDMET	ČLANAK KONVENCIJE	TIJELA UKLJUČENA U PROBLEMATIKU	PROBLEMATIKA / OCJENA SUDA
Kudra i dr. (4 podnositelja) - istraga propusta vezano uz smrt dječaka na igralištu i moguće liječničke pogreške - donesena presuda - RH naloženo platiti 22.400 EUR	čl. 2 i 8. Konvencije	Općinski sud u Vinkovcima Trgovački sud u Osijeku Županijski sud u Vukovaru Vrhovni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske	Da bi ispunila svoju pozitivnu obvezu iz članka 2. Konvencije, država ima dužnost pobrinuti se svim sredstvima koja su joj na raspolaganju za pravilnu provedbu zakonodavnog i upravnog okvira postavljenog za zaštitu prava pacijenta, kao i za ispravljanje i kažnjavanje svih povreda tih prava. Stoga je zadatak Europskog suda ispitati je li država dala odgovarajući postupovni odgovor na povredu prava na život (vidi predmet <i>Konczelska protiv Poljske</i> (odl.), br. 27294/08, stavak 35., 20. rujna 2011.), bez obzira na konkretan postupak koji se vodi. Europski sud je utvrdio da su pravosudna tijela koja su vodila postupak (prije svih <u>Općinski sud u Vinkovcima</u> , <u>Trgovački sud u Osijeku</u> i <u>Županijski sud u Vukovaru</u>) radi naknade štete isti vodila nerazumno dugo, te da su zbog toga što je tuženo trgovačko društvo u međuvremenu ugašeno, podnositelji ostali bez ikakve mogućnosti naknade štete zbog smrti njihova rođaka – time je povrijeđena postupovna obveza države u vezi čl. 2. Konvencije (pravo na život)

Topčić Rozenberg - u tijeku	Čl. 14. i čl. 8. Konvencije	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Ministarstvo socijalne politike i mladih Ministarstvo zdravlja Hrvatski Sabor Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	Pitanje diskriminacije majki koje obavljaju samostalnu djelatnost u odnosu na sve druge majke – prve mogu koristiti porodični dopust do 1 godine života djeteta, dok druge mogu isti koristiti sve do 12 godine djetetova života – problematika neusklađene i diskriminirajuće zakonske regulative
Maravić Markeš - u tijeku	Čl. 6 st.1 Konvencije	Grad Zagreb Upravni sud RH Ustavni sud RH	Pitanje pravičnosti postupka (načelo kontradiktornosti postupka) – <u>Upravni sud RH</u> navodno nije podnositeljici dostavljao podneske i očitovanja tijela koje je tom sudu dostavljalo tijelo kojeg je u tom postupku podnositeljica tužila, te se zbog toga na njih podnositeljica nije mogla očitovati
Karlović - u tijeku	Čl. 6. st. 1. Konvencije	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske	Povrat „umirovljeničkog duga“ i prava na pristup sudu – domaća tijela (<u>HZMO</u> i <u>Upravni sud RH</u>) odbila su ispitati zahtjev podnositeljice za ponovnim izračunom iznosa obeštećenja koji joj pripada temeljem Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 2008. godine, a vezano za pravo korisnika mirovina na obeštećenje zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. godine do 31. prosinca 1998. godine.
Čoko - u tijeku	Čl. 6. st. 1. Konvencije	Općinski sud u Šibeniku Županijski sud u Šibeniku Ustavni sud Republike Hrvatske	Pitanje prava na pristup sudu i pravne sigurnosti – <u>Općinski sud u Šibeniku</u> naknadno je ukinuo već izdanu potvrdu o pravomoćnosti i ovršnosti presude, čime je podnositeljica lišena mogućnosti izvršenja te presude, jer je ovršni postupak morao biti zbog toga obustavljen
Damjanac - u tijeku	Čl. 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju i čl. 14. Konvencije	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske	Podnositelj je <u>HZMO</u> obustavio isplatu mirovine zbog preseljenja u Republiku Srbiju – pitanje povrede prava na mirno uživanje vlasništva i zabrane diskriminacije zbog etničkog podrijetla, prebivališta ili osnova po kojem je ostvario pravo na mirovinu
Petrina - u tijeku	Čl. 6. st. 1. Konvencije	Općinski sud u Šibeniku Županijski sud u Šibeniku Ustavni sud Republike Hrvatske	Podnositelj tvrdi da nije imao pošteno suđenje pred <u>Općinskim sudom u Šibeniku</u> , u kaznenom postupku koji je vođen protiv njega, zbog toga što su ročišta održavana

Lukežić - u tijeku	Čl. 6. st. 1. Konvencije	Protuobavještajna agencija (POA) Upravni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske	u njegovoj odsutnosti, iako on zbog zdravstvenog stanja nije mogao pristupiti sudu Pitanje pravičnosti upravnog postupka (<u>Protuobavještajna agencija i Upravni sud Republike Hrvatske</u>) u kojem je odlučeno o prestanku podnositeljeva radna odnosa, a s obzirom na navodno nedosljednu sudsku praksu Ustavnog suda RH vezanu za pitanje prestanka radnog odnosa određenih kategorija državnih službenika
Marčan - u tijeku	Čl. 6. st. 1., Čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju	Županijski sud u Rijeci Ustavni sud Republike Hrvatske	Podnositelja tvrdi da mu je kao branitelju (odvjetniku) u kaznenom postupku <u>Županijski sud u Rijeci</u> uskratio pravo na naknadu troška, zbog čega je taj postupak bio nepravilan, i povrijedio je njegovo pravo na mirno uživanje prava vlasništva
Gurdulić i dr. (5 podnositelja) - u tijeku	Čl. 6. st. 1., Čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju	Općinski sud u Splitu Županijski sud u Splitu Ustavni sud RH Grad Split	Pitanje pravičnosti parničnih postupaka pred splitskim redovnim sudovima (<u>Općinski i Županijski sud u Splitu</u>), vezanih za korištenje zemljišta i povrata posjeda tog zemljišta, kao i pitanja prava na mirno uživanje prava vlasništva s tim u vezi
Schubert Tepšić i drugi (3 podnositelja) - u tijeku	Čl. 2, 5, 13 i 14. Konvencije	Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH	Pitanje učinkovitosti istrage vezane za nestanak supruga/oca podnositeljica, koji je u rujnu 1991. godine uhićen na svom radnom mjestu od strane osobe koja je nosila uniformu Hrvatske vojske. Nakon toga mu se gubi svaki trag, te se još uvijek smatra nestalom osobom. Podnositeljice tvrde da državne vlasti (<u>prije svega MUP i DORH</u>) nisu poduzele učinkovitu istragu vezanu uz nestanak njihovog supruga/oca te da su diskriminirane zbog svog etničkog (srpskog) podrijetla.
Paić i drugi (3 podnositelja)	Čl. 2, 13 i 14. Konvencije	Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH	Pitanje učinkovitosti istrage vezano uz smrt supruga/oca podnositelja, koji je nestao u Vukovaru u kolovozu 1991. godine a pronađen je mrtav u Dunavu blizu mjesta Neštín u Srbiji. Obdukcija je pokazala da je ubijen sa dva hica vatrenim oružjem u potiljak. Podnositeljice tvrde da državne vlasti (<u>prije svega MUP i DORH</u>) nisu pokrenule i

<p>provele učinkovitu istragu kako bi utvrdile što se dogodilo s njihovim suprugom/ocem.</p>			<p>Ministarstvo zdravlja Ministarstvo unutarnjih poslova Ministarstvo socijalne politike i mladih</p>	<p>Podnositelj, psihički bolesnik, tvrdi da je u rujnu 2008. godine zlostavljan od strane policije nakon čega je zatvoren u ustanovu za psihički bolesne osobe. Nadležni Centar za socijalnu skrb pokrenuo je zatim postupak lišenja poslovne sposobnosti te mu je u tom postupku za skrbnika postavljen otac. Podnositelj tvrdi da je njegov otac osoba koja ga je cijeli život zlostavljala te je tražio da mu se za skrbnika postavi majka. Do danas nije dobio odgovor na navedeni upit od niti jednog domaćeg tijela.</p>
<p>Jurić - predmet okončan PRS-om na iznos od 5.000 EUR</p>	<p>Čl. 3, 13 Konvencije</p>	<p>Kaznionica u Lepoglavi Zatvor u Puli Ministarstvo pravosuđa Županijski sud u Varaždinu</p>	<p>Zatvorski uvjeti – pitanje uvjeta za izdržavanje kazne zatvora u Kaznionici u Lepoglavi i Zatvora u Puli, kao i kvalitete tamošnje medicinske skrbi</p>	
<p>Gregović - predmet okončan PRS-om na iznos od 10.000 EUR</p>	<p>Čl. 3, 13 Konvencije</p>	<p>Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH</p>	<p>Pitanje učinkovitosti istrage – državne vlasti (MUP i DORH) navodi nisu poduzele sve kako bi provele učinkovitu istragu vezano uz napad koji je podnositelj doživio 2004. godine kada ga je fizički napalo devet osoba i kada je zadobio teške tjelesne ozljede.</p>	
<p>Antonić - predmet okončan PRS-om na iznos od 7.600 EUR</p>	<p>Čl. 6. st. 1. Konvencije Čl. 1. Protokola 1 uz Konvenciju</p>	<p>Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske</p>	<p>Povrat „umirovljeničkog duga“ i prava na pristup sudu – podnositelju je onemogućeno da pred domaćim tijelima (HZMO, Upravni sud RH, Ustavni sud RH) ostvari obeštećenje ili pobija predloženi iznos obeštećenja koji mu pripada temeljem Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 2008. god., vezano za pravo korisnika mirovina na obeštećenje zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. god.</p>	
<p>Orban - u tijeku</p>	<p>Čl. 5. st. 3. Konvencije</p>	<p>Županijski sud u Vukovaru Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje opravdanosti pritvora kojeg je određivao Županijski sud u Vukovaru, u smislu je li njegovo trajanje bilo izvan granica „razumnog roka“, te jesu li tijekom trajanja tog pritvora razlozi za određivanje odnosno produljenje pritvora bili mjerodavni i dostatni</p>	

Jelić i drugi (10 podnositelja) - u tijeku	Čl. 2,3,14. Konvencije	Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH	Pitanje neučinkovitosti istrage i moguće diskriminacije s tim u vezi – MUP i DORH navodno nisu poduzeli učinkovitu istragu vezano uz ubojstva podnositeljevih srodnika, civila ubijeni u Sisku 1991. godine od strane pripadnika hrvatske vojske/policije zbog toga, kako navode podnositelji, što su bili srpske nacionalnosti.
Salković - u tijeku	Čl. 6. st. 1. i 13. Konvencije Čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske	Povrat „umirovljeničkog duga“ i prava na pristup sudu – domaća tijela (HZMO i Upravni sud RH) nisu omogućili podnositelju obeštećenje koji joj pripada temeljem Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 2008. godine, a vezano za pravo korisnika mirovina na obeštećenje zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. godine do 31. prosinca 1998. godine.
Momčilović - u tijeku	Čl. 6. st. 1. Konvencije	Općinski građanski sud u Zagrebu Općinski sud u Karlovcu Županijski sud u Karlovcu Županijski sud u Zagrebu Vrhovni sud RH	Pitanje povrede prava na pristup sudu, vezano za nemogućnost podnositelja da dobije naknadu štete pred hrvatskim sudovima (Opć. građ. sud u Zagrebu i Opć. sud u Karlovcu) zbog ubojstva kćeri, koja je ubijena je hicem iz vatrenog oružja 1993. godine u Karlovcu, od strane pripadnika hrvatske vojske
Bogdanović i drugi (3 podnositelja) - u tijeku	Čl. 2, 13 i 14. Konvencije	Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH	Policija u Slavonskom Brodu i nadležno državno odvjetništvo nisu poduzeli učinkovitu istragu vezano uz ubojstvo supruga/oca podnositelja zahtjeva. G. Bogdan Bogdanović ubijen je u njegovoj kući u Slavonskom Brodu u travnju 1992. godine.
Orić - u tijeku	Čl. 2, 13 i 14. Konvencije	Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH	Policija i državno odvjetništvo u Bjelovaru nisu poduzeli učinkovitu istragu vezano uz ubojstvo oca i majke podnositelja te palež njihove obiteljske kuće. Podnositeljevi roditelji ubijeni u studenom 1991. godine u njihovoj obiteljskoj kući u Topolovici koja je potom spaljena.
Ribić - u tijeku	Čl. 8. Konvencije	Općinski sud u Zagrebu Županijski sud u Zagrebu Vrhovni sud RH	Podnositelju državna tijela nisu osigurala redovne kontakte sa sinom (Centar za socijalnu skrb Zagreb i sudovi), nakon razvoda od supruge.

		Ministarstvo socijalne politike i mladih	
Remetin - u tijeku	Čl. 3 i 8. Konvencije	Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH Prekršajni sud u Dubrovniku Općinski sud u Dubrovniku Županijski sud u Dubrovniku	Pitanje jesu li Državna tijela (PU Dubrovačko-neretvanska, ODO Dubrovnik, <u>Prekršajni i Općinski sud u Dubrovniku</u>) poduzela odgovarajuće mjere kako bi zaštitila podnositelja od učestalog nasilja od određene grupe pojedinaca (tzv. „skinheads“), jer navodno nije provedena učinkovita istraga, niti nađeni i kažnjeni počinitelji
Mihčić - u tijeku - podnositelj preminuo, nasljednik obavijestio Europski sud o namjeri da povuče svoj zahtjev	Čl. 6. i 13. Konvencije	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske	Pitanje „umirovljeničkog duga“ – podnositeljica pred domaćim tijelima (HZMO, Upravni sud RH) nije mogla pobijati predloženi iznos obeštećenja temeljem Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 2008. godine, a vezano za pravo korisnika mirovina na obeštećenje zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. godine.
Udovičić - u tijeku	Čl. 6. i 8. Konvencije, čl. 1. Protokola 1. uz Konvenciju	Ministarstvo turizma RH Ministarstvo zdravlja RH Upravni sud RH Općinski sud u Križevcima Županijski sud u Križevcima Ustavni sud RH	Pitanje zaštite od buke koja dolazi iz ugostiteljskog objekta – podnositeljica tvrdi da joj država nije pružila odgovarajuću zaštitu u upravnom postupku, te u građanskom postupku kojeg je pokrenula pred <u>Općinskim sudom u Križevcima i Županijskim sudom u Križevcima te Ustavnim sudom RH</u>
Bastalić - predmet okončan odlukom Europskog suda o brisanju s liste (podnositelj povukao svoj zahtjev)	Članak 3. i 13. Konvencije	Zatvor u Zagrebu Ministarstvo pravosuđa RH Županijski sud u Zagrebu Ustavni sud RH	Zatvorski uvjeti – pitanje uvjeta za izdržavanje kazne zatvora u <u>Zatvoru u Zagrebu</u>
Schwenk Mullerbauer - predmet okončan PRS-om na iznos od 5.451 EUR	Čl. 5. stavci 1,4 i 5. Konvencije	Županijski sud u Zadru Vrhovni sud RH Ustavni sud RH	Pitanje zakonitosti pritvora – podnositeljica, strana državljanica, uhićena je na temelju Europskog uhiđenog naloga te pritvorena – pitanje je li bilo razloga za pritvor, je li on bio zakonit, li podnositeljica imala zajamčenu sudsku kontrolu pritvora, te je li podnositeljica imala pravo na naknadu za svoj navodno nezakonit pritvor, u smislu postupanja <u>Županijskog suda u Zadru i Vrhovnog</u>

<p>Omerović Mehmedalija i Samir - u tijeku</p>	<p>Čl. 6. stavak 1. Konvencije</p>	<p>Općinski sud u Virovitici Županijski sud u Virovitici Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p><u>suda RH</u></p> <p>Pitanje pravičnosti parničnog postupka, odnosno pitanje je li podnositeljima onemogućeno pravo na pristup <u>Vrhovnom sudu RH</u>, s obzirom na odbačaj njihove revizije kao nedopuštene</p>
<p>Vuković - u tijeku</p>	<p>Članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju</p>	<p>Ured državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji Ministarstvo pravosuđa RH Županijski sud u Splitu Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje visine naknade za izvlaštenu nekretninu, odnosno jesu li domaća tijela povrijedila pravo podnositelja na mirno uživanje vlasništva određivanjem preniske naknade za oduzeto zemljište</p>
<p>Gustovarac - u tijeku</p>	<p>Čl. 8. Konvencije</p>	<p>Općinski sud u Puli Županijski sud u Puli Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje jesu li domaći sudovi (<u>Općinski sud u Puli</u> i <u>Županijski sud u Puli</u>) naloživi iseljenje podnositelja iz stana kojeg je dobio na korištenje od bivše JNA, povrijedili pravo na poštivanje njegovog doma</p>
<p>Topić - donesena presuda - RH naloženo platiti 5.300 EUR</p>	<p>Čl. 6. stavci 1. i 3d. Konvencije</p>	<p>Općinski sud u Rijeci Županijski sud u Bjelovaru</p>	<p>Europski sud je utvrdio da kazneni postupak protiv podnositelja nije bio pošten, protivno čl. 6. Konvencije, i to iz razloga što je <u>Općinski sud u Rijeci</u> odbio njegove dokazne prijedloge bez valjanog obrazloženja, te je time dao prednost tužiteljskoj strani, a podnositelja je lišio mogućnosti da učinkovito ospori optužnicu koja je bila podnesena protiv njega</p>
<p>Merot i Storitve tir d.o.o. - u tijeku - u predmet je intervenirala Republika Slovenija kao treća stranka na strani podnositelja</p>	<p>Članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju</p>	<p>Lučka kapetanija Rijeka Visoki prekršajni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje jesu li domaća tijela (<u>Lučka kapetanija Rijeka</u> i <u>Visoki prekršajni sud RH</u>) određivanjem zaštitne mjere konfiskacije jahti u prekršajnom postupku, povrijedile pravo podnositelja, vlasnika jahti, na mirno uživanje njihova vlasništva</p>
<p>Hrvatski liječnički sindikat - u tijeku</p>	<p>Članak 11. Konvencije</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu Vrhovni sud RH</p>	<p>Pitanje je li odlukom sudova (<u>Županijski sud u Zagrebu</u> <u>Vrhovni sud RH</u>) o zabrani održavanja štrajka, kojeg je organizirao podnositelj, povrijedeno pravo podnositelja na slobodu udruživanja</p>

<p>Toth - Sud je donio odluku o odbačaju zahtjeva kao očigledno neosnovanog</p>	<p>Članak 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju</p>	<p>Zatvor u Lepoglavi Općinski sud u Varaždinu Županijski sud u Varaždinu Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Europski sud je utvrdio da podnositelj nije dvaput osuđen za isto djelo, u smislu čl. 4. Protokola broj 7. uz Konvenciju, time što je odlukom Uprave zatvora stegovno kažnjen, a zatim i osuđen za isto djelo na Općinskom sudu u Varaždinu</p>
<p>Kovačević - u tijeku</p>	<p>Čl. 6. i 13. Konvencije</p>	<p>Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske</p>	<p>Pitanje „umirovljeničkog duga“ – podnositeljica pred domaćim tijelima (HZMO, Upravni sud RH) nije mogla pobijati predloženi iznos obeštećenja temeljem Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 2008. godine, a vezano za pravo korisnika mirovina na obeštećenje zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. godine.</p>
<p>Knežević - Europski sud donio odluku o brisanju predmeta s liste jer je zaključeno da podnositeljica ne želi ustrajati u svom zahtjevu</p>	<p>Čl. 6. i 13. Konvencije</p>	<p>Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske</p>	<p>Pitanje „umirovljeničkog duga“ – podnositeljica pred domaćim tijelima (HZMO, Upravni sud RH) nije mogla pobijati predloženi iznos obeštećenja temeljem Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 2008. godine, a vezano za pravo korisnika mirovina na obeštećenje zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. godine.</p>
<p>Šušnjar - Europski sud donio odluku o brisanju predmeta s liste jer je zaključeno da podnositeljica ne želi ustrajati u svom zahtjevu</p>	<p>Čl. 6. i 13. Konvencije</p>	<p>Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Upravni sud Republike Hrvatske Ustavni sud Republike Hrvatske</p>	<p>Pitanje „umirovljeničkog duga“ – podnositeljica pred domaćim tijelima (HZMO, Upravni sud RH) nije mogla pobijati predloženi iznos obeštećenja temeljem Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 2008. godine, a vezano za pravo korisnika mirovina na obeštećenje zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. godine.</p>
<p>Olujčić - u tijeku</p>	<p>Čl. 1. Protokola 1. uz Konvenciju</p>	<p>Općinski sud u Zagrebu Županijski sud u Zagrebu Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje jest je li povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva podnositeljice, time što je Općinski sud u Zagrebu odredio privremenu mjeru zabrane otuđenja i opterećenja zemljišta u njezinom vlasništvu, te je li podnositeljica imala učinkovito pravno sredstvo za osporavanje navedene privremene mjere</p>

<p>Tarbuk - Europski sud je donio presudu da država nije povrijedila pravo podnositelja na pošteno suđenje</p>	<p>Čl. 6. stavak 1. Konvencije</p>	<p>Općinski sud u Zagrebu Županijski sud u Zagrebu Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Sud je utvrdio da nije povrijeđeno pravo podnositelja na pravično suđenje time što su domaći sudovi odbili njegov zahtjev za naknadu štete zbog vremena provedenog u pritvoru. Podnositelj je pušten iz pritvora na temelju Zakona o amnestiji, pa se za njegov pritvor ne može reći da je bio nezakonit. Nadalje, Sud je utvrdio da je bilo legitimno pravo države propisati retroaktivnu primjenu propisa kojim se isključuje pravo na naknadu štete za vrijeme provedeno u pritvoru za amnestirane osobe, jer se radilo o pravnoj praznini</p>
<p>Đuzel - u tijeku</p>	<p>Čl. 1. Protokola 1. uz Konvenciju</p>	<p>Općina Baška Voda Ured državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja Upravni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje je li povrijeđeno pravo podnositelja na mirno uživanje njegovog vlasništva time što Općina Baška Voda nije donijela prostorni plan temeljem kojeg bio podnositelj mogao ishoditi lokacijsku dozvolu nužnu za obnovu svoje nekretnine</p>
<p>Topolovčan - Europski sud donio odluku kojom je zahtjev odbačen kao očigledno neosnovan</p>	<p>Članak 6. stavak 1. Konvencije i Članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju</p>	<p>Općinski sud u Koprivnici Županijski sud u Koprivnici</p>	<p>Europski sud je utvrdio da podnositelji nisu povrijeđeni prava na pošteno suđenje i pravo na mirno uživanje njenog vlasništva time što je odbačen njezin zahtjev za naknadu troškova kaznenog postupka</p>
<p>Potisk - Europski sud donio odluku o brisanju predmeta s liste jer je zaključeno da podnositelj ne želi ustrajati u svom zahtjevu</p>	<p>Članak 3. Konvencije</p>	<p>Zatvor za osobe lišene slobode Kaznionica u Lepoglavi</p>	<p>Zatvorski uvjeti – pitanje uvjeta u kojima je podnositelj izdržavao kaznu zatvora</p>
<p>Brletić - u tijeku</p>	<p>Članak 6. st. 1. Konvencije</p>	<p>Općinski sud u Daruvaru Županijski sud u Bjelovaru Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje pravne sigurnosti, odnosno pitanje je li Općinski sud u Daruvaru dva puta odlučio različito u istoj pravnoj stvari, protivno načelima <i>res iudicate</i> i <i>ne bis in idem</i></p>
<p>Dervishi - Europski sud je donio presudu kojom je utvrđena povreda prava na slobodu i sigurnost</p>	<p>Članak 5. stavak 3. Konvencije</p>	<p>Županijski sud u Rijeci Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje prava podnositelja kao pritvorenika u kaznenom postupku. Europski sud je smatrao da se razdoblje odugovlačenja u</p>

<p>- RH naloženo platiti 5.600 EUR</p>			<p>ispitivanju dokaza tijekom suđenja pred <u>Županijskim sudom u Rijeci</u>, koje bi se možda moglo tolerirati kad bi se gledalo izdvojeno, zajedno s vrlo dugim razdobljem od godinu i više od devet mjeseci bez ikakvog napretka ili novog razvoja događaja u postupku, te činjenicom da sudovi (Županijski sud u Rijeci i Vrhovni sud RH nisu nikada razmotrili zamjenu podnositeljevog pritvora s drugim mjerama opreza, može samo smatrati nespojivim sa zahtjevom "posebne revnosti".</p> <p>U tom smislu je povrijeđeno pravo podnositelja kao pritvorenika da u najkraćem roku bude izveden pred sud ili pušten na slobodu do suđenja</p>
<p>Marguš - u postupku pred Velikim vijećem Europskog suda povodom žalbe podnositelja na presudu Vijeća, kojom je utvrđeno da nema povrede Konvencije</p>	<p>Članak 6. st. 1. Konvencije, čl. 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju</p>	<p>Županijski sud u Osijeku Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>U pogledu prava na pošteno suđenje Vijeće Europskog suda je utvrdilo da podnositelj ničime nije dokazao da je kazneni postupak koji s protiv njega vodio bio nepošten. Nadalje, nije dokazao da je sudac M.K. koji je sudjelovao kao član vijeća prvostupanskog suda u postupku 2006. godine, u prvom postupku 1997. (kada je podnositelj bio pomilovan, bio pristran. Što se tiče podnositeljevog udaljenja iz sudnice prilikom iznošenja završnih riječi, Sud je naveo kako je pravo raspravnog suda da uvede procesnu disciplinu u sudnicu, te je smatrao opravdanim uklanjanje podnositelja iz sudnice budući da se isti nije ponašao u skladu sa pravilima i zakonom. Što se tiče povrede prava <i>ne bis in idem</i>, Europski sud je naveo da Državno odvjetništvo i hrvatski sudovi nisu povrijedili to podnositeljevo pravo podizanjem optužnice i (ponovnim) suđenjem 2006. godine. Sud je prvo naveo kako se u navedena dva postupka (1997. i 2006. g) nije radilo niti o istim kaznenim djelima niti o istoj kriminalnoj količini. Nadalje, Europski sud je smatrao da se postupak 2006. godine mora sagledati u svjetlu iznimaka propisanih st. 2. čl. 4. Protokola br. 7, što</p>

			<p>opravdava ponovno pokretanje kaznenog postupka. Naime, Europski sud je prihvatio argumente zastupnice RH, da je davanje oprosta podnositelju za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva 1997. g. bilo učinjeno pogrešnom primjenom Zakona o općem oprost (primjenom na kazneno djelo za koje se oprost uopće nije mogao dati), te je to predstavljalo takvu pogrešku u pravnom sustavu koja je mogla biti ispravljena jedino novim kaznenim postupkom. Stoga Europski sud nije utvrdio povredu pravila <i>ne bis in idem</i> od strane RH.</p>
<p>Srša - Europski sud donio odluku o brisanju predmeta s liste jer je zaključeno da podnositelj ne želi ustrajati u svom zahtjevu</p>	<p>Općinski sud u Čakovcu</p>	<p>Čl. 6. st. 1. Konvencije</p>	<p>Pitanje razumnog trajanja parničnog postupka</p>
<p>Plačković - Europski sud donio odluku o brisanju predmeta s liste jer je zaključeno da podnositelj ne želi ustrajati u svom zahtjevu</p>	<p>-</p>	<p>Članak 3. i čl. 5. st.1. i 4. Konvencije</p>	<p>Pitanje dopuštenosti prisilnog smještaja podnositelja u psihijatrijskoj ustanovi</p>
<p>Mirđenović - Europski sud donio odluku kojom je zahtjev odbačen kao nedopušten <i>rationae temporis</i></p>	<p>Ministarstvo unutarnjih poslova (Policija) Državno odvjetništvo RH</p>	<p>Članak 2. Konvencije</p>	<p>Europski sud je utvrdio da se navodno propuštanje hrvatskih vlasti da istraže smrt bliskog srodnika podnositeljice i obavijeste podnositeljicu o ishodu istrage dogodilo prije 5. studenog 1997. godine, odnosno u trenutku kada Konvencija još nije bila na snazi u Republici Hrvatskoj</p>
<p>Gudelj - Europski sud donio odluku kojom je zahtjev odbačen kao očigledno neosnovan</p>	<p>Županijski sud u Osijeku Vrhovni sud RH</p>	<p>Članak 5. st. 1. i 3. Konvencije</p>	<p>Pitanje je li ukupno trajanje pritvora podnositelja premašilo zakonom dopušteni maksimum - sud je ocijenio kako je cjelokupno trajanje pritvora podnositelja bilo zakonito i u skladu s čl. 5 st. 1.</p>

<p>Zrilić</p> <p>- Europski sud je donio presudu da država nije povrijedila pravo podnositelja na poštivanje doma i mirno uživanje vlasništva</p>	<p>Članak 8. st. 1. i 2. Konvencije, Čl. 1. Protokola 1. uz Konvenciju</p>	<p>Općinski sud u Vinkovcima Županijski sud u Vukovaru</p>	<p>Europski sud je utvrdio da je odluka domaćih sudova (Općinski sud u Vinkovcima i Županijski sud u Vukovaru) kojom je razvrgnuto suvlasništvo na nekretnini podnositeljice i određena prodaja te nekretnine bila miješanje u njeno pravo na dom, ali da je ta odluka bila razmjerna legitimnom cilju koji se želio postići, odnosno zaštititi prava drugog suvlasnika, kao i da u tom smislu nije povrijeđeno niti njezino pravo na mirno uživanje prava vlasništva</p>
<p>Horvatić</p> <p>- u tijeku</p>	<p>Čl. 6. st. 1. Konvencije</p>	<p>Županijski sud u Bjelovaru Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Pitanje pravичnosti kaznenog postupka protiv podnositelja zahtjeva, u odnosu na njegove prigovore da je policija kontaminirala dokaze protiv njega, a koje domaći sudovi navodno nisu pravilno cijenili (Županijski sud u Bjelovaru i Vrhovni sud RH)</p>
<p>Golubović</p> <p>- Europski sud je donio presudu da je država povrijedila pravo na pošteno suđenje podnositelja</p> <p>- RH naloženo platiti iznos od 6.000 EUR</p>	<p>Čl. 6. st. 1. Konvencije</p>	<p>Općinski sud u Zagrebu Županijski sud u Zagrebu Vrhovni sud RH Ustavni sud RH</p>	<p>Europski sud je utvrdio da je podnositelj imao osnove sumnjati u pristranost žalbenog suda (Županijski sud u Zagrebu) koji je odlučivao o na njegovoj žalbi na prvostupanjsku presudu, jer je isti sudac tog suda odlučivao o njegovoj žalbi, i sudio u drugom povezanom postupku vezano uz otkaz njegovog radnog odnosa. Unatoč tome, taj sudac nije tražio izuzeće iz odlučivanja o žalbi podnositelja niti je obavijestio predsjednika žalbenog suda da je odlučivao o tužbi podnositelja u drugom činjenično i pravno povezanom postupku kojeg je podnositelj vodio.</p>
<p>Osmanović</p> <p>- Europski sud je donio presudu da je država povrijedila pravo na pošteno suđenje podnositelja</p> <p>- RH naloženo platiti iznos od 6.000 EUR</p>	<p>Čl. 5. stavci 3. i 4. Konvencije</p>	<p>Prekršajni sud u Puli Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske Ustavni sud RH</p>	<p>Podnositelj je u ovom predmetu bilo određeno zadržavanje u pritvoru u trajanju od 8 dana rješenjem Prekršajnog suda u Puli, protiv kojeg rješenja je podnositelj podnio ustavnu tužbu. ECHR je utvrdio da je Ustavni sud RH, utvrdivši da je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena samo zato je isteklo navedenih 8 dana, lišio tu ustavnu tužbu svakog daljnjeg učinka koji je ona mogla imati, u smislu eventualnog daljnjeg prava na</p>

<p>Zahirović</p> <ul style="list-style-type: none"> - Europski sud je donio presudu kojom je utvrdio da je podnositelju povrijeđeno pravo na pošteno suđenje u kaznenom postupku koji se vodio protiv njega. - RH naloženo platiti iznos od 1.500 EUR 	<p>Članak 6. st. 1. i čl. 6. st. 3. Konvencije</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu Vrhovni sud Republike Hrvatske Ustavni sud RH</p>	<p>naknadu štete, čime nisu ispunjeni zahtjevi učinkovitosti preispitivanja kako to zahtjeva članak 5., stavak 4. Konvencije</p> <p>Europski sud je utvrdio da je podnositelju povrijeđeno pravo na pošteno suđenje u smislu prava na jednakost stranaka u postupku iz razloga što Vrhovni sud RH u žalbenom postupku nije dostavio podnositelju na znanje i eventualno očitovanje podnesak kojeg je zajedno sa spisom predmeta tom sudu podnio zamjenik Državnog odvjetnika RH.</p> <p>Osim toga, Europski sud je utvrdio povredu prava na pošteno suđenje i zbog toga što podnositelju nije bila dana mogućnost sudjelovanja u raspravi koja je povodom žalbe bila vođena pred Vrhovnim sudom. Naime, Vrhovni sud je na toj raspravi utvrđivao okolnosti odlučne za procjenu visine kazne koja će biti utvrđena podnositelju (kao što je njegovo ponašanje poslije počinjenog kaznenog djela, odnos prema oštećeniku u smislu kajanja i isprike itd.), a prema ocjeni Europskog suda takve okolnosti je Vrhovni sud mogao utvrditi samo na temelju osobnog kontakta sa podnositeljem.</p>
---	--	---	---

Značenje pojedinih izraza i kratica korištenih u tabličnom prikazu predmeta:

Konvencija – Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10)

Europski sud –Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu

zahtjev – application (orig.), tužba Europskom sudu

WECL- (well established case law) predmeti, odnosno repetitivni predmeti

PRS – Prijateljsko rješenje spora (nagodba)

*DORH – Državno odvjetništvo Republike Hrvatske
HZMO – Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
VSRH – Vrhovni sud Republike Hrvatske
USUD – Ustavni sud Republike Hrvatske
RH – Republika Hrvatska*

PREGLED WECL PREDMETA ZAPRIMLJENIH U 2012.

(predmeti komunicirani kao dobro utvrđena praksa Europskog suda za ljudska prava)

- pravo na suđenje u razumnom roku -

	PREDMET	ČLANAK KONVENCIJE	NADLEŽNA DOMAĆA TIJELA	PROBLEMATIKA / OCJENA SUDA
1.	Srša	čl.6.st.1. odluka o brisanju s liste predmeta Suda	OS Čakovec	<ul style="list-style-type: none"> - duljina izvanparničnog postupka za vraćanje poslovne sposobnosti - predmet brisan s liste predmeta suda radi nejavljanja podnositelja Suda
2.	Smailagić	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 5.800 EUR	OS Zagreb ŽS Zagreb Vrhovni sud RH Ustavni sud RH	<ul style="list-style-type: none"> - duljina kaznenog postupka nerazumna, predmet u vrijeme sklapanja PR traje 12 g. i još uvijek je u tijeku, trenutno pred USUD, a radi se o bitnom predmetu za podnositelja jer se odlučuje o njegovoj kaznenoj odgovornosti i mogućoj zatvorskoj kazni - dosuđena preniska naknada za nerazumno dugo trajanje postupka (prema praksi USUD-a prosjek iznosa naknade za povredu tog prava 1.900 HRK/g., a VSRH je dosudio 5.000 HRK za 9 g.).
3.	Mioč	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 7,100 EUR	OS Metković, Stalna služba Ploče ŽS Dubrovnik	<ul style="list-style-type: none"> - duljina ovršnog postupka - u vrijeme sklapanja PR predmet je još uvijek u tijeku s tim da OS Metković, Stalna služba Ploče nije ispoštovao rok koji je ŽS Dubrovnik odredio za okončanje postupka - ŽS Dubrovnik dosudio prenisku naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (4.000 HRK za 6 g.)

4.	Galović	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 3.500 EUR	Ustavni sud RH	- duljina ustavnosudskog postupka u vezi s kaznenim postupkom koji je pred redovnim sudovima trajao manje od 2 g., a postupak pred USUD-om traje više od 5 g. što je nerazumno dugo, a u trenutku podnošenja zahtjeva još nije bio završen
5.	Majski 3	čl.6.st.1. čl.13. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 2,300 EUR	Ustavni sud RH	- duljina ustavnosudskog postupka u vezi s upravnim postupkom (upis u Hrvatsku odvjetničku komoru) - postupak pred USUD-om trajao više od 4 g. što je nerazumno dugo, a u trenutku podnošenja zahtjeva još nije bio završen
6.	Matušan	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 3.500 EUR	Ustavni sud RH	duljina ustavnosudskog postupka u vezi s parničnim postupkom koji je pred redovnim sudovima je trajao 4 g., a postupak pred USUD-om traje više od 5 g. što je nerazumno dugo, a u trenutku podnošenja zahtjeva još nije bio završen
7.	Marelja	čl.6.st.1. presuda dosuđeni iznos 1,230 EUR (naknada i troškovi)	OGS Zagreb ŽS Zagreb Vrhovni sud RH	- duljina parničnog postupka koji traje 12 g. i još uvijek u tijeku s tim da OGS Zagreb nije ispoštovao rok koji je ŽS Zagreb odredio za okončanje postupka - VSRH dosudio prenisku naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (6.000 HRK za 4 g.)
8.	Domančić	čl.6.st.1. čl.13. presudom utvrđene povrede podnositelj nije tražio naknadu	OS Gospić ŽS Gospić	- duljina parničnog postupka koji je trajao 19 g., od toga 14 g. unutar vremenske nadležnosti Konvencije za RH, s tim da je OS Gospić prekoračio rok koji je ŽS Gospić odredio za okončanje postupka - ŽS Gospić dosudio prenisku naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (14,000 HRK za 12 g.)
9.	Matušan 2	čl.6.st.1.	OS Rab	- duljina postupka pred redovnim sudovima, posebice pred

		odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 3.500 EUR	ŽS Rijeka Ustavni sud RH	USUD-om - parnični postupak pred redovnim sudovima traje preko 10 g. u vrijeme sklapanja PR - postupak pred USUD-om traje više od 5 g. što je nerazumno dugo, a u trenutku podnošenja zahtjeva još nije bio završen
10.	Natrlin	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 5,100 EUR	TS Split, Stalna služba DBK Visoki trgovački sud RH	- duljina parničnog postupka koji je prekidu više od 7 godina u trenutku sklapanja PR - postupak bitan za podnositelja jer se utvrđuje postojanje tražbine iz radnog odnosa - TS Split, SS Dubrovnik nije ispoštovao rok koji je VTS RH odredio za okončanje postupka (do 06.01.2010.) - VTS RH dosudio prenisu naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (3.000 HRK za 4 g.)
11.	Vahtarić	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 8.700 EUR	OGS Zagreb ŽS Zagreb	- duljina parničnog postupka koji traje oko 20 g., od toga 15 g. unutar vremenske nadležnosti Konvencije za RH - OGS Zagreb nije ispoštovao rok koji je ŽS Zagreb odredio za okončanje postupka - ŽS Zagreb dosudio prenisu naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (10,000 HRK za 11 g.)
12.	Sarić	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 5,100 EUR	OS Makarska ŽS Split	- duljina parničnog postupka koji traje preko 8 godina i još uvijek je u tijeku pred OS Makarska - OS Makarska nije ispoštovao rok od 6 mjeseci (do 15.07.2010.) koji je odredio ŽS Split za završetak postupka, a u jednom razdoblju nije zakazao ročište pune 3 godine - ŽS Split dosudio prenisu naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (7,500 HRK za 5 g.)
13.	Tomas i dr. (2 podnositelja)	čl.6.st.1.	OGS Zagreb	- duljina parničnog postupka koji je trajao 29 g., od toga unutar vremenske nadležnosti Konvencije više od 13 g., a radilo se o bitnom predmetu za podnositelje jer se odlučivalo o naknadi za izgubljeno uzdržavanje)

		čl.13. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 15.000 EUR	ŽS Zagreb Ustavni sud RH	<ul style="list-style-type: none"> - prije okončanja postupka USUD 2003. i ŽS Zagreb 2007. utvrdili povredu razumnog roka i odredili rok za okončanje postupka koji OGS Zagreb nije ispoštovao - oba puta je dosuđena preniska naknada za nerazumno trajanje postupka (USUD je dosudio po 15.000 HRK za 5 g., ŽS Zagreb po 3.000 HRK za 4 g.) - ustavnosudski postupak radi povrede prava na suđenje u razumnom roku koji je pokrenut 2008. prije pravomoćnog završetka postupka traje već 4 godine što je predugo i u trenutku PR još nije završen
14.	Gluhak	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 5,000 EUR	OGS Zagreb ŽS Zagreb Vrhovni sud RH	<ul style="list-style-type: none"> - duljina parničnog postupka koji je na tri razine nadležnosti trajao više od 12 godina, a predmet spora je bitan za podnositelja jer se radi o iseljenju iz stana - ŽS Zagreb je prekoračio rok koji mu je VSRH dao za donošenje odluke o žalbi - VSRH dosudio prenisku naknada za nerazumno dugo trajanje postupka (12.000 za 9 g.)
15.	Bečirović	čl.6.st.1. presuda iznos: 930 EUR	OS Rab OS Rijeka ŽS Rijeka	<ul style="list-style-type: none"> - duljina parničnog postupka koji je na dvije razine nadležnosti traje gotovo 8 godina s tim da OS Rijeka nije ispoštovao rok za okončanje postupka koji mu je odredio ŽS Rijeka - ŽS Rijeka dosudio preniske naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka 4.000 HRK za 3,6 g.
16.	Bukovac	čl.6.st.1., čl.13. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 7.000 EUR	OGS Zagreb ŽS Zagreb Vrhovni sud RH	<ul style="list-style-type: none"> - duljina parničnog postupka koji je nakon 12 godina još uvijek u tijeku pred OGS Zagreb - ŽS Zagreb je prekoračio rok koji mu je VSRH dao za donošenje odluke o žalbi - VSRH dosudio prenisku naknadu (9.500 HRK za 8 g.)
17.	Gračanin	čl.6.st.1.	OS Pula	<ul style="list-style-type: none"> - duljina ovršnog postupka koji je nakon 12 godina još uvijek o tijeku pred OS Pula, a radi se o važnom pitanju financijske naravi za podnositelja - OS Pula nije ispoštovao rok za okončanje postupka koji mu

	čl.13. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 5,800 EUR	ŽS Pula Vrhovni sud RH	je odredio VSRH (do 07.03.2010.) - VSRH je odluku o povredi razumnog roka donio nakon 1,9 g. čime je prekoračio zakonski rok od 3 mj. - VSRH utvrdio da su OS Pula i ŽS Pula postupali neažurno i neučinkovito, ali je dosudio prenisu naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (13.000,00 HRK za 9 g.) - duljina parničnog postupka (utvrđenje nasljednika) koji je nakon 16,5 g. još uvijek u tijeku pred OS Metković, s tim da OS Metković nije ispoštovao rok za okončanje postupka koji je odredio ŽS Dubrovnik (do 16. srpnja 2010.) - ŽS Dubrovnik dosudio prenisu naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (po 12.000 HRK za 14 g.)
18.	Jalušić i dr. (4 podnositelja) odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 8,400 EUR	OS Metković ŽS Dubrovnik	- duljina parničnog postupka koji traje preko 20 g. pred OGS Zagreb, od toga unutar vremenske nadležnosti Konvencije preko 14 godina, a radi se o radnom sporu koji je hitan s tim da OGS Zagreb nije ispoštovao rok za okončanje postupka koji je odredio ŽS Zagreb (do 10.02.2010.) - ŽS Zagreb dosudio prenisu naknada za nerazumno dugo trajanje postupka (6.000,00 HRK za 10 g.)
19.	Kesonja odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 9.200,00 EUR	OGS Zagreb ŽS Zagreb	- duljina parničnog postupka - razdoblje koje je bilo predmet ispitivanja domaćih sudova 2005-2007 nije trajalo nerazumno dugo
20.	Inteltrade d.o.o. odluka o nedopuštenosti zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava	OS Split ŽS Split	- duljina parničnog postupka (naknada štete) na dvije razine nadležnosti traje više od 8 godina s tim se radi o predmetu od financijske važnosti za podnositelja - OGS Zagreb od podnošenja tužbe 2 g. nije zakazao ročište - ŽS Zagreb dosudio prenisu naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (4.000,00 HRK za 5g.)
21.	Bečirović 2 odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 4,000 EUR	OGS Zagreb ŽS Zagreb	- duljina parničnog postupka (naknada štete) koji pred OS Opatija traje 19 godina i još nije dovršen zbog toga što su odluke nižeg puta nekoliko puta bile poništene od strane
22.	Čulić		

		čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora iznos nagodbe: 8,900 EUR	OS Opatija ŽS Rijeka Vrhovni sud RH	<p>više suda i predmet vraćen u ponovni postupak, a radi se o sporu iz radnog odnosa koji je hitan</p> <ul style="list-style-type: none"> - u predmetu je tri puta utvrđena povreda prava na suđenje u razumnom roku (ŽS Rijeka 2008. i 2010., VSRH 2012.) - ŽS Rijeka 2008. i VSRH 2012. dosudili prenisiku naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (podnositelju je dosuđeno ukupno 11.600,00 HRK za 14.g) - duljina ustavnosudskog postupka u vezi s kaznenim postupkom koji je pred redovnim sudovima trajao oko 3 godine, a pred USUD-om je trajao 3,5 g. što je nerazumno dugo - duljina parničnog postupka (naknada štete) koji na dvije razine nadležnosti traje preko 16,5 g., iako su USUD 2005. i ŽS Zagreb 2009. utvrdili povredu na suđenje u razumnom roku - USUD i VSRH dosudili prenisiku naknadu za nerazumno dugo trajanje postupka (podnositeljima je dosuđeno ukupno 18.600,00 za 13,5 g.)
23.	Bečeheli	čl.6.st.1. presuda podnositelj nije tražio naknadu	Ustavni sud RH	
24.	Gashi i dr. (6 podnositelja)	čl.6.st.1. odluka o prijateljskom rješenju spora 23,760.00 EUR (svakom od podnositelja po 3,960 EUR)	OGS Zagreb ŽS Zagreb Vrhovni sud RH Ustavni sud RH	

PREGLED PREDMETA U 2012. G.

KLASIFICIRANIH PO TEŽINI

	PREDMET	SISTEMATIZACIJA SUDA	VRIJEME POTREBNO ZA PRIPREMU PREDMETA	TEŽINA POVREDE-BROJ PITANJA SUDA	OBIM	BROJ UKLJUČENIH TIJELA	BROJ BODOVA	KLASA
1	Kudra	5	5	5	5	5	25	I
2	Maravić Markeš	3	3	3	3	2	14	II
3	Topčić Rosenberg	4	5	4	3	4	20	I
4	Lučić	3	3	3	3	2	14	III
5	Karlovićan	3	2	3	3	2	13	III
6	Čoko	3	3	3	3	2	14	II
7	Damjanac	4	3	4	4	3	16	II
8	Petrina	3	3	3	2	2	13	III
9	Lučević	3	3	3	3	2	14	II
10	Marčan	3	3	3	2	2	13	III
11	Gurdulić	3	3	3	3	2	14	II
12	Schubert Tepšić	5	4	3	5	3	18	II
13	Paić i dr	5	5	5	5	5	25	I
14	Y	5	5	5	5	5	25	I
15	Jurić	4	1	2	2	2	11	III
16	Gregović	4	3	3	4	3	17	II
17	Antoić	3	2	3	3	2	13	III
18	Orban	4	1	2	4	2	13	III

19	Jelić i dr	5	5	5	5	5	5	5	5	25	I
20	Salković	3	2	3	3	3	3	2	2	13	III
21	Momčilović	3	3	2	3	3	3	2	2	13	III
22	Bogdanović	5	5	5	5	5	5	5	5	25	I
23	Orić	5	5	5	5	5	5	5	5	25	I
24	Ribić	5	4	4	4	4	4	4	4	22	II
25	Remetin	4	4	4	3	4	4	4	4	19	II
26	Mihić	3	2	3	3	3	3	2	2	13	III
27	Udovičić	4	4	4	4	4	4	5	5	22	II
28	Bastalić	4	1	2	2	2	2	2	2	11	III
29	Schwenk Mullerbauer	4	2	3	3	3	3	2	2	13	III
30	Omerović	4	2	2	2	2	2	2	2	11	III
31	Vuković	3	3	3	3	3	3	4	4	18	II
32	Gustovarac	3	3	3	3	3	3	5	5	18	II
33	Topić	3	3	3	3	3	3	2	2	13	III
34	Merot i Stritve tir d.o.o	4	4	4	3	3	3	4	3	16	II
35	Hrvatski liječnički sindikar	3	4	5	5	5	5	4	4	21	II
36	Toth	3	3	4	4	4	4	3	3	17	II
37	Kovačević	3	2	3	3	3	3	2	2	13	III
38	Knežević	3	2	3	3	3	3	2	2	13	III
39	Šušnjar	3	2	3	3	3	3	2	2	13	III
40	Olujčić 2	3	3	3	3	3	3	4	4	18	II
41	Tarbuk	3	3	3	3	3	3	2	2	14	II
42	Đuzel	3	3	4	3	3	3	3	3	16	II
43	Topolovčan	3	3	4	4	4	4	2	2	18	II
44	Potisk	4	1	4	4	4	4	1	1	12	III
45	Brletić	3	3	3	3	3	3	2	2	14	II

75	Jalušić	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	IV
76	Kesonja	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	IV
77	Inteltrade d.o.o.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	IV
78	Bećirović 2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	IV
79	Čulić	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	IV
80	Bećeheli	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	IV
81	Gashi i dr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	IV

Predmeti po klasi	
Klasa I	10
Klasa II	27
Klasa III	19
Klasa IV	25
Ukupno	81

TO THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Case: Pero BAJIĆ

against Croatia

Application no. 41108/10

**OBSERVATIONS
OF THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CROATIA**

Zagreb, 27 September 2011

TABLE OF CONTENTS

Introduction	4
I. THE FACTS	5
A. Proceedings by domestic bodies	5
B. Relevant domestic law and practice	13
II. THE LAW	18
C. Formal requirements for the admissibility of the application.....	18
1. Non-compliance with the six-months time limit in relation to Article 2 of the Convention	18
2. The application is inadmissible <i>ratione temporis</i>	19
3. The applicant failed to submit a complaint under Article 2 of the Convention	19
4. Non-exhaustion of domestic remedies	20
D. Substantive requirements for the admissibility and foundation of the application	22
1. Having regard to the procedural protection of the right to life (see paragraph 104 of <i>Salman v. Turkey</i> [GC], no. 21986/93, ECHR 2000-VII), was the investigation by the domestic authorities in the present case in breach of Article 2 of the Convention?	22
2. b) Did the applicant have at his disposal an effective domestic remedy for his complaint under Article 2, as required by Article 13 of the Convention?	25
CONCLUSIONS	27

Enclosures

1. Copy of original medical documentation for patient F.Č. on the basis of which forensic expertise was conducted;
2. Decision imposing disciplinary measure for violation of work discipline number 02-3916/16-95 of 19 July 1995;
3. Decision by the second instance disciplinary body number 02-3916/18-95 of 22 August 1995;
4. Findings and opinion of court forensic experts prof. dr. J.Š. and prof. dr. B.C. of 24 October 1997, case file no. KO-1562/05, pp. 54-57;
5. Decision by the Zagreb Municipal Prosecution Service number KT-3784/94, of 19 February 1998, case file no. KO-1562/05 pp. 8-12 and motion to indict filed by the injured party as a subsidiary prosecutor of 6 March 1998, case file no. KO-1562/05 pp. 1-7;
6. Expert witness findings and opinion by prof. dr. M.U. of 14 May 2001, case file KO-1562/05, pp. 89-92;
7. Applicant's submission of 13 November 2001, "Expert Study" case file KO-1562/05, pp. 107-112;
8. Minutes of the trial of 9 June 2003; case file KO-1562/05, pp. 150-153
9. Zagreb Municipal Court judgement of 9 June 2003; case file KO-1562/05, pp. 158-168;
10. Zagreb County Court judgement of 22 February 2005; case file KO-1562/05, pp. 182-184;
11. Expert witness findings and opinion by prof. dr. J.Š. prof. dr. M.D. and prof. dr. S.J. of 3 January 2001, case file KO-1562/05, pp. 259-271;
12. Zagreb Municipal Court judgement of 19 December 2007; case file KO-1562/05, pp. 304-316;
13. Zagreb County Court judgement of 24 February 2009; case file KO-1562/05, pp. 334-337;
14. Copy of civil contentious proceedings case file VI P-11973/2007;
15. Judgement of the Zagreb Municipal Civil Court no. Pn-1215/05 of 6. April 2009, judgement of the Zagreb County Court no. Gžn-2735/09-2 of 25 January 2011, judgement of the Rijeka Municipal Court no. P-993/96 of 4 December 2002, judgement of the Rijeka County Court no. GŽ-1833/03 of 21 December 2005, judgement of the Supreme Court of the Republic of Croatia no. Rev 79/07-2 of 10 June 2009, judgement of the Rijeka Municipal Court no. P-505/06 of 3 April 2008, judgement of the Rijeka Municipal Court no. P-3049/06 of 21 May 2010, judgement of the Rijeka County Court no. Gž-1042/2011 of 6 April 2011;
16. Decisions of the Constitutional Court no. U-III-159/2007 of 27 February 2010, no. U-III-73/2007 of 13 February 2008, no. U-III-3002/2005 of 21 November 2007;
17. Ruling of the Constitutional Court U-I-3704/2007 of 20 May 2009;

INTRODUCTION

1. The Government of the Republic of Croatia received the application lodged on 2 July 2010 by Mr Pero Bajić with the European Court of Human Rights under Article 34 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Protocols thereto (The Act of the Republic of Croatia on the Ratification of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and Protocols Nos. 1, 4, 2, 7 and 11 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 17 October 1997, published in Official Gazette – Međunarodni ugovori ["Official Gazette – International Agreements"], no. 18/97; nos. 6/99 – consolidated text and 8/99 and 14/02).
2. The applicant complains under Article 2 of the Convention that in the criminal proceedings against doctor B. all the relevant facts concerning the death of his sister were not established.
3. The Court (First Section) began the examination of the admissibility of the application and on 5 December 2006 decided, under Article 54 § 2 (b) of the Rules of Court, that notice of the application should be given to the Croatian Government and that the Government should be invited to submit written observations on the admissibility and merits of the case. Accordingly, the Government is presenting its observations on the following:

*1. Having regard to the procedural protection of the right to life (see paragraph 104 of *Salman v. Turkey* [GC], no. 21986/93, ECHR 2000-VII), was the investigation by the domestic authorities in the present case in breach of Article 2 of the Convention?*

2. b) Did the applicant have at his disposal an effective domestic remedy for his complaint under Article 2, as required by Article 13 of the Convention?

The Government are invited to submit all relevant court files in two copies.

4. These observations are limited to the question raised by the Court and the Government reserves the right to submit further observations regarding this application.

I. THE FACTS

A. Proceedings by domestic bodies

The circumstances of the death of the applicant's sister F.Č.

5. On 24 August 1994 the applicant's sister F.Č., was admitted to hospital at the Surgical Clinic of the Rebro General Hospital (*KBC Rebro*) for treatment, with the diagnosis of a large abdominal tumour (Leiomyosarcoma, Extirpatio tumoris in toto). The condition of the patient F.Č. at the time when she was admitted was such that after she was examined she was urgently admitted to the hospital ward.
6. The patient F.Č., on arrival at Rebro Hospital had undergone a CT of her abdomen (which was performed previously at the Sveti Duh hospital in Zagreb, RoC) and when she was admitted on to the hospital ward she had had an abdominal tumour for about 2 years already.
7. On admission to the hospital ward the patient F.Č. was accommodated on the Surgical Ward in a three-bed room. On the day of admission surgery on the abdominal tumour was not scheduled since it was necessary to run some tests before the procedure itself, since it had not been established what kind of tumour it actually was.
8. On 26 August 1994, upon agreement with the nurse, Lj.C., the applicant met with prof. dr. V. Borčić at 8.00 a.m. to arrange the time of the operation. On that occasion the applicant gave prof. dr. Borčić 5,000 DEM so that his sister's operation would be arranged more quickly. The applicant gave dr. Borčić the sum of 5,000 DEM in an envelope in 5 notes of 1,000 DEM in the presence of another witness, A.R., his acquaintance.
9. The operation on the patient F.Č. was scheduled and performed on Tuesday 30 August 1994 at 9.00 a.m. and lasted 180 minutes.
10. After the operation the patient F.Č. was accommodated on the intensive care ward of Rebro Hospital. The applicant came to visit his sister in the evening and met prof. Borčić who told him that the operation had been extremely successful, and the tumour had been removed.
11. During the operation procedure and during intensive care, the patient received nourishment exclusively through her vein, and as prevention of a possible pulmonary embolism she also received the drug Soldex 40 and Kalcipari 2 x 5000 units.
12. The post-operative course was completely normal on the first day after the operation.
13. On the following day, 31 August 1994, the patient F.Č. was in good condition, and after being assessed by the head of intensive care, the head of the Clinic and surgeon prof. Borčić, she was transferred to the ward. She continued to receive the same therapy she had received in intensive care.
14. On the following day, 1 September 1994, during the morning rounds at 7.30 a.m. the patient F.Č. was found to be in good condition, conscious, breathing normally without any pathological signs. She complained of pains in her abdomen, which was normal and usual

in view of the operation. The rounds were made by prof. Borčić, the head nurse of the ward and all the doctors on the ward.

15. On the same day, at 9.00 a.m. the patient F.Č. lost consciousness for a moment, turned blue and it was impossible to communicate with her. Immediately after that the patient was taken in her bed to the resuscitation room where reanimation was started (intubation, defibrillation and cardiac massage), which lasted for 60 minutes. After this it was established that the patient F.Č. had died.
16. After the patient F.Č. died, in the medical documentation prof. Borčić stated that death occurred after the appearance of purpuric death spots, areflexia, dilated pupils, and *rigor mortis*, and that the cause of death was a pulmonary embolism.
17. On the same day an autopsy was performed on the body of the patient F.Č, as the cause of death was found to be diagnostically a pulmonary embolism and general cyanosis as the result of heart failure.¹

Disciplinary proceedings against dr. Borčić

18. On 17 May 1995 the applicant applied to the Minister of Health with a submission describing the event described above related to the treatment and death of his sister and the taking of a bribe by dr. Borčić.
19. On 8 June 1995 the Minister of Health sent this submission to Rebro Hospital who had jurisdiction for proceeding.
20. On 28 June 1995 the head of the surgical ward of Rebro Hospital filed a request with the Disciplinary Commission of Rebro Hospital for initiation of disciplinary proceedings against prof.dr.sc. V. Borčić.
21. On 3 July 1995 the chamber of the disciplinary commission was appointed to conduct the disciplinary proceedings.
22. On 12 July 1995 a hearing was held before the chamber of the disciplinary commission. In the taking of evidence, the witnesses K.Đ., Lj. C., the applicant, A.R., K.Č. and M.M. were heard.
23. On 19 July 1995 the hearing continued before the chamber of the disciplinary commission and more evidence was heard. The two witnesses, the applicant and the nurse Lj.C. were brought face to face. The witnesses D.H., T.T. were heard, and the complete medical documentation of the patient F.Č. was examined.
24. On the same day, 19 July 1995, the chamber of the disciplinary commission rendered a decision establishing that prof. Borčić was guilty of a serious disciplinary offence of unprofessional conduct, abuse and exceeding his authority because he took a bribe in the amount of 5,000 DEM in order to perform the surgical procedure of removal of the

¹ See enclosure 1: Copy of original medical documentation for patient F.Č. on the basis of which forensic expertise was conducted;

abdominal tumour. Dr. Borčić received the disciplinary measure of dismissal from his post.²

25. Dr. Borčić filed an appeal against this decision, complaining primarily about the disciplinary measure imposed.
26. On 22 August 1995 the Management Board of Rebro Hospital, as the second instance body in disciplinary proceedings, rendered a decision granting prof. Borčić's objection and amending the decision by the first instance disciplinary body and the imposed disciplinary measure of suspended dismissal for a period of one year.³

Criminal proceedings against dr. Borčić

27. On 20 October 1994 the applicant, together with the daughters of the deceased F.Č. filed a criminal complaint against dr. Borčić for the criminal offence of taking a bribe and the criminal offence of medical malpractice.

Proceedings on the criminal offence of taking a bribe.

28. In relation to the criminal offence of taking a bribe, the Municipal Public Prosecutor in Zagreb filed a motion to indict on 19 February 1998 against dr. Borčić.
29. These criminal proceedings were finally concluded on 31 August 2000, when the Municipal (criminal) Court in Zagreb rendered a ruling to terminate the criminal proceedings due to the expiration of the statute of limitations on criminal prosecution.

The proceedings for the criminal offence of a serious offence against people's health

30. In its assessment of this criminal complaint and the documentation enclosed with the complaint, the competent Zagreb Public Prosecution Service (PPS) concluded that it needed to examine whether the elements of a criminal offence against people's health existed (Article 174 paragraph 1 in connection with Article 166 paragraph 1 of the Criminal Code of the RoC) and not elements of the criminal offence of medical malpractice as the applicant indicated in the criminal offence, since medical malpractice by a doctor in the discharge of his duty is regulated by those provisions.
31. The competent public prosecutor's office filed a request for an investigation with the investigating judge of the Zagreb County Court to establish the facts and collect evidence on the existence of a criminal offence against people's health.
32. For this purpose medical forensic expertise was undertaken by the court forensic witnesses prof. dr. sc. J.Š. and prof. dr. sc. B.C. This expertise was conducted on the basis of a thorough examination of the entire medical documentation of the patient F.Č. the reports of her death and the autopsy of the body of F.Č.⁴

² See Enclosure 2. Decision imposing disciplinary measure for violation of work discipline number 02-3916/16-95 of 19 July 1995;

³ See Enclosure 3. Decision by the second instance disciplinary body number 02-3916/18-95 fo 22 August 1995;

⁴ See Enclosure 4. Findings and opinion of court forensic experts prof. dr. J.Š. and prof. dr. B.C. of 24 October 1997, case file no. KO-1562/05, pp. 54-57;

33. In the documentation an insufficiently completed medical history was found which did not give the history and status, which is an oversight, but it had no effect on the surgical procedure. The examination of the temperature record showed clearly that the way F.Č. was treated was completely normal and conducted correctly in medical terms. Further, the forensic expert findings and opinion state that the deterioration in the general condition of the patient F.Č. occurred suddenly, which indicates that the heart suddenly stopped beating with an accompanying pulmonary embolism, which was also confirmed by the autopsy.
34. In conclusion from the forensic expert findings and opinion it stems that in the doctor's procedures which were included in the examinations and treatment of the patient F.Č. "... *there are no elements of the use of clearly unsuitable means or methods of treatment which would have resulted in the deterioration of the health of a person and a fatal outcome...*" therefore there were no elements of a serious criminal offence against people's health.
35. On the basis of the facts established in this way the competent public prosecution service rendered a decision on 19 February 1998 dismissing the criminal complaint against dr. Borčić. The applicant was given instructions in this decision about the possibility of taking over the criminal prosecution, which he did.⁵
36. On 9 March 1998 the applicant, together with his nieces, filed a motion to indict with the Zagreb Municipal Court against dr. Borčić, whereby he took over the criminal prosecution for the criminal offence of a serious offence against people's health.
37. The first hearing in the main trial was scheduled for 26 September 2000, however it was not held, nor was the one scheduled for 10 October 2000. This latter hearing was not held because the accused had not been served with the motion to indict.
38. On 21 November 2000 the trial was held and the taking of evidence began. By a ruling the trial judge ordered that the applicant be heard as the injured party, with the witnesses K.Đ. dr. K, and that they would request the entire medical documentation from Rebro Hospital in connection with the patient F.Č.
39. On 23 February 2001 a trial hearing was held at which the applicant was heard as the injured party, and the witnesses K.Đ. and dr. Š.K. to establish the circumstances of the death of the patient F.Č.
40. On 20 March 2001 the Zagreb Municipal Court ordered forensic expertise to be conducted into the cause of death of the patient F.Č. and to determine what was the reason for cause of death and when death occurred. The expertise was entrusted to the Institute for Forensic Medicine of the Medical Faculty of Rijeka University (*Zavod za sudsku medicinu Medicinskog fakulteta sveučilišta u Rijeci*) in order to ensure the objectivity and impartiality of the expert witnesses.
41. On 31 May 2001 the Zagreb Municipal Court was sent the findings and opinion of the expert witness. The relevant parts of these findings and opinion read as follows: "*On the*

⁵ See Enclosure 5. Decision by the Zagreb Municipal Public Prosecution Service number KT-3784/94, of 19 February 1998, case file no. KO-1562/05 pp. 8-12 and motion to indict filed by the injured party as a subsidiary prosecutor of 6 March 1998, case file no. KO-1562/05 pp. 1-7;

*basis of the clinical picture and patho-anatomic dissection (...) it may be concluded that death probably occurred due to heart failure with the resulting pulmonary embolism, and the cause of heart failure was again probably an acute disturbance of heart rhythm... The patient was resuscitated for 45 minutes in the intensive care of the surgical ward by an anaesthesiology and surgical team according to the rules of the medical profession... The entire procedure of resuscitation was undertaken according to the principles of the medical profession and science... I can also state that **in the other procedures by the doctors included in the treatment and resuscitation of the patient there were no medical oversights, no elements exist of the use of obviously unsuitable means or methods of treatment and therefore these could not have led to the deterioration of the illness.**"⁶*

42. On 5 July 2001 the applicant sent a submission through his attorney to the municipal court complaining about these expert witness findings and opinion.
43. On 6 July 2001 a trial hearing was held. In the taking of evidence, a witness, the doctor D.G. was heard, and the expert witness prof. dr. M.U. was heard who gave his findings and opinion.
44. On 10 September 2001 the applicant in a submission asked the court to postpone the hearing until payment of the advance payment for the expert witness. The trial scheduled for 13 September 2001 was postponed at the applicant's request in this submission.
45. On 13 November 2011, the applicant sent the court "*Expertise on the hospital treatment and cause of death of Fanika Čolić*" written by dr. med. D.M, specialist in urology and surgery from Wiesbaden at the applicant's request and on the basis of documentation in the applicant's possession. The expertise was written in German and the court file was also supplied with a notarised translation into Croatian.
46. The relevant part of these findings and opinion reads as follows: "*....This certainly means that a massive pulmonary embolism cannot be considered as the cause of death. The patient died from a pulmonary edema, caused by acute failure of the heart and circulation. (...) It is vital to know all the medication given up until the deterioration on the evening of 21.08.1994. Moreover it must be explained whether so-called white lungs (the typical name for X-ray findings with pulmonary embolism) developed in the patient or acute respiratory distress syndrome due to pulmonary hypoxia. (...) For further explanation it is necessary to examine all the original documentation of the post-operative treatment on the ward, which is missing. The interviews of the ward nurses/night nurses and the duty doctor are also decisive in importance.*"⁷
47. At the trial hearing held on 7 February 2002 the attorney of the accused dr. Borčić filed a request for the exemption of the trial judge. On 15 April 2002 the president of the Zagreb Municipal Court rendered a ruling dismissing the request for the exemption of the trial judge. On 29 April 2002 the president of the Zagreb Municipal Court dismissed the request by the accused's attorney to remove the trial judge and the criminal proceedings continued.

⁶ See Enclosure 6. Expert witness findings and opinion by prof. dr. M.U. of 14 May 2001, case file KO-1562/05, pp. 89-92;

⁷ See Enclosure no. 7: Petition by the applicant of 13 November, 2001, "Expertise" KO-1562/05 pages 107-112

48. At the hearing held on 12 December 2002, in the taking of evidence the statements of all the witnesses heard were read, the statement by the witness R. who had died in the meantime, and the findings and opinions of the expert witnesses given above were sent to the parties.
49. At the trial hearing held on 9 June 2011 the accused prof. dr. sc. V. Borčić was heard.⁸ The relevant part of his statement reads as follows. In relationship to the admission of the patient to hospital: *"The patient was admitted to hospital by the duty doctor, immediately that day, according to my opinion and recommendation, and on that occasion the patient brought with her a CT image of her abdomen, clearly showing a large abdomen, but I do not remember the other medical records"*
- In view of the diagnosis and preoperative preparations: *"... On that occasion when she was admitted a history was taken with status, therapy prescribed and sent to the ward. Since the CT did not define what kind of tumour it was, it was decided she should go for an examination of the large intestine, and to attempt to determine whether it was a tumour of the large intestine. This was done within 2 or 3 days due to problems with stools, since that examination is not undertaken until the intestines are completely emptied."*
- Regarding the determination of the date of the operation *"...Since the X-ray did not establish that it was a tumour of the large intestine, it was concluded that it was a tumour. Therefore it was concluded that the patient most probably had a large tumour in her abdomen, and I decided that the patient would go for surgery, in view of the time of year, as soon as enough blood was collected and the anaesthesiologist was free, and in view of the fact that I did not have a free theatre (...) As far as I remember the tumour was defined on Friday, and she underwent surgery on Tuesday at 9.00 hours."*
- Regarding the operation and the post-operative course of treatment *"The tumour was completely removed from the patient by the surgery, and after the tumour was removed she woke up and in the opinion of the doctor on that ward she had taken the serious operation quite well. The next morning the anaesthesiologist, with authority, that is, the head of anaesthesia with my consent and the consent of the head of the clinic, and taking into account that her recovery was going very well, that is there was no indication that she needed to remain in intensive care, and that the conditions existed for her to continue her recovery in a hospital room..."*
- On the resuscitation and death of the patient: *"(...) on my last rounds her condition was normal, and along with the prohibition of getting up, therapy was prescribed, but after 5-7 minutes after the end of my rounds they called me to come urgently to the resuscitation room, to resuscitate the patient, who had suffered heart failure. I came immediately to the ward, that is the resuscitation room or intensive care, and I performed cardiac massage..."*
- On the actions of the applicant: *"Ten days after her death, in order to justify his absence from work in the Netherlands, apart from this finding, Pero Bajić asked me to write something else which would justify his absence to his employers, so I wrote an official certificate that the patient had been in shock before death, which was wrong, since that was not the truth, but I did it to help him justify his absence from work. This was not a medical certificate but an official certificate, and Bajić used that certificate, and amongst other documentation he also used it for my criminal prosecution"*

⁸ See Enclosure 8. Minutes of the trial of 9 June 2003; case file KO-1562/05, pp. 150-153

50. On 10 June 2003 the Zagreb Municipal Court publicly announced the judgement by which dr. Borčić was acquitted of the charges that he had committed a serious offence against people's health. This judgement was sent to the parties in writing on 12 July 2004.⁹
51. The applicant and his nieces filed an appeal against this judgement on 17 September 2004.
52. The Zagreb County Court granted the appeal by the applicant, as the plaintiff, quashed the first instance judgement and remanded the case, because the first instance court had founded its decision on only one finding and opinion, of an expert witness who was not a sworn-in expert witness. The second instance court deemed that this had led to a procedural violation and the first instance court had not established the facts of the case.¹⁰
53. In the repeated proceedings the trial was held on 4 October 2005. All the original medical documents from Rebro Hospital were obtained relating to the patient F.Č.
54. At the trial held on 1 December 2005, the witnesses K.Đ., dr. D.G. dr. Š.K. and dr. P.M. were heard again. These were the medical staff who were working at Rebro Hospital at the time the patient F.Č. was being treated there.
55. At the trial hearing held on 10 February 2006 the court rendered a ruling that it would conduct new, combined forensic and medical expertise. The permanent expert witnesses prof.dr.sc. J.Š., prof.dr.sc. M.D. and prof.dr.sc. S.J drew up their findings and opinion and sent them to the court on 3 January 2007. The relevant part of these findings and opinion reads as follows: *"During the treatment of Fanika Čolić on the Surgical Ward of Rebro Hospital, in Zagreb, from 23.8. to 1.9.1994., Surgery II, the operation and on the intensive care unit, on the part of prof. dr. sc. Vuk Borčić and the medical staff there were no elements of the use of clearly unsuitable means or methods of treatment in the application of diagnostic procedures, surgery and treatment, nor any malpractice in general which would have led to the deterioration of the health and the death of the injured party."*¹¹
56. In the meantime, on 14 November 2006 the applicant filed a request for the exemption of these expert witnesses, which was dismissed on 25 April 2007, as the court established that no circumstances existed which would lead to doubt in the impartiality of the expert witnesses.
57. The applicant sent his objections to these findings and opinion to the court on 22 October 2007.
58. At the trial held on 19 December 2007, the witness G.H. was heard and the parties presented their closing arguments. On the same day the first instance court announced the judgement by which dr. Borčić was acquitted of committing a serious criminal offence against people's health.¹²
59. The applicant lodged an appeal against this judgement on 25 January 2008.

⁹ See Enclosure 9. Zagreb Municipal Court judgement of 9 June 2003; case file KO-1562/05, pp. 158-168;

¹⁰ See Enclosure 10. Zagreb County Court judgement of 22 February 2005; case file KO-1562/05, pp. 182-184;

¹¹ See Enclosure 11. Expert witness findings and opinion by prof. dr. J.Š. prof dr. M.D. and prof. dr. S.J. of 3 January 2001, case file KO-1562/05, pp. 259-271;

¹² See Enclosure 12. Zagreb Municipal Court judgement of 19 December 2007; case file KO-1562/05, pp. 304-316;

60. On 24 February 2009 the Zagreb County Court dismissed the applicant's appeal and upheld the first instance judgement.¹³

Civil contentious proceedings for payment (return of bribe given)

61. On 23 March 2001 the applicant filed an action with the Zagreb Municipal Court (*Općinski sud u Zagrebu*) seeking payment of 5,000 DEM with statutory default interest from dr. Borčić. The applicant claimed this amount as repayment of the bribe he had given dr. Borčić in 1994.

62. On 24 September 2001 the respondent filed a reply to this claim.

63. The trial hearings were held on 17 October 2001 and 13 February 2003. At the trial hearing held on 5 June 2003 in the taking of evidence the applicant was heard as the plaintiff and dr. Borčić as the respondent.

64. Trial hearings were held on 10 November 2003, 2 March 2004, 12 May 2004, 6 October 2004, 11 April 2005 and 10 January 2006. In the taking of evidence the witnesses Lj. C., V.H. and K.Đ. were heard, the criminal file KO-245/96 was joined to it and the court examined the statement of the witness A.R. who had died in the meantime.

65. On 10 January 2006 the Zagreb Municipal Court rendered a judgement by which the applicant's claim was adopted and ordered the respondent dr. Borčić to pay the plaintiff the sum of 2,556.47 EUR (5,000 DEM) together with the statutory default interest.

66. Dr. Borčić lodged an appeal against this judgement on 27 February 2006. On 23 March 2006 the applicant filed a reply to the respondent's appeal.

67. The Zagreb County Court rendered a judgement on 6 November 2007 by which it quashed the first instance judgement and remanded the case for a re-trial. The second instance court stated in its judgement that the first instance court had erroneously assessed the objection of the expiration of the statute of limitations on the claim.

68. On 10 September 2009 the Zagreb Municipal Civil Court rendered a new judgement by which the plaintiff's claim was granted and ordered the respondent to pay the applicant the sum of 2,556.47 EUR (5,000 DEM) together with the statutory default interest.

69. After the appeal by the respondent dr. Borčić, the Zagreb County Court rendered a judgement on 11 May 2010, by which it granted the respondent's appeal and amended the first instance judgement in that it dismissed on merits the applicant's claim for payment of 5,000 DEM.

70. The applicant's claim for payment was dismissed on merits because in the criminal proceedings against dr. Borčić for taking a bribe he had not raised a property-law claim, and the criminal proceedings had been concluded with a legally effective ruling terminating the proceedings due to the absolute expiration of the statute of limitations on criminal prosecution.¹⁴

¹³ See Enclosure 13. Zagreb County Court judgement of 24 February 2009; case file KO-1562/05, pp. 334-337;

¹⁴ See enclosure 14: copy of civil contentious proceedings case file no. VI P-11973/2007;

B. Relevant domestic law and practice

71. The Constitution of the Republic of Croatia (*Ustav Republike Hrvatske*, Official Gazette nos. 41/01 and 55/01)

Article 21

Every human being has the right to life.

Article 26

“All nationals of the Republic of Croatia and foreigners shall be equal before the courts and other State or public authorities.”

72. The Constitutional Act on the Constitutional Court of the Republic of Croatia (*Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske*, Official Gazette nos. 49/02 - consolidated text), namely the following Articles:

V. PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS

Article 62

“(1) Anyone may lodge a constitutional complaint with the Constitutional Court if he or she deems that the decision of a State authority, local or regional government, or a legal person invested with public authority, on his or her rights or obligations, or as regards suspicion or accusation of a criminal offence, has violated his or her human rights or fundamental freedoms, or the right to local or regional government, guaranteed by the Constitution (‘constitutional rights’)...

If some other legal remedy is provided against violation of the constitutional rights, the constitutional complaint may be lodged only after this remedy has been exhausted.

(3) In matters in which an administrative action or, in civil and non-contentious proceedings, an appeal on points of law [revizija] is available, remedies shall be considered exhausted only after a decision on these legal remedies has been given.”

73. The Criminal Code of the Republic of Croatia (Official Gazette nos: 32/93, 38/93, 28/96), the following Article:

Medical Malpractice

Article 240

(1) A physician or dentist who, in rendering medical services, does not apply measures for the protection of patients in accordance with professional standards, or applies an obviously inadequate remedy or method of treatment, or in general acts carelessly, thus causing the deterioration of an illness or the impairment of a person’s health, shall be punished by a fine or by imprisonment not exceeding two years.

(2) The same punishment as referred to in paragraph 1 of this Article shall be inflicted on the health provider who, in rendering medical services, does not apply measures for the protection of patients or does not act in accordance with professional standards, or renders medical services in premises not having the statutory approval for work, or in general acts carelessly, thus causing the deterioration of an illness or the impairment of a person’s health.

(3) A physician or dentist who commits the criminal offenses referred to in paragraphs 1 or 2 of this Article by negligence shall be punished by a fine or by imprisonment not exceeding one year.

Serious Criminal Offenses Against People's Health

Article 249

- (1) If, by the criminal offense referred to in Article 238, paragraphs 1 and 2, Article 240, paragraphs 1 and 2, Article 241, paragraphs 1 and 2, Article 242, paragraphs 1 and 3, Article 243, Article 244, paragraphs 1 and 2, Article 245, paragraph 1, Article 246, paragraph 1, Article 247, paragraph 1 and Article 248, paragraph 1 of this Code, serious bodily injury to a person is caused, or his health is severely impaired, or the existing illness considerably deteriorates, the perpetrator shall be punished by imprisonment for one to eight years.
- (2) If an individual commits a criminal offence as a member of a group or against a larger number of persons, the perpetrator shall be punished by imprisonment for six months to five years.
- (3) If, by the criminal offense referred to in Article 238, paragraph 3, Article 240, paragraph 3, Article 245, paragraph 2, Article 246, paragraph 2, Article 247, paragraph 2 and Article 248, paragraph 2 of this Article, serious bodily injury to a person is caused, or his health is severely impaired, or the existing illness considerably deteriorates, the perpetrator shall be punished by imprisonment for six months to five years.
- (4) If, by the criminal offenses referred to in paragraph 3 of this Article, the death of one or more persons is caused, the perpetrator shall be punished by imprisonment for one to eight years.

74. The Civil Obligations Act (*Zakon o obveznim odnosima*, Official Gazette, nos. 53/91 and 73/91, 3/94 and 112/99):

Monetary compensation

Article 200

- (1) For physical pain suffered, for emotional pain due to reduced activities, disfigurement, violation of reputation and honour, freedom or personality rights, the death of a close person and fear, the court, if it finds that the circumstances of the case and particularly the severity of the pain and fear and their duration justify this, shall award fair monetary compensation, regardless of the compensation for material damage, and even where there is none.
- (2) When deciding on a request for compensation for non-material damages, and on the level of the compensation, the court shall take into account the importance of the damaged property and the aim which that compensation serves, but also that it does not encourage aspirations which are not compatible with its nature and social purpose.

Persons Entitled to Just Pecuniary Compensation in the Event of Death or Especially Severe Disability

Article 201

- (1) in the case of the death of a person the court may award the members of that person's immediate family (marital partner, children and parents) fair monetary compensation for their emotional suffering.
- (2) Such compensation may also be awarded to brothers and sisters, provided that there was a more permanent co-habiting union between them and the deceased or injured person.
- (3) In the case of particularly serious disablement of a person, the court may award that person's marital partner, children and parents fair monetary compensation for their emotional suffering.
- (4) The compensation from paragraphs 1 and 3 of this Article may also be awarded to an extra-marital partner if between that partner and the deceased or injured party long-term stable co-habitation existed.

Satisfaction in special cases

Article 202

Persons who have been victims of fraud, extortion or who by the abuse of a relationship of subjection or dependency have been led into to criminal sexual intercourse or lewd acts, and persons who have suffered from some other criminal act against dignity of person and morals, shall have the right to fair monetary compensation for the emotional pain suffered.

75. The Civil Obligations Act (*Zakon o obveznim odnosima*, The Official Gazette, no. 35/05), namely the following Articles:

Just Pecuniary Compensation

Article 1100

In the event of violation of personality rights, the court shall, where it finds that this is justified by the seriousness of the violation and circumstances, award a just pecuniary compensation, irrespective of the compensation for material damage and in the absence of the latter.

(2) In deciding on the amount of just pecuniary compensation, the court shall take into account a degree and duration of the physical and mental pain and fear caused by the violation, the objective of this compensation, and the fact that it should not favor the aspirations that are not compatible with its nature and social purpose.

(3) In the event of compromised reputation and other personality rights of a legal person, the court shall, if it assesses that this is justified by the seriousness of the violation and the circumstances, award to that legal person a just pecuniary compensation, irrespective of the compensation for material damage and in the absence of the latter.

Persons Entitled to Just Pecuniary Compensation in the Event of Death or Especially Severe Disability

Article 1101

(1) In the event of death or especially severe disability of a person, the immediate family members (spouse, children and parents) shall be entitled to a just pecuniary compensation for non-material damage.

(2) Such compensation may also be awarded to brothers and sisters, grandparents and grandchildren and extra-marital spouse, provided that there was a more permanent co-habiting union between them and the deceased or injured person.

(3) Parents shall also have a right to a just pecuniary compensation in the event of loss of conceived but unborn child.

76. The Health Protection Act (*Zakno o zdravstvenoj zaštiti*, The Official Gazette, no. 1/97), namely the following Articles:

V. THE RIGHTS AND DUTIES OF CITIZENS IN REALIZING HEALTH CARE

Article 26

In realization of health care, every citizen shall have the right to:

1. equality of complete treatment when realizing health care,
2. free choice of medical doctor and dentist pursuant to the provisions of this Act and the rules of insurance,

3. health services of standard quality and equal content and the right to compensation for damages caused by provision of inappropriate health services,

4. emergency aid and immediate medical assistance when it is most necessary,

5. free choice between several possible forms of medical intervention offered by a doctor of medicine, or dentist, except in cases of the need for immediate intervention, where the failure to do so would endanger the life and health of citizens or cause permanent damage. If the citizen is incapable of rendering this decision, the members of his/her family or other close relatives or guardian shall be authorized to render this decision. It is not compulsory to seek consent if obtaining consent would cause the passing of time thereby endangering the life of the citizen, and he/she is not capable of making that decision at that moment.

[...]"

11. refusal of surgical or other medical intervention on the body if he/she is conscious and capable of judgement. For persons who are not conscious or are not capable of judgement this consent is to be given by members of their immediate family or other close relatives, or guardian, apart from in cases of the need for immediate medical intervention.

[...]"

Article 27

Citizens have the right to request directly or in writing from the head of the medical institution or private health work, the protection of their rights in terms of the quality, content and type of health service provided.

The head or private health worker is obliged to act on the complaint without delay and inform the citizen about the measures taken within no more than three days.

If the citizen is not satisfied with the measures taken, he/she may seek the protection of his/her rights with the competent chamber, the minister of health, or the competent court.

77. Criminal Procedure Act (*Zakon o kaznenom postupku*, Official Gazette nos. 110/97, 2798, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03, 115/06), namely the following provisions:

Article 8

The court and other authorities participating in the criminal proceedings shall with equal solicitude examine and determine facts tending to incriminate the defendant, as well as those favourable to him.

(2) The right of the court and other authorities participating in the criminal proceedings to assess the existence or non-existence of facts shall not be bound or re-stricted by rules of legal proof.

Chapter V INJURED PERSON AND PRIVATE PROSECUTOR

Article 52

The injured person, the subsidiary prosecutor and the private prosecutor may in their statement given to the authority in charge of the proceedings withdraw the motion for prosecution or the private charge until the conclusion of the trial. In such a case they forfeit their right to submit the motion or charge anew.

Article 54

(1) **The injured person, the subsidiary prosecutor and the private prosecutor shall be entitled to call attention to all facts and to present evidence important for the determination of the offence, for discovering the perpetrator and for adjudicating their claims for indemnification.**

(2) **At the trial they shall be entitled to present evidence, to examine the defendant, witnesses and expert witnesses and to comment and clarify their statements as well as give other statements and make other motions.**

(3) The injured person, the subsidiary prosecutor and the private prosecutor shall be entitled to inspect files and objects which are evidence. The inspection of the files may be denied to the injured person until he has been examined as a witness.

(4) The investigating judge, the single judge and the president of the panel shall inform the injured person and the private prosecutor of the rights referred to in paragraphs 1 to 3 of this Article.

Article 55

(1) Except in cases referred to in Articles 184 and 185 of this Act, where the State Attorney determines that no grounds exist to institute prosecution for an offence subject to public prosecution or prosecuted upon a motion or where he determines that there are no grounds to institute prosecution against one of the accessories reported to the authorities, he shall be bound within eight days to notify the injured person thereof and instruct him that he can assume prosecution by himself. The same procedure shall apply to the court when it renders a ruling discontinuing the proceedings by reason the prosecutor's nolle prosequi in cases that are not referred to in Articles 184 and 185 of this Act.

(2) The injured person shall be entitled to institute or continue prosecution within eight days following receipt of the notice referred to in paragraph 1 of this Article.

(3) If the State Attorney withdraws the indictment, the injured person may, in assuming prosecution, adhere to the charge raised or bring a new charge.

(4) The injured person who is not notified that the State Attorney has failed to institute prosecution or has desisted from prosecution may, within three months from the day the ruling discontinuing the proceedings was rendered or six months from the date the State Attorney dismissed the crime report, declare to the court having jurisdiction that he shall continue proceedings.

(5) When the State Attorney or the court notifies the injured person that he may assume prosecution, the court shall inform him of the procedural actions he may undertake in order to realize that right.

(6) If the injured person dies pending proceedings, his spouse, children, parents, adopted child, adoptive parent, or his siblings may within three months after his death declare that they shall continue proceedings.

Article 57

(1) If the injured person does not initiate or assume the prosecution within the term prescribed by law or if the subsidiary prosecutor, having been duly summoned, fails to appear at the trial, he shall be deemed to have desisted from prosecution.

(2) If the subsidiary prosecutor, having been duly summoned, fails to appear at the trial, the provisions of Article 53 paragraphs 2 to 4 of this Act shall be applied.

Article 58

(1) The subsidiary prosecutor shall **have the same rights as the State Attorney**, except for those which are vested in the State Attorney as a state authority.

) In proceedings conducted upon the request of the injured person who assumed the prosecution, the State Attorney shall be entitled to assume and to represent the prosecution prior to the conclusion of the trial.

Article 60

(1) The private prosecutor, the injured person, and the subsidiary prosecutor as well as their legal guardians may exercise their procedural rights through legal representatives.

(2) When proceedings are carried out upon the request of the subsidiary prosecutor for an offence punishable by imprisonment for a term of more than three years, the court may upon the request of the injured person assign a legal representative to him if this is to the benefit of the proceedings and if the injured person due to his financial situation has insufficient means to pay for the legal representation. The investigating judge or the president of the panel shall decide on this request, and the president of the court shall appoint a legal representative from the ranks of the Bar. If in the seat of the court there are not enough attorneys, a legal representative shall be appointed by the president of the immediately superior court from the ranks of the Bar located in the territory of the higher court.

Article 61

The private prosecutor, the subsidiary prosecutor and the injured person as well as their legal guardians and representatives shall be bound to report to the court any change of address or residence.

II. THE LAW

C. Formal requirements for the admissibility of the application

1. Non-compliance with the six-months time limit in relation to Article 2 of the Convention

78. The Government points out that, pursuant to the case law of the Court, the six-month rule for filing an application is calculated from the day of receipt of the last decision on merits by the domestic bodies relating to the right about which the applicant complains to the European Court. Thereby, the applicant must use all the legal remedies which are effective and available and which relate to the complaints he expresses in the application to the Court.¹⁵
79. The Government points out that the applicant filed his application to the Court on 2 July 2010, and states the last decision on merits by domestic bodies as the Constitutional Court decision U-III-2737/2009 of 26 November 2009.
80. The Government deems that the Constitutional Court decision U-III-2737/2009 cannot be taken as a decision on merits in this case for the following reasons:
81. The applicant filed this constitutional complaint against the judgement by the Zagreb County Court by which dr. Borčić was acquitted by a legally effective judgement of committing a serious criminal offence against people's health, in which proceedings the applicant participated in the capacity of injured party, as the plaintiff (after taking over criminal prosecution).
82. Bearing in mind the clear case law of the Constitutional Court¹⁶ according to which a constitutional complaint filed by the injured party as the plaintiff is deemed to be a constitutional complaint filed by a person who is not authorized to file it and such constitutional complaints are dismissed, the Government points out that at the time when he filed the constitutional complaint, the applicant knew or should have known that this remedy (a constitutional complaint) was not effective for presenting his complaints.
83. Moreover, the applicant was represented by a qualified attorney, who also drew up this constitutional complaint, although in view of the case law of the Constitutional Court mentioned and Article 72 of the Constitutional Act on the Constitutional Court, he should

¹⁵ *Moreira Barbosa v. Portugal*, decision of 21 December 2004, application no. 65681/01;

¹⁶ See, for example, decisions of the Constitutional Court nos. U-III/A/323/2003 of 13 February 2004 and U-III/2729/2004 of 23 December 2004;

have known that the applicant, as the injured party as plaintiff, was not an authorized person for filing such a constitutional complaint.

84. Therefore, the Government deems that the decision by the Constitutional Court to dismiss the constitutional complaint as it was filed by an unauthorized person, cannot be deemed a decision on merits within the meaning of Article 35 of the Convention and that the six-month period for filing an application with the European Court is to be not calculated from that decision.
85. The decision which could possibly be considered final in this case is the judgement by Zagreb County Court of 24 February 2009 and the six-month period for filing an application with the Court in this case is calculated from the day of receipt of that judgement.
86. In the light of the above the Government deems that this application is not admissible pursuant to Article 35, paragraph 1 of the Convention for failure to comply with the six months time limit.

2. The application is inadmissible *ratione temporis*

87. The Government points out that the provisions of the Convention do not bind a Contracting Party in relation to any act or fact which took place or any situation which ceased to exist before the date of the entry into force of the Convention with respect to that Party (see, among many other authorities, *Šilih v. Slovenia* [GC], no. 71463/01, § 140, 9 April 2009).
88. Further to the above, the Government points out that the Convention came into force in relation to the Republic of Croatia on 5 November 1997.
89. Therefore all the applicant's complaints related to the events of the treatment and death of his sister from 1994 are outside the jurisdiction of the Court *ratione temporis*.
90. The Government notes that the applicant's sister underwent surgery for her abdominal tumour in August 1994 and died a few days later. This means that any substantive violation of the Convention took place before the Convention came into force in relation to the RoC, therefore the RoC cannot be held liable for any violation that took place then.
91. In the light of the above, the Government deems that all the substantive complaints pursuant to Article 2 of the Convention are incompatible with the provisions of the Convention *ratione temporis* and that the applicant's application in that part is inadmissible pursuant to Article 35, paragraph 4 of the Convention.

3. The applicant failed to submit a complaint under Article 2 of the Convention

92. In line with the case law of the Court and the Commission, taking into account the subsidiary character of Convention protection, the applicant must expressly present to the domestic authorities the complaint on which he relies before the Court.¹⁷

¹⁷ See, for example, decision no. 24722/94, D&R 81/130;

93. The Government points out that in the proceedings before the domestic bodies, at no time did the applicant present the objections which he now presents before the European Court relating to a violation of the right to life, pursuant to Article 2 of the Convention. The Government especially points out that in the constitutional complaint the applicant complained against the decisions of the domestic courts which *de facto* related only to the fact that dr. V. Borčić had been acquitted in criminal proceedings.
94. The Government notes that even in this application to the Court, the applicant has not pointed out a violation of Article 2 of the Convention. In his application to the Court the applicant clearly states as follows: "*The proceedings by the first and second instance courts and the constitutional court violated the applicant's right to a fair trial prescribed by Article 6 and the right to an effective legal remedy prescribed by Article 13 of the Convention...* ".
95. Throughout the proceedings before the domestic bodies, including these proceedings before the European Court, the applicant has been represented by a qualified attorney, who could be reasonably expected to know the provisions of domestic law, of which the Convention is an integral part.
96. Therefore it could be reasonably expected of the applicant that he would raise his complaints pursuant to Article 2 first of all before the domestic bodies. Since the applicant did not do this, the Government deems that his complaint pursuant to Article 2 of the Convention should be dismissed.

4. Non-exhaustion of domestic remedies

97. If the Court does however deem that the applicant's application should be considered pursuant to Article 2 of the Convention, although the applicant did not refer to this expressly, the Government points out as follows:
98. The Government points out that the applicant **did not exhaust all the available remedies related to his complaint pursuant to Article 2** of the Convention, relating to the treatment and death of his sister F.Č.
99. The applicant, by failing to make use of these remedies, violated the principle of subsidiarity of Convention protection in relation to the protection that could have been realized before the domestic judicial bodies.
100. According to the case law of Strasbourg bodies, the purpose of Article 35 of the Convention is to give a chance to national authorities to prevent or remedy the alleged violation of the Convention (the *Hentrich v. France judgement of 22 September 1994, Series A-96A, § 33*; the *Van Oosterwijck v. Belgium judgement of 6 November 1980, Series A-40, § 39*). This Article prescribes that the complaints filed with the Court (previously the Commission) must previously be filed, in essence, with the national courts up to the highest possible instances (the *Cardot v. France judgement of 19 March 1991, Series A-200, § 32*).
101. From the content of the applicant's application it is visible that in essence the applicant is complaining about the substantive and procedural aspect of Article 2 of the

Convention related to the treatment and death of his sister, although the applicant did not refer expressly to a violation of this Article anywhere.

102. In this sense, the applicant made use of certain remedies for the protection of his rights, primarily by filing a complaint with the Minister of Health, which in the end resulted in the disciplinary proceedings against the doctor, and by filing a criminal complaint against dr. Borčić and the subsequent taking over of criminal prosecution, which led to criminal proceedings against dr. Borčić.
103. However, the applicant did not make use of some remedies which the Government deems to be absolutely available and effective in relation to the applicant's complaints under Article 2 of the Convention, and which in the Government's opinion protect those human rights whose protection the applicant is seeking before the European Court.
104. First, the applicant had available **an action for compensation for damages due to the death of a close relative**, pursuant to the Civil Obligations Act. By filing this action against Rebro Hospital, or subordinately the RoC, in civil proceedings, the possible liability of the respondent would be established (above all the hospital, which is liable for the work of its staff) for the death of the patient F.Č., and the applicant and other members of the family of the deceased would receive compensation for non-pecuniary damage.
105. In support of the availability and effectiveness of this remedy for compensation of damages caused by a doctor's error, the Government encloses several final judgements by domestic courts from which it may be seen that other plaintiffs in similar situations have succeeded in actions in cases when doctors caused harm by their own fault.¹⁸
106. The Government deems that this case law represents valid evidence of the effectiveness of this remedy.
107. Second, the applicant had available a **constitutional complaint** for the protection of his rights under Article 2 of the Convention.
108. In support of this, the Government draws the attention of the Court to the case law of the Constitutional Court enclosed, from which it may be seen that the Constitutional Court of the RoC decided on the merits of constitutional complaints related to the protection of the constitutional right to just compensation in the case of the death of a close relative, above all when the death was caused by a doctor's error.¹⁹
109. From the case law enclosed it may be seen that in the proceedings preceding the constitutional court case, the applicants' claims had been dismissed on merits when they requested payment of compensation for non-pecuniary and/or pecuniary damages from the hospital due to the death of a close relative caused by medical malpractice. In cases, therefore, when the plaintiffs had not succeeded in realizing their rights in actions before the regular courts, a constitutional complaint was an effective remedy for the protection of

¹⁸ See enclosure 15: Judgement of the OGS Zagreb no. Pn-1215/05 of 6. April 2009, judgement of the ŽS Zagreb no. Gžn-2735/09-2 of 25 January 2011, judgement of the OS Rijeka no. P-993/96 of 4 December 2002, judgement of the ŽS Rijeka no. GŽ-1833/03 of 21 December 2005, judgement of the VSRH no. Rev 79/07-2 of 10 June 2009, judgement of the OS Rijeka no. P-505/06 of 3 April 2008, judgement of the OS Rijeka no. P-3049/06 of 21 May 2010, judgement of the ŽS Rijeka no. Gž-1042/2011 of 6 April 2011;

¹⁹ See enclosure no. 16: Decisions of the Constitutional Court no. U-III-159/2007 of 27 February 2010, no. U-III-73/2007 of 13 February 2008, no. U-III-3002/2005 of 21 November 2007;

those rights, since in those cases the Constitutional Court decided on the claims and quashed the judgements by the lower instance courts.

110. The relevant part of decision U-III-3002/2005 of 21 November 2007 reads as follows: *"The hospital is liable for a doctor's error on the principle of presumed guilt which means that it has to prove that it acted in all ways as prescribed by the rules of the medical profession, and that the harm did not occur due to the common carelessness of the doctor who was performing the procedure. In this it is of decisive importance whether the complainant had been informed of the possible risks of the aspiration performed on her. The only valid consent to a diagnostic procedure given by the patient is that given after he/she has been informed about the possible risks of that procedure. Only in that case does the hospital have no liability for non-pecuniary damage."*

111. In line with the above the Government encloses the ruling by the Constitutional Court of the RoC of 20 May 2009 by which the proposal for an assessment of constitutionality of Article 1101 of the Civil Obligations Act was denied where the Constitutional Court held the view expressed in the decisions given above and enclosed.²⁰

112. Following the above, the Government of the Republic of Croatia deems that this application is not admissible under Article 35, paragraph 1 of the Convention due to the non-exhaustion of domestic remedies. .

D. Substantive requirements for the admissibility and foundation of the application

1. Having regard to the procedural protection of the right to life (see paragraph 104 of *Salman v. Turkey* [GC], no. 21986/93, ECHR 2000-VII), was the investigation by the domestic authorities in the present case in breach of Article 2 of the Convention?

113. According to the Court's case law the procedural obligation of Article 2 requires the States to set up an effective independent judicial system so that the cause of death of patients in the care of the medical profession, whether in the public or the private sector, can be determined and those responsible made accountable. It is not an obligation of result but of means only. This obligation will not be satisfied if the protection afforded by domestic law exists only in theory: above all, it must also operate effectively in practice which includes the requirement of a prompt examination of the case without unnecessary delays (see, for example, *Dvořáčková v. Slovakia*, 30754/04, judgement of 28 July 2009, § 65).

114. The Government points out that there has been no violation of procedural aspect of Article 2 of the Convention in this case.

115. The Government points out that the applicant's complaints relating to the actions of the medical staff, above all prof. dr. Borčić, related to the treatment and death of his sister, were examined quickly and effectively by various different state bodies.

116. First, the applicant filed a criminal complaint against prof. Borčić for two criminal offences - the criminal offence of taking a bribe and the criminal offence of medical

²⁰ See Enclosure 17. Decision of the Constitutional Court U-III-4846/2007 of 8 April 2009;

malpractice (which was then given in the Criminal Code of the time as a serious offence against people's health).

117. On the basis of these criminal complaints the competent public prosecutor conducted two separate, independent investigations, which resulted on the one hand in the filing of a motion to indict for the criminal offence of taking a bribe, and the dismissal of the criminal complaint, with the possibility of taking over criminal prosecution, for the criminal offence of a serious offence against people's health.
118. The Government deems that these investigations were quick and effective and they completely satisfied the positive obligations of the state pursuant to Article 2 of the Convention.
119. The Government points out that Article 2 of the Convention does not guarantee conviction for a criminal offence but obligates the state to establish all the relevant facts related to the death of a person and the obligation to penalize those responsible for any omissions.
120. The Government deems that in this specific case the effectiveness of the investigation and criminal prosecution of dr. Borčić for the serious criminal offence against people's health (or medical malpractice) may possibly come under examination, since the other civil and criminal proceedings (civil proceedings for return of the bribe and criminal proceedings for taking a bribe) have absolutely no effect on the applicant's complaint under Article 2 of the Convention, which relates to the treatment and death of his sister. The Government deems that these proceedings should not be the subject of consideration by the Court in this case since they are not related to the applicant's complaint under Article 2 of the Convention.
121. Further, the Government points out that the investigation into the alleged medical malpractice and treatment of the patient F.Č. was quick and effective, lasting for about 3 years, during which they competent state bodies undertook a series of activities to establish the relevant facts. Special forensic medical expertise was undertaken of the medical documentation, all the relevant witnesses were heard, and finally it was established that the essence of the criminal offence of a serious offence against people's health had not occurred, but on the contrary the preparations for surgery, the operation itself and the post-operative care were carried out according to the rules of the profession, and that the death of the patient F.Č. occurred suddenly, due to sudden heart failure.
122. Second, after the applicant sent the Minister of Health his submission in which he described the actions of dr. Borčić, it was forwarded after a very short period of time to the competent bodies for procedure.
123. The Government reiterates that this complaint against prof. Borčić to the Minister of Health resulted in disciplinary proceedings against him, which were concluded in a short period of time, within 3 months, and less than one year from the death of the patient F.Č.
124. The Government points out that these disciplinary proceedings did not establish the disciplinary liability of prof. Borčić for the death or medical malpractice in the treatment of the patient F.Č., but a violation of work discipline and medical ethics since he took 5,000 DEM as a bribe, which is clearly against medical ethics. In the second instance decision on disciplinary liability it states: *"In the disciplinary proceedings the medical*

work of prof. Borčić was not assessed regarding the surgical procedure and treatment of the patient and the cause of her death..."²¹

125. The Government points out further that both the first and the second instance courts acquitted prof. Borčić of the charge of committing the criminal offence of medical malpractice in the treatment of the patient and that during those criminal proceedings forensic medical expertise was undertaken several times, which supported that stance.
126. **The first medical expertise** was conducted in October 1997 by the permanent expert witnesses, prof. dr. J.Š. and prof. dr. B. C. who point out in their findings and opinion that, *"it is possible to state that in the procedures by the doctors involved in the examinations and treatment of the injured party Fanika Čolić there were no elements of the use of clearly unsuitable means or methods of treatment which would have resulted in the deterioration of the health of the injured party and a fatal outcome..."²²*
127. In view of the applicant's suspicion of the bias of the medical expert witnesses, who conducted the first expertise, prof. dr. sc. M.U. undertook a **second medical expertise** in May 2001 who is a surgeon at the Surgery Department of the Medical Faculty of the University of Rijeka. In this finding and opinion the expert witness stated: *"... the entire procedure of resuscitation was undertaken according to the principles of the medical profession and science... I can also state that in the other procedures by the doctors included in the treatment and resuscitation of the patient there were no medical oversights, no elements exist of the use of obviously unsuitable means or methods of treatment and therefore these could not have led to the deterioration of the illness."*²³
128. In relation to this medical expertise undertaken by prof. dr. M.U. who at that time was not a sworn in expert witness, the Government points out as follows:
129. This expertise was sent to the applicant and in July 2001 he filed his objection with the trial court. In this objection the applicant nowhere objected to the fact that the findings and opinion were drawn up by an expert witness who was not on the list of permanent expert witnesses, but the second instance court commented on this fact *ex offio* in its judgement of 22 February 2005, and remanded the case to the first instance court.
130. Not entering into the arguments of the Zagreb County Court presented in this judgement, the Government notes the case law of the Supreme Court of the RoC according this would not be a case of unlawful evidence insofar as the court took into consideration the findings and opinion of an expert witness who was not a sworn-in expert witness if in terms of his professional qualities he satisfied the criteria of an expert witness and repeated his findings and opinion at the trial as a (sworn in and cautioned) witness.²⁴
131. **The third medical expertise**, the so-called "*Ekspertiza*", was conducted at the applicant's suggestion and on the basis of (incomplete) medical documentation which the applicant sent to the expert witness. The expert witness findings and opinion were drawn up by dr. med. Darko Milat, a specialist in urology and surgery from Wiesbaden, who was in the applicant's opinion an independent foreign expert witness. The relevant part of

²¹ See Enclosure 3.

²² See Enclosure 4.

²³ See Enclosure 6.

²⁴ See, for example, judgements of the Supreme Court of the Republic of Croatia nos. RH III Kr 162/09-3 of 27 October 2009; I Kž 703/08-7 of 23 September 2008; I Kž 187/07-7 of 17 December 2008.

these findings and opinion reads as follows: (...) *It is vital to know all the medication given up until the deterioration on the evening of 31.08.1994. Moreover it must be explained whether so-called white lungs (the typical name for X-ray findings with pulmonary embolism) developed in the patient or acute respiratory distress syndrome due to pulmonary hypoxia. For further explanation it is necessary to examine all the original documentation of the post-operative treatment on the ward, which is missing...only in this way can it be excluded that the cause of death was a lack of supervision and treatment on the ward after the surgery.*²⁵

132. The Government notes that these expert witness findings and opinion were drawn up on the basis of only half the medical documentation which the applicant gave the doctor in question, but even these findings and opinion cannot with certainty establish the responsibility of dr. Borčić for the death of the patient, or any medical malpractice. The Government notes further that this expertise was conducted by a medical doctor, a specialist in urology and surgery, but that the other medical expertise enclosed in the criminal file was undertaken by doctors with the title of professor doctor, which in terms of professional ranking is a more senior title than doctor of medicine, and they were all specialists in forensic medicine, surgeons or pathologists, that is, experts in the branches of medicine which are relevant for establishing whether a surgical procedure was conducted correctly and the cause of the patient's death.

133. Further, **the fourth medical expertise** was undertaken on the basis of the incomplete criminal proceedings by three expert witnesses, prof. dr. J.Š., prof.dr. M.D., and prof.dr. S.J., who at the end of their exhaustive findings and opinion established as follows: *"During the treatment of Fanika Čolić on the Surgical Ward of Rebro Hospital, in Zagreb, from 23.8. to 1.9.1994., Surgery II, the operation and on the intensive care unit, on the part of prof. dr. sc. Vuk Borčić and the medical staff there were no elements of the use of clearly unsuitable means or methods of treatment in the application of diagnostic procedures, surgery and treatment, nor any malpractice in general which would have led to the deterioration of the health and the death of the injured party."*²⁶

134. Therefore, considering the medical expertise on the basis of which the public prosecutor relinquished criminal prosecution, that is the trial court acquitted dr. Borčić of the charges, the Government deems that these decisions by the domestic judicial bodies were correct and founded on the evidence.

135. Following the above, the Government deems that there has been no violation of the applicant's rights guaranteed by the procedural aspect of Article 2 of the Convention.

2. b) Did the applicant have at his disposal an effective domestic remedy for his complaint under Article 2, as required by Article 13 of the Convention?

136. The Government first of all refers the Court to the part of these Observations relating to the formal requirements for the admissibility of the application, in the part relating to the failure to exhaust domestic remedies (points 96-110).

²⁵ See Enclosure 7.

²⁶ See Enclosure 10.

137. The Government further points out that the applicant successfully took over the criminal prosecution of dr. Borčić for the criminal offence of an offence against people's health up to the conclusion of those criminal proceedings. These criminal proceedings resulted in the acquittal of the accused.
138. The Government reiterates that **Article 2 of the Convention does not guarantee conviction of the criminal offence** in criminal proceedings but pursuant to the case law of the Court cited, it requires the establishment of the cause of death of the patient and the liability of those responsible.
139. In that sense the Government repeats that the patient F.Č. died of sudden heart failure, the cause of which was not connected by any of the expert witnesses with the actions of any medical staff who were in contact with the patient. The Government deems that this is sufficient to satisfy the obligations of the state under Article 2 of the Convention.
140. On the other hand, the Government deems that the applicant could have successfully made use of an action for compensation of damages due to the death of a close relative, since pursuant to the case law of the domestic courts enclosed it is visible that this remedy is effective precisely for the complaint which the applicant is now bringing before the European Court.
141. In support of this, the Government draws attention to the case law of the Court relating to the establishment of an effective legal system of protection pursuant to Article 2 of the Convention. According to this case law of the Court: "*However, if the infringement of the right to life or to physical integrity is not caused intentionally, the positive obligation imposed by Article 2 to set up an effective judicial system does not necessarily require the provision of a criminal-law remedy in every case. In the specific sphere of medical negligence, "the obligation may for instance also be satisfied if the legal system affords victims a remedy in the civil courts, either alone or in conjunction with a remedy in the criminal courts, enabling any liability of the doctors concerned to be established and any appropriate civil redress, such as an order for damages and for the publication of the decision, to be obtained. Disciplinary measures may also be envisaged"* (see *VO v. France*, 53924/00, judgement of 8 July 2004, § 90).
142. Further, in this judgement in *VO v. France* cited, the Court established that there had been no violation of the right to life from Article 2 of the Convention because the applicant had not filed an action for compensation for damages against the state for the doctor's omissions, which had a reasonable chance of success according to the established case law. The Court established that the subsidiary character of Convention protection had thereby been violated and by failing to file this remedy, the applicant herself had prevented the domestic courts from establishing the responsibility of the doctor and compensating her for any damage (see *ibid* § 91)
143. The Government deems that this case law of the Court is absolutely applicable to this case since it is the identical legal situation.
144. The applicant failed to bring an action for compensation of damages due to the death of a close relative although the case law enclosed clearly shows that this remedy was available and that it was effective.²⁷

²⁷ See Enclosure 15.

145. Filing this action would have led to the establishment of the possible responsibility of the doctors, the hospital and therefore the state for all the omissions which were possibly committed in the treatment of the patient F.Č. and the applicant would have been awarded appropriate satisfaction in the form of compensation for non-pecuniary damages. The state cannot in any case be deemed responsible for the omissions committed by the applicant.
146. In the light of the above, the Government points out that no violation occurred of applicant's right to an effective remedy from Article 13 of the Convention, in connection with his complaints under Article 2 of the Convention.

CONCLUSIONS

147. In view of the Observations, the Government of the Republic of Croatia proposes to the European Court of Human Rights in Strasbourg to declare the application no. 41108/10 inadmissible under Article 35. of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and Additional Protocols thereto.
148. Alternatively, the Government of the Republic of Croatia proposes, should the Court consider the application admissible, that a judgement be rendered declaring that there has been no violation of Article 2 of the Convention and Article 13 in connection with Article 2 of the Convention for the reasons given in these Observations.

Štefica Stažnik
Government Agent

GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CROATIA
OFFICE OF THE AGENT OF THE REPUBLIC OF CROATIA
BEFORE THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Class: 004-01/11-01/92
Reg. No.: 514-10/NK-12-35
Zagreb, 17 January 2012

Mr Søren NIELSEN
Section Registrar
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUNCIL OF EUROPE
F-67075 Strasbourg Cedex
France

FIRST SECTION

Application no. 41108/10

BAJIĆ v. Croatia

Dear Sir,

With reference to your letter of 30 November 2011 the Government would like to make comments on applicant's reply, as well as on his claims for just satisfaction. The Government would also like to reiterate all its prior statements made in its observations of 27 September 2011.

A. Comments on admissibility of the application

First of all, the Government would like to reiterate all its statements made in its observations of 27 September 2011.

The Government would once again like to emphasize that the applicant did not use effective and available domestic remedies which were appropriate and suitable for complaints under Article 2. he is now making before the Court.

Namely, **an action for compensation for damages due to the death of a close relative**, pursuant to the Civil Obligations Act as well as constitutional complaint in this respect is an effective and available domestic remedy. These remedies provide similar redress as the application to the Court, i.e. redress of non-pecuniary damage and establishment of violation of fundamental rights. The Government has already in its observations proved the effectiveness of these legal remedies.

The Government states that the applicant is not obliged to exhaust every legal remedy available in Croatian legal system, but has the obligation to exhaust every remedy that is available and effective for his complaints in theory and in practice. The above mentioned remedies can be considered to be available and effective in theory and in practice regarding the applicant's complaints under Article 2.

On the other hand, the Government deems that criminal prosecution which the applicant took as a subsidiary prosecutor could not be considered as an effective remedy for applicant's complaints under Article 2, because it is intended to protect totally different legal aim. Criminal prosecution and criminal proceedings are aimed at penalizing perpetrators of criminal offences not at redress of victims. While it is true that victims get some satisfaction in seeing the perpetrators being punished it is not the kind of redress safeguarded by Article 2 of Convention. The Government reiterates that Article 2 does not guarantee conviction for a criminal offence but obligates the state to establish all the relevant facts related to the death of a person and the obligation to penalize those responsible for any omissions.

The Government also reiterates all its claims made in its observations regarding the non-compliance with the six-months time limit in relation to Article 2 of the Convention, the application being inadmissible *ratione temporis*, and non-exhaustion of domestic remedies.

B) Comments on merits

Firstly, the Government would like to draw the Court's attention that the applicant falsely states that the cause of death of Mrs. F.Č. was never established.

The Government reiterates that cause of death of Mrs F.Č. was established on the same day she died, by an autopsy which found a cause of death to be a pulmonary embolism and general cyanosis as the result of heart failure (see § 17 of Government observations).

On the other hand, other legal medical expertise were performed exclusively for the purpose of the domestic criminal proceedings against dr. V.Borčić in order to establish whether his conduct was in any way linked to the above established cause of death.

The Government would like once again to point out that there has been no violation of procedural aspect of Article 2 of the Convention in this case. The Government deems that these investigations were quick and effective and they completely satisfied the positive obligations of the state pursuant to Article 2 of the Convention.

In that sense the Government repeats that the patient F.Č. died of sudden heart failure, the cause of which was not connected by any of the expert witnesses with the actions of any medical

staff who were in contact with the patient. The Government deems that this is sufficient to satisfy the obligations of the state under Article 2 of the Convention.

C) Comments on applicant's claim for just satisfaction

Regarding the applicant's claim for non-pecuniary damage and costs, the Government states as follows.

The Government considers the amount claimed by the applicant for the just satisfaction excessive, unfounded and unsubstantial. The Government deems that applicant's proposal is unfounded because there is no causal link between the violations complained of and the applicant's financial expectations.

Regarding the claims for costs made by the applicant, the Government deems that the applicant can not claim reimbursement of costs made in domestic proceedings. Further, the applicant is entitled only to reimbursement of the costs and expenses for which it has been shown that these have been actually and necessarily incurred and are reasonable to quantum.¹ The applicant failed to prove that costs for his representation before the Court were actually incurred and are reasonable to quantum.

Especially, the Government deems that there is no casual link between the applicant's costs which occurred due to his numerous travels from Rotterdam (where he lives) to Zagreb (where the criminal proceedings against dr. Borčić took place).

Furthermore, Rule 60 § 2 of the Rules of Court provides that itemized particulars of any claim made under Article 41 of the Convention must be submitted, together with the relevant supporting documents or vouchers, failing which the Court may reject the claim in whole or in part (*see Cumpăna and Mazare v Romania, judgment of 17 December 2004, no. 33348/96, § 131*). In present case the applicant did not prove that he actually had expenses as claimed in his submission.

The Government would appreciate if the Court would take the above mentioned facts into consideration whilst deliberating the case.

Yours faithfully,

Štefica Stažnik
Government Agent

¹ See *Vajagić v. Croatia* (just satisfaction) judgement of 16 October 2008, § 34 and 36

REPUBLIKA HRVATSKA
514--MINISTARSTVO PRAVOSUDA

NK

Primljeno: 02-12-2011		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
004-01/11-01/92	10	
Uredbeni broj	Pril.	Vrij.
831-11-33	CV	

Handwritten initials and signature: NK, CV, POK

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COPIE

Mrs Štefica STAŽNIK
Agent of the Government
of the Republic of Croatia before the ECHR
Assistant to the Minister of Justice
Dalmatinska ul. 1
HR - 10 000 Zagreb
CROATIA

FIRST SECTION

ECHR-LE4.5aG
ELG/KKM/kac

30 November 2011

Application no. 41108/10
Bajić v. Croatia

Dear Madam,

I enclose a copy of the applicant's observations on the above application, together with his claims for just satisfaction under Article 41 of the Convention and a letter setting out his proposals regarding a friendly settlement of the case.

The applicant should be submitting his observations in one of the Court's official languages by 19 December 2011. A copy will be sent to you for information.

Your Government are invited to send me by 17 January 2012 at the latest their comments concerning the applicant's claims for just satisfaction and any further observations they wish to make. The time allowed will normally not be extended.

If your Government wish to react to the applicant's proposals on friendly settlement they should do so **within the same time-limit** and, as mentioned previously, such comments should be set out in a separate document, the contents of which must not be referred to in any submissions made in the context of the contentious proceedings.

Yours faithfully,

Søren Nielsen
Section Registrar

Enc.
cc: Permanent Representative

